

TNO-rapport

TNO/LS/2011.056

Gezondheidsbevordering op school: Onderzoek naar de ondersteuningsactiviteiten van GGD'en

Behavioural and Societal Sciences

Wassenaarseweg 56
2333 AL Leiden
Postbus 2215
2301 CE Leiden

www.tno.nl

T +31 88 866 90 00

F +31 88 866 06 10

infodesk@tno.nl

Datum	14 december 2011
Auteur(s)	Hilde M van Keulen ¹ , Hanneke Roosjen ² , Minne Fekkes ¹ en Theo WGM Paulussen ¹
Aantal pagina's	128 (incl. bijlagen)
Aantal bijlagen	3
Opdrachtgever	RIVM CGL
Projectnummer	031.20380/01.02.14

SOAIDS

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, foto-kopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van TNO.

Indien dit rapport in opdracht werd uitgebracht, wordt voor de rechten en verplichtingen van opdrachtgever en opdrachtnemer verwezen naar de Algemene Voorwaarden voor opdrachten aan TNO, dan wel de betreffende terzake tussen de partijen gesloten overeenkomst.

Het ter inzage geven van het TNO-rapport aan direct belang-hebbenden is toegestaan.

© 2011 TNO

Lijst van afkortingen

AGZ	De afdeling Algemene Gezondheidszorg binnen de GGD
CGL	RIVM Centrum Gezond Leven
DISC	Diagnosis of Sustainable Collaboration, een ondersteuningsproces om de samenwerking tussen professionals en organisaties te verbeteren en zo bij te dragen aan een duurzame, integrale openbare gezondheidszorg.
EMOVO	Elektronische Monitor en Voorlichting
GB	De afdeling Gezondheidsbevordering binnen de GGD
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GSW	Gezonde School Werkwijze. Deze algemene benaming verwijst naar de verschillende methoden waarmee GGD'en werken aan structurele en integrale gezondheidsbevordering op school. In dit rapport is gekozen voor deze algemene benaming om te voorkomen dat de resultaten herleidbaar zijn naar een specifieke GGD.
JGZ	De afdeling Jeugdgezondheidszorg binnen de GGD
MBO	Middelbaar beroepsonderwijs
NIGZ	Nationaal Instituut voor Gezondheidsbevordering en Ziektepreventie
PGO	Periodiek Geneeskundig Onderzoek
PO	Primair onderwijs
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
ROC	Regionaal opleidingscentrum
VO	Voortgezet onderwijs
ZAT	Zorg- en Adviesteam. Dit team bestaat uit zorgprofessionals voor jeugdigen en hun ouders, en werkt samen met scholen om problemen van kinderen op te lossen.

Inhoudsopgave

	Lijst van afkortingen.....	2
1	Samenvatting	4
2	Inleiding	8
3	Methoden	10
3.1	Deelnemers	10
3.2	Meetinstrumenten	10
3.3	Analyses	11
4	Resultaten	13
4.1	Respons en achtergrond deelnemers	13
4.2	Welke ondersteuning bieden GGD'en aan het PO, VO en MBO op het gebied van gezondheidsbevordering?	14
4.3	Welke mogelijkheden zien GGD'en om hierin met regionale partners samen te werken?	19
4.4	Welke bevorderende en belemmerende factoren ervaren GGD'en bij het bieden van ondersteuning aan het PO, VO en MBO?	22
4.5	In hoeverre zijn GGD'en bekend met de handleiding Gezonde School voor het PO en in hoeverre gebruiken GGD'en deze handleiding?	26
4.6	Welke behoeften aan ondersteuning hebben GGD'en voor hun begeleiding van het PO, VO en MBO op het gebied van planmatige gezondheidsbevordering?	27
4.7	Hoe kijken GGD'en aan tegen de ontwikkeling van een landelijke ondersteuningsfunctie voor scholen die voor de ondersteuning niet terecht kunnen bij hun lokale GGD?.....	31
5	Conclusie.....	33
5.1	Conclusie	33
5.2	Discussie	36
5.3	Sterke punten van dit onderzoek.....	37
5.4	Beperkingen van dit onderzoek	37
5.5	Aanbevelingen	38
6	Literatuur	40
	Bijlage(n)	
	Bijlagen	
	A Internetvragenlijst	
	B Vragenroute diepte-interview	
	C Tabellen	

1 Samenvatting

Inleiding

Het Centrum Gezond Leven (CGL) van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) wenst inzicht in de manier waarop Gemeentelijke Gezondheidsdiensten (GGD'en) ondersteuning bieden aan scholen ten behoeve van de gezondheidsbevordering van leerlingen en welke wensen GGD'en hebben ten aanzien van deze ondersteuning. Dit rapport geeft hiervan een actueel overzicht voor het primair onderwijs (PO), voortgezet onderwijs (VO) en middelbaar beroepsonderwijs (MBO). De volgende onderzoeksvragen werden beantwoord:

1. Welke ondersteuning bieden GGD'en aan het PO, VO en MBO op het gebied van gezondheidsbevordering?
2. Welke mogelijkheden zien GGD'en om hierin met regionale partners samen te werken?
3. Welke bevorderende en belemmerende factoren ervaren GGD'en bij het bieden van ondersteuning aan het PO, VO en MBO?
4. In hoeverre zijn GGD'en bekend met de handleiding Gezonde School voor het PO en in hoeverre gebruiken GGD'en deze handleiding?
5. Welke behoeften aan ondersteuning hebben GGD'en voor hun begeleiding van het PO, VO en MBO op het gebied van planmatige gezondheidsbevordering?
6. Hoe kijken GGD'en aan tegen de ontwikkeling van een landelijke ondersteuningsfunctie voor scholen die voor de ondersteuning niet terecht kunnen bij hun lokale GGD?

Methoden

Het onderzoek werd uitgevoerd bij GGD-professionals via een internetvragenlijst en diepte-interviews. De onderzoeksmethoden hadden elk hun eigen functie; de internetvragenlijst gaf een globaal beeld van de ondersteuningsactiviteiten, samenwerking en ondersteuningsbehoefte bij GGD'en, en het diepte-interview bood inzicht in de inhoud en kwaliteit hiervan. De contactpersoon Gezonde School van elke GGD in Nederland (n = 29) werd gevraagd om contactgegevens door te geven van drie professionals die zich bezighouden met de ondersteuning van scholen op het gebied van gezondheidsbevordering: één professional met een uitvoerende functie van de afdeling Jeugdgezondheidszorg (JGZ), één professional met een uitvoerende functie van de afdeling Gezondheidsbevordering (GB) en één professional met een beleidsmatige of management functie (geen specifieke afdeling gevraagd). Deze professionals ontvingen een uitnodiging voor het invullen van een internetvragenlijst. Voor de diepte-interviews werden twaalf professionals van in totaal vier GGD'en benaderd, waarvan twee GGD'en die relatief veel en twee GGD'en die relatief weinig ondersteuning bieden aan scholen.

Resultaten

Respons en deelnemers

De analyses van de internetvragenlijsten werden uitgevoerd met gegevens van 55 deelnemers van 28 GGD'en. De meeste deelnemers werkten bij de afdelingen GB (44%) of JGZ (35%). Van de deelnemers die wisten hoeveel formatie binnen de afdeling beschikbaar was voor de ondersteuning van scholen (36%), was er bij driekwart meer dan 2 fte hiervoor beschikbaar. Er werden bij 11 professionals diepte-interviews gehouden.

Welke ondersteuning bieden GGD'en aan het PO, VO en MBO op het gebied van gezondheidsbevordering?

GGD'en boden de meeste ondersteuning aan het PO en VO en de minste ondersteuning aan het MBO. Veel deelnemers wisten niet goed hoeveel scholen in de regio zij ondersteunden. Deelnemers waren het minst positief over hun ervaring met het evalueren en structureel inbedden van collectieve preventieactiviteiten. Zij hadden het gevoel dat scholen de meerwaarde van structurele gezondheidsbevordering niet begrepen; bij deze activiteiten was meer begeleiding wenselijk.

Welke mogelijkheden zien GGD'en om hierin met regionale partners samen te werken?

Bij het merendeel van de GGD'en werd intern structureel samengewerkt met de afdelingen GB en JGZ en ad hoc met de afdeling JGZ. De afstemming van de interne samenwerking kon worden verbeterd; scholen werden soms in korte tijd door verschillende GGD-afdelingen benaderd. GGD'en werkten het meest extern structureel samen met verslavingspreventie, gemeente, thuiszorg en geestelijke gezondheidszorg. Deelnemers waren positief over de externe samenwerking, maar deze staat onder druk door bezuinigingen. Wel was er ruimte voor verbetering van de samenwerking met het Bureau Jeugdzorg en met de politie.

Welke bevorderende en belemmerende factoren ervaren GGD'en bij het bieden van ondersteuning aan het PO, VO en MBO?

Ervaring met structurele en integrale gezondheidsbevordering en de beschikbaarheid van financiële middelen bleken belangrijke bevorderende factoren. Daarnaast werkte het hebben van persoonlijk contact en het deelnemen aan overlegstructuren bevorderend. Ook het enthousiasmeren van betrokkenen en het leveren van maatwerk werkte bevorderend. De mismatch tussen de ambitie van GGD-professionals in de ondersteuning van scholen en de beschikbare capaciteit hiervoor was een belemmerende factor. Daarnaast werkte het gebrek aan prioriteit voor gezondheidsbevordering bij GGD'en, scholen en zorgcoördinatoren belemmerend. Ook het overweldigende aanbod van programma's door concurrentie tussen instanties werkte belemmerend voor het PO en VO, terwijl voor het MBO juist het gebrek aan aanbod belemmerend werkte. Ten slotte was het gebrek aan financiën en onderzoekscijfers op grond waarvan een schoolgezondheidsbeleid wordt opgesteld een belemmerende factor in de ondersteuning aan scholen.

In hoeverre zijn GGD'en bekend met de handleiding Gezonde School voor het PO en in hoeverre gebruiken GGD'en deze handleiding?

In de internetpeiling gaven de professionals in grote aantallen aan de handleiding Gezonde School te kennen en te gebruiken, terwijl de deelnemers aan de diepte-interviews juist aangaven de handleiding nauwelijks te kennen of te gebruiken. Deelnemers gaven aan dat zij in de toekomst zowel een papieren als digitale versie van de handleiding willen gebruiken.

Welke behoeften aan ondersteuning hebben GGD'en voor hun begeleiding van het PO, VO en MBO op het gebied van planmatige gezondheidsbevordering?

Driekwart van de deelnemers had zelf behoefte aan ondersteuning in de begeleiding van scholen, bij voorkeur in de vorm van materialen of instrumenten, een handleiding Gezonde School VO en MBO, netwerkbijeenkomsten en een landelijke vraagbaak. Het merendeel van de GGD-professionals was bekend met

de ondersteunings-middelen van het CGL, maar deze middelen werden door meer dan een derde van de deelnemers niet gebruikt. De reden hiervoor was onbekend.

Hoe kijken GGD'en aan tegen de ontwikkeling van een landelijke ondersteuningsfunctie voor scholen die voor de ondersteuning niet terecht kunnen bij hun lokale GGD?

Het merendeel van de deelnemers was tegen de ontwikkeling van een landelijke ondersteuningsfunctie voor scholen. Deelnemers wensten dat deze ondersteuningsfunctie bij de regionale GGD blijft, omdat een GGD volgens hen het beste weet wat er speelt op scholen.

Conclusies en aanbevelingen

Welke ondersteuning bieden GGD'en aan het PO, VO en MBO op het gebied van gezondheidsbevordering?

De ondersteuning van GGD'en aan het MBO liep ver achter bij die aan het PO en VO. Dat heeft waarschijnlijk te maken met het feit dat MBO-scholen de regie van gezondheidsbevordering in eigen handen willen houden. Een recent onderzoek naar de ondersteuningsbehoefte van PO- en VO-scholen is wenselijk. Omdat veel deelnemers moeite hadden met het inschatten van het aantal scholen in de regio waarop ondersteuningsactiviteiten werden uitgevoerd, is het aan te bevelen dat GGD'en dit systematisch gaan bijhouden. Daarnaast wensten deelnemers meer begeleiding bij het evalueren en structureel inbedden van collectieve preventieactiviteiten. GGD-professionals kunnen gestimuleerd worden om de argumenten voor structurele gezondheidsbevordering te gebruiken uit de handleiding Gezonde School voor het PO, bijvoorbeeld door middel van voorlichting. Ook kunnen deze argumenten worden toegevoegd aan de handleidingen voor het VO en MBO.

Welke mogelijkheden zien GGD'en om hierin met regionale partners samen te werken?

De interne en externe samenwerking is voor verbetering vatbaar. Deze samenwerking kan worden bevorderd door het aanstellen van een vaste GGD-contactpersoon voor scholen en andere samenwerkingspartners en door het organiseren van interne en externe netwerkbijeenkomsten.

Welke bevorderende en belemmerende factoren ervaren GGD'en bij het bieden van ondersteuning aan het PO, VO en MBO?

De bekendheid van GGD'en op scholen werkte bevorderend. Om deze bekendheid te verbeteren zouden GGD'en een vaste contactpersoon per school kunnen aanstellen. Het gebrek aan interventies voor het MBO werkte belemmerend; de ontwikkeling hiervan moet worden gestimuleerd. Ook de mismatch tussen de capaciteit die er bij GGD'en beschikbaar is voor activiteiten op school en de ambitie die zij hebben op dit terrein was een belemmerende factor. Als toekomstig onderzoek uitwijst dat scholen daadwerkelijk behoefte hebben aan meer begeleiding van GGD'en, is het vergroten van de capaciteit bij GGD'en wenselijk.

In hoeverre zijn GGD'en bekend met de handleiding Gezonde School voor het PO en in hoeverre gebruiken GGD'en deze handleiding?

De bekendheid met en het gebruik van de handleiding Gezonde School was beperkt, betere voorlichting via bijvoorbeeld een nieuwsbrief is gewenst. Ook

verspreiding in een digitale versie zal de bekendheid en het gebruik kunnen bevorderen.

Welke behoeften aan ondersteuning hebben GGD'en voor hun begeleiding van het PO, VO en MBO op het gebied van planmatige gezondheidsbevordering?

Er was bij veel GGD'en behoefte aan ondersteuning in de begeleiding van scholen, bijvoorbeeld door middel van uitwisseling van informatie tussen regio's. Het CGL kan dit faciliteren, bijvoorbeeld door het organiseren van netwerkbijeenkomsten. Het gebruik van de CGL-ondersteuningsmiddelen kan beter, bijvoorbeeld door middel van voorlichting via een nieuwsbrief of training.

Hoe kijken GGD'en aan tegen de ontwikkeling van een landelijke ondersteuningsfunctie voor scholen die voor de ondersteuning niet terecht kunnen bij hun lokale GGD?

GGD-professionals waren afwijzend over een landelijke ondersteuningsfunctie voor scholen.

2 Inleiding

Gezondheidsbevordering bij kinderen en jongeren levert op latere leeftijd grote gezondheidswinst op (Licence, 2004). Omdat kinderen en jongeren een groot deel van hun tijd op school doorbrengen, vormen scholen een geschikte setting voor planmatige en integrale gezondheidsbevordering van kinderen en jongeren (St. Leger et al., 2007). Scholen kunnen de gezondheid van leerlingen onder andere beïnvloeden via voorlichting en educatieve aanpassingen in het leer- en opvoedingsklimaat op school. Gezonde leerlingen presteren beter op school, ervaren de leeromgeving als prettiger en vertonen minder schoolverzuim of –uitval (Fekkes & Paulussen, 2010). Het bevorderen van gezond gedrag is daarom onderdeel van de kerndoelen van onderwijs (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 2006).

Op veel scholen wordt aandacht besteed aan gezondheid door middel van lessen over bijvoorbeeld roken, maar dit gebeurt meestal ad hoc. Door middel van een planmatige, structurele en integrale aanpak is meer effect haalbaar op de lange termijn (Bos et al., 2010a; Stewart-Brown, 2006). Met een planmatige aanpak wordt systematische (beleids)ontwikkeling, -implementatie en -evaluatie bedoeld. Bij een structurele aanpak gaat het om intensieve en continue aandacht voor gezondheidsbevordering van scholen zodat korte termijn effecten ook op de langere termijn behouden blijven. Met een integrale aanpak wordt een koppeling van beleid, individuele leerlingenzorg, educatie en ingrepen in de sociale en fysieke omgeving bedoeld. Scholen kunnen hierbij worden ondersteund door professionals van lokale of regionale partijen, zoals Gemeentelijke Gezondheidsdiensten (GGD'en), welzijnswerk of sportverenigingen. Daarnaast helpt het Centrum Gezond Leven (CGL) van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) lokale professionals bij de ondersteuning van scholen. Het gaat hierbij om scholen in het primair onderwijs (PO), voortgezet onderwijs (VO) en middelbaar beroepsonderwijs (MBO).

Ondersteuning van gezondheidsbevordering op scholen is een wettelijk vastgelegde taak van de GGD. Om deze ondersteuning optimaal vorm te kunnen geven is inzicht nodig in de manier waarop GGD'en op dit moment ondersteuning bieden aan scholen en welke wensen zij hebben ten aanzien van deze taken. In 2008 is onderzoek uitgevoerd naar de activiteiten die GGD'en uitvoeren ten behoeve van gezondheidsbevordering op scholen (Bos et al., 2010b). Hieruit bleek dat GGD'en relatief veel ervaring hadden met het opstellen van een schoolprofiel op basis van epidemiologische gegevens van leerlingen, het bepalen van prioriteiten voor gezondheidsbevordering en preventie en het selecteren van activiteiten en strategieën. Uit dit onderzoek bleek ook dat GGD'en minder ervaring hadden met het opstellen en uitvoeren van een schoolgezondheidsplan.

Sinds 2008 heeft het CGL via verschillende methoden GGD'en ondersteuning geboden bij gezondheidsbevordering op scholen, namelijk met behulp van: een handleiding Gezonde School voor het PO, een interventieoverzicht en een Gezonde School nieuwsbrief. Daarnaast biedt het CGL in samenwerking met andere organisaties een netwerk, een helpdesk en een leergang onderwijs en gezondheid ter versterking van de competenties van professionele gezondheidsbevorderaars bij onder andere GGD'en (Bos et al., 2010b).

Om goed in te kunnen spelen op de behoefte van GGD'en wenst het CGL een actueel overzicht van de ondersteuningsactiviteiten die GGD'en uitvoeren ten behoeve van gezondheidsbevordering op school en welke wensen GGD'en hebben ten aanzien van deze ondersteuning. Dit rapport biedt dat overzicht. In dit rapport worden tevens de bekendheid en ervaring met de recent ontwikkelde handleiding Gezonde School voor het PO beschreven (RIVM, 2010). Dit onderzoek werd uitgevoerd door TNO in samenwerking met Soa Aids Nederland.

In dit rapport worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

1. Welke ondersteuning bieden GGD'en aan het PO, VO en MBO op het gebied van gezondheidsbevordering?
2. Welke mogelijkheden zien GGD'en om hierin met regionale partners samen te werken?
3. Welke bevorderende en belemmerende factoren ervaren GGD'en bij het bieden van ondersteuning aan het PO, VO en MBO?
4. In hoeverre zijn GGD'en bekend met de handleiding Gezonde School voor het PO en in hoeverre gebruiken GGD'en deze handleiding?
5. Welke behoeften aan ondersteuning hebben GGD'en voor hun begeleiding van het PO, VO en MBO op het gebied van planmatige gezondheidsbevordering?
6. Hoe kijken GGD'en aan tegen de ontwikkeling van een landelijke ondersteuningsfunctie voor scholen die voor de ondersteuning niet terecht kunnen bij hun lokale GGD?

Waar mogelijk wordt bij de beantwoording van de onderzoeksvragen een onderscheid gemaakt tussen de GGD-afdelingen Gezondheidsbevordering (GB) en Jeugdgezondheidszorg (JGZ), omdat beide afdelingen van oorsprong een andere functie en ingang hebben op scholen.

3 Methoden

3.1 Deelnemers

De doelgroep bestond uit professionals van GGD'en in Nederland die zich bezighouden met de ondersteuning van scholen op het gebied van gezondheidsbevordering. Alle GGD'en in Nederland (n = 29) werden benaderd via een e-mail aan de contactpersoon Gezonde School van elke GGD. De lijst met contactpersonen was beschikbaar via de website www.loketgezondleven.nl. In de e-mail werd het onderzoek uitgelegd en werd aan de contactpersoon gevraagd om de contactgegevens van drie professionals door te geven, namelijk twee professionals per GGD met een uitvoerende functie, waarvan één van de afdeling JGZ en één van de afdeling GB, en één professional per GGD met een beleidsmatige of management functie (geen specifieke afdeling gevraagd). De e-mail naar de contactpersoon werd verstuurd in augustus 2010. Van de 29 GGD'en heeft één GGD zich afgemeld vanwege te weinig tijd en capaciteit. Daarnaast waren er vier GGD'en waarvan de professional van de afdeling JGZ om uiteenlopende redenen niet beschikbaar was (geen reden, reorganisatie, geen tijd of JGZ taken werden uitgevoerd door Centrum Jeugd en Gezin). Bij één GGD hadden zich twee in plaats van drie professionals aangemeld voor deelname aan het onderzoek omdat één professional zowel de beleidsmatige als uitvoerende functie vertegenwoordigde. Tenslotte waren er twee GGD'en waarbij één (in plaats van drie) professional wilde deelnemen aan het onderzoek omdat de GGD zich in een te vroege fase van de ondersteuning aan scholen bevonden of omdat ze hiervoor geen tijd hadden. Van de deelnemende 28 GGD-en ontvingen 75 professionals een uitnodiging voor het invullen van de vragenlijst.

3.2 Meetinstrumenten

De onderzoeksvragen 1, 2, 4 en 5 werden beantwoord door middel van een internetvragenlijst. De internetvragenlijsten hadden als doel om een globaal overzicht te krijgen van de ondersteuningsactiviteiten, samenwerking en ondersteuningsbehoefte bij GGD'en. Diepte-interviews met een selectie van GGD'en zorgden voor een aanvulling van de informatie uit de vragenlijst wat betreft inhoud en kwaliteit en gaf daarnaast antwoord op de onderzoeksvragen 3 en 6. Beide onderzoeksmethoden vullen elkaar aan en geven samen een beeld van de ondersteuningsactiviteiten, samenwerking en ondersteuningsbehoefte bij GGD'en.

3.2.1 *Internetvragenlijst*

De vragenlijst is te vinden in Bijlage A. De vragen gingen in op de thema's uit de onderzoeksvragen (ondersteuningsactiviteiten, samenwerking, bevorderende en belemmerende factoren, handleiding Gezonde School, ondersteuningsbehoefte en mening over landelijke ondersteuningsfunctie). In beginsel werd op alle vragen een antwoord vereist. Dit werd aangepast nadat een aantal deelnemers had aangegeven moeite te hebben om in te schatten op hoeveel scholen in de GGD-regio ondersteuningsactiviteiten worden uitgevoerd. Als deelnemers op deze vraag geen antwoord wisten konden zij zonder antwoord verder gaan met invullen. Wat betreft samenwerking (onderzoeksvraag 2) werd er een onderscheid gemaakt tussen interne (andere afdelingen binnen de GGD) en externe partners (andere partners buiten de GGD, bijvoorbeeld Bureau Halt). De lijst met externe partners

werd samengesteld op basis van eerder onderzoek uit 2008 (Bos et al., 2010b). Voor onderzoeksvraag 5 werd onderzocht in hoeverre deelnemers gebruik maakten van de bestaande ondersteuningsmiddelen van het CGL (bijvoorbeeld, de I-database) en wat zij vonden van het vignet Gezonde School voor het PO. In het kader van een onderzoek van de Universiteit Maastricht zijn er in de internetvragenlijst extra vragen opgenomen naar het draagvlak voor en het belang van integrale en structurele gezondheidsbevordering op school bij de GGD (zie Bijlage A, pagina 58 tot en met 64). De uitnodiging om de internetvragenlijst in te vullen werd in september 2010 per e-mail verstuurd. In deze e-mail was een link bijgevoegd naar de internetpagina waar deelnemers de vragenlijst konden invullen. De vragenlijst was beschikbaar via een beveiligd gedeelte van de website van SurveyMonkey. Na een week ontvingen de professionals die de vragenlijst nog niet hadden ingevuld een herinnering per e-mail, en een week later ontvingen zij een tweede herinnering.

3.2.2 *Diepte-interviews*

In oktober en november 2010 werden twaalf professionals die de vragenlijst hadden ingevuld van in totaal vier GGD'en (drie per GGD) benaderd voor diepte-interviews. Op basis van de ervaring van het CGL werd gekozen voor twee GGD'en die relatief veel ondersteuning boden aan scholen en twee GGD'en die relatief weinig ondersteuning boden. De semi-gestructureerde interviews werden gehouden op de locatie van de desbetreffende GGD (zie Bijlage B voor het interviewschema). Het interview werd gehouden met elke professional afzonderlijk. Een interview duurde ongeveer 60 minuten en werd opgenomen op een voicerecorder.

3.3 **Analyses**

De gegevens van de internetvragenlijsten werden geanalyseerd met SPSS op drie niveaus: 1) GGD; 2) GGD-afdeling GB versus JGZ; en 3) deelnemer. Hierbij werd beschrijvende statistiek gebruikt, dat wil zeggen percentages en aantallen. Vanwege het kleine aantal GGD'en, GGD-afdelingen en deelnemers was de power te laag om verschillen tussen GGD-afdelingen te toetsen, en moeten de percentages voorzichtig worden geïnterpreteerd; bij vergelijking van percentages kunnen kleine verschillen in aantallen relatief grote verschillen in percentages veroorzaken.

Op GGD- en afdelingsniveau werd geanalyseerd voor welke activiteiten en gezondheidsthema's ondersteuning werden aangeboden aan scholen, en in welke mate werd samengewerkt met in- en externe partners. Daarnaast werd op afdelingsniveau geanalyseerd hoeveel scholen bij een bepaalde activiteit werden ondersteund¹.

Op individueel niveau werd geanalyseerd hoe deelnemers oordeelden over ondersteuningsactiviteiten en hoe zij dachten over in- en externe samenwerking. Daarnaast werd op individueel niveau in kaart gebracht in hoeverre deelnemers bekend waren met de handleiding Gezonde School en andere ondersteuningsmiddelen van het CGL, en welke ondersteuningsbehoefte zij zelf hadden.

Van de diepte-interviews werd een samenvatting geschreven. De resultaten werden per onderzoeksvraag gecategoriseerd. Ter illustratie worden in de resultaten citaten uit de interviews aangehaald.

¹ Bij de analyses op GGD- en afdelingsniveau werden de volgende coderingsrichtlijnen aangehouden:

- Deelnemers die aangaven dat zij op een gecombineerde afdeling werkten waaronder het deel 'gezondheidsbevordering' (bijvoorbeeld Gezondheidsbevordering en epidemiologie) werden voor de analyses op afdelingsniveau beschouwd als deelnemers van de afdeling GB.
- Aangenomen werd dat een GGD of afdeling op een bepaalde activiteit of thema ondersteuning bood indien tenminste één van de deelnemers binnen de GGD of afdeling had aangegeven dat hij/zij op een bepaalde activiteit of thema ondersteuning bood.
- Aangenomen werd dat een GGD of afdeling structureel met een partner samenwerkte, indien tenminste één van de deelnemers binnen de GGD of afdeling aangaf structureel samen te werken met deze partner. Daarnaast werd aangenomen dat een GGD of afdeling ad hoc met een partner samenwerkte, indien tenminste één van de deelnemers aangaf ad hoc samen te werken met deze partner en indien geen van de deelnemers structureel had aangekruist. In de overige gevallen werd aangenomen dat een GGD of afdeling niet samenwerkte met een partner. Bij de analyses over de interne samenwerking werden alleen antwoorden over de samenwerking met andere GGD-afdelingen meegenomen.

Als meerdere deelnemers van dezelfde GGD-afdeling hadden ingevuld op hoeveel scholen de afdeling ondersteuning bood, dan werd het gemiddelde per afdeling gebruikt in de analyses.

4 Resultaten

4.1 Respons en achtergrond deelnemers

In de volgende paragrafen wordt achtereenvolgens de respons en achtergrondgegevens van deelnemers weergegeven op de internetvragenlijst (§4.1.1) en diepte-interviews (§4.1.2).

4.1.1 *Internetvragenlijst*

Van de 75 GGD-professionals die de internetvragenlijst hadden ontvangen, waren 65 deelnemers (87%) begonnen met het invullen van de vragenlijst. Non respons onderzoek wees uit dat twee deelnemers afhaakten wegens gebrek aan prioriteit aan het onderzoek, één deelnemer haakte af wegens ziekte, en van de overige zeven deelnemers was onbekend waarom ze niet meededen.

In totaal hadden 50 van de 65 deelnemers (77%) die waren begonnen met de vragenlijst deze ook afgerond. Van de 15 deelnemers die de vragenlijst zijn begonnen maar niet hebben afgemaakt, hadden 9 deelnemers geen reden opgegeven, 5 deelnemers haakten af vanwege de vragenlijst (te lang, lastig) en 1 deelnemer gaf aan niet de juiste persoon te zijn om de vragenlijst in te vullen. Van de 15 deelnemers die het invullen van de vragenlijst niet hebben afgemaakt, hadden 10 de vragenlijst voor minder dan een derde ingevuld. De resultaten van deze 10 deelnemers werden niet meegenomen in de beschrijving van de resultaten. De resultaten van de overige 5 deelnemers worden wel meegenomen in de beschrijving van de resultaten. In dit rapport worden dus de resultaten van 55 deelnemers uit in totaal 28 GGD'en beschreven.

De achtergrondgegevens van deze 55 deelnemers staan vermeld in Tabel 1 (Bijlage C). De meeste deelnemers (44%) werkten bij de afdeling GB en een derde (35%) werkte bij de afdeling JGZ. De meest gerapporteerde functie was die van GB-functionaris (44%), gevolgd door verpleegkundige (18%) en beleidsmedewerker (15%). Meer dan de helft van de deelnemers had 10 of meer jaar werkervaring (68%). De helft van de deelnemers (47%) was ongeveer 2 tot 5 jaar werkzaam in de huidige functie bij de huidige werkgever.

Ruim de helft van de deelnemers wist niet hoeveel formatie binnen de afdeling beschikbaar was voor activiteiten ten behoeve van gezondheidsbevordering op school. Uit de reactie van de overige 20 deelnemers bleek dat hiervoor bij de meeste GGD'en een beperkte hoeveelheid formatie beschikbaar was: 45% gaf aan dat voor deze activiteiten slechts 2 tot 5 fte binnen de afdeling aanwezig was en 25% gaf aan dat hiervoor minder dan 2 fte binnen de afdeling beschikbaar was. Ook werd aan deelnemers gevraagd hoeveel scholen in het PO, VO en MBO zich in de regio bevonden van de GGD waar zij werkten, waarbij een school met meerdere vestigingen werd gezien als één school. Bijna één op de tien deelnemers kon het aantal PO scholen in de regio niet noemen en de meeste deelnemers (38%) gaven aan dat hun regio uit 300 of meer PO scholen bestaat. Wat betreft VO scholen in de regio, kon 15% van de deelnemers dit aantal niet noemen en gaf 27% aan dat er 45 of meer scholen in de regio waren. De meeste deelnemers (44%) wisten niet hoeveel MBO scholen er in hun regio waren en 23% gaf aan er in de GGD-regio 2 of 3 MBO scholen waren.

4.1.2 *Diepte-interviews*

In totaal werden bij 11 van de 12 GGD-professionals diepte-interviews gehouden. Er vonden 3 interviews plaats met professionals met een management- of beleidsmatige functie, 5 met uitvoerende professionals GB en 3 met uitvoerende professionals JGZ.

4.2 **Welke ondersteuning bieden GGD'en aan het PO, VO en MBO op het gebied van gezondheidsbevordering?**

Deze paragraaf biedt een overzicht van de ondersteuningsactiviteiten die GGD'en aanboden aan scholen. Allereerst wordt beschreven op welke type activiteiten GGD'en ondersteuning verlenen (§4.2.1). Vervolgens wordt als apart aandachtspunt de ondersteuning in de vorm van nieuwsbrieven weergegeven (§4.2.2), gevolgd door de ondersteuning per gezondheidsthema (§4.2.3).

4.2.1 *Type ondersteuningsactiviteiten*

Ondersteuning op GGD-niveau

In Tabel 4.1 worden de ondersteuningsactiviteiten op GGD-niveau per schooltype weergegeven. Uit deze tabel blijkt dat de meeste ondersteuning werd geboden aan het PO en het VO; op alle genoemde activiteiten werd door het merendeel van de GGD'en ondersteuning geboden aan deze schooltypen. Wat betreft type ondersteuning, boden GGD'en voor zowel het PO als het VO de meeste ondersteuning bij het uitvoeren van collectieve preventieactiviteiten (resp. 100% en 96%) en de minste ondersteuning bij het opstellen van een plan van aanpak voor de individuele zorgbehoefte van leerlingen (resp. 54% en 57%).

Ook uit de diepte-interviews blijkt dat de meeste ondersteuning werd geboden aan scholen in het PO en het VO. Echter, volgens de deelnemers aan de interviews was deze ondersteuning meestal ad hoc in plaats van structureel. GGD'en die volgens een Gezonde School Werkwijze (GSW) werkten, leken vaker planmatige ondersteuning te bieden dan scholen die niet volgens een dergelijke methode werkten. Een voorbeeld van deze planmatige werkwijze werd als volgt omschreven:

“1. School werven, hebben we een strategie voor. 2. Schoolprofiel opstellen door vragenlijst onder de leerlingen af te nemen en bij de ouders van jongere leerlingen plus een interview met de directeur en interne begeleider plus intern bij de GGD kijken wat we allemaal weten van die school... 3. Vervolgens wordt er een prioriteitenworkshop georganiseerd, gaat de school met het gehele team samen met zoveel mogelijk ouders kiezen welke thema's zij belangrijk vinden om de komende vier jaar aandacht aan te besteden met behulp van het schoolprofiel... 4. Opstellen plan van aanpak: de drie of vier actiepunten die gekozen zijn; hoe kunnen we daar invulling aan geven de komende vier jaar. Dat wordt voorgelegd aan de school die dat in de tijd kan uitzetten. 5. Dat wij een vinger aan de pols houden en dat we evalueren. Twee momenten per jaar hebben we contact met de school: lukt het allemaal, krijgen jullie plan van aanpak gerealiseerd, klopt het tijdspad nog?”

Tabel 4.1 Percentage (n) GGD'en (n = 28) dat ondersteuning gaf per schooltype en per type activiteit

Type ondersteuning	Schooltype		
	PO	VO	MBO
<i>Ondersteuning van scholen bij:</i>			
...het uitvoeren van collectieve preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen	100 (28)	96 (27)	68 (19)
...het verkennen van draagvlak op scholen voor de invoering van integrale en structurele gezondheidsbevordering	89 (25)	86 (24)	57 (16)
...het evalueren van collectieve preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen	82 (23)	86 (24)	50 (14)
...het structureel inbedden van collectieve preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen	82 (23)	75 (21)	29 (8)
...het opzetten van een projectorganisatie voor integrale en structurele gezondheidsbevordering	79 (22)	64 (18)	32 (9)
...het opstellen van een schoolprofiel	64 (18)	79 (22)	25 (7)
...het signaleren van een individuele zorgbehoefte	64 (18)	71 (20)	54 (15)
...het uitvoeren van activiteiten voor leerlingen met een individuele zorgbehoefte	61 (17)	68 (19)	43 (12)
...het opstellen van een schoolgezondheidsplan.	61 (17)	64 (18)	25 (7)
...het opstellen van een plan van aanpak voor de individuele zorgbehoefte van leerlingen	54 (15)	57 (16)	43 (12)

Vergeleken met het PO en het VO boden GGD'en de minste ondersteuning aan het MBO. Meer dan de helft van de GGD'en gaf aan MBO-scholen te ondersteunen bij het uitvoeren van collectieve preventieactiviteiten (68%), het verkennen van draagvlak (57%) en het signaleren van een individuele zorgbehoefte (54%). GGD'en boden de minste ondersteuning aan het MBO bij het opstellen van een schoolprofiel en schoolgezondheidsplan (beiden 25%).

Volgens de deelnemers aan de diepte-interviews was er echter eigenlijk geen ervaring met ondersteuning aan het MBO, maar was dat wel een wens onder GGD'en. Als GGD'en al contacten hadden op het MBO, bevonden deze zich allemaal nog in een oriënterende- of beginfase en bleef dit voornamelijk beperkt tot deelname aan het Zorg en Advies Team (ZAT).

Ondersteuning op afdelingsniveau

Het aantal scholen waarop de GGD-afdelingen GB en JGZ volgens deelnemers ondersteuning boden wordt vermeld in Tabel 2 (Bijlage C). Een aanzienlijk deel van de afdelingen GB en JGZ wist niet hoeveel scholen door hen worden ondersteund bij activiteiten. Als het aantal scholen wel bekend was, dan bleek dat slechts weinig activiteiten op alle scholen in de regio werden aangeboden.

In Tabel 3 (Bijlage C) zijn de ondersteuningsactiviteiten per GGD-afdeling vermeld. Bij het merendeel van de activiteiten werd de meeste ondersteuning aan scholen geboden door de afdeling JGZ; dit gold het sterkst voor activiteiten rond de individuele zorgbehoefte van leerlingen (signaleren, plan van aanpak, uitvoering). Deze resultaten uit de internetvragenlijsten lijken echter een te rooskleurig beeld te geven van de ondersteuningsactiviteiten van JGZ. De diepte-interviews boden namelijk meer inzicht in de inhoud en kwaliteit van de ondersteuning; deze ondersteuning bleef voornamelijk beperkt tot de vaste schoolmomenten, met name bij GGD'en die niet werken volgens een GSW:

“Basistakenpakket wat je als verpleegkundige moet doen: alle kinderen in groep 2 en 7 zien. Dat is het belangrijkste, want daar worden we voor betaald.”

Oordeel over ondersteuning

Deelnemers die in de afgelopen 2 jaar op een schooltype een ondersteuningsactiviteit hadden uitgevoerd, konden een oordeel geven over hun ervaring met deze ondersteuning (zie Tabel 4, Bijlage C).

Wat betreft het **PO** had meer dan de helft van de deelnemers een positieve ervaring met het signaleren van de individuele zorgbehoefte van leerlingen (63%) en de collectieve preventieactiviteiten die men scholen bood (57%). Minder dan één op de vijf respondenten gaf het oordeel “goed” over het structureel inbedden van collectieve preventieactiviteiten (19%), het verkennen van draagvlak (18%) en het evalueren van collectieve preventieactiviteiten (18%).

In de diepte-interviews werd verschillend gereageerd op de vraag naar het oordeel over ondersteuning aan het PO. Deelnemers waren positief over de toegankelijkheid van het PO, omdat dit schooltype klein is en er gebruik kan worden gemaakt van de bestaande contacten op school vanuit de periodieke onderzoeken in groep 2 en groep 7 en het zeswekelijkse overleg met interne begeleiders van leerlingen. Deelnemers waren minder positief over het inbedden van structurele en integrale gezondheidsbevordering op het PO, omdat zij ervoeren dat scholen de meerwaarde hiervan minder goed begrepen dan van een eenmalige activiteit of product. Maar ook in het geval van eenmalige activiteiten of producten kon de werving van scholen moeizaam verlopen:

“Als ik kijk naar Lentekriebels, dat heeft vorig jaar heel veel moeite gekost. We hebben één school gevonden, dit jaar zijn we heel blij dat we vier van de vijf plekken waarvoor wij subsidie hadden al vergeven hebben. In de werving moet je heel veel energie stoppen. Een briefje naar school met een foldertje, daar krijg je haast geen reactie op.”

Voor het **VO** was de helft van de deelnemers positief over de ervaring met het opstellen van een schoolgezondheidsplan en ongeveer een kwart over het evalueren (27%) en structureel inbedden van collectieve preventieactiviteiten (21%).

Ook in de diepte-interviews gaven deelnemers hun oordeel over de ondersteuning aan het VO. Het oordeel was positief bij deelnemers van GGD'en die bij hun aanbod aan scholen planmatig te werk gingen. Ook vanuit de school werd dan volgens de respondenten positief gereageerd:

“VO-scholen hebben behoefte om de structuur, dat planmatige boven het gras te willen houden, want ze hebben last van al die ad hoc dingen die de school binnenkomen en waarvan ze zelf vaak ook niet weten waar dat een plek moet krijgen. En door middel van met name de GGD-functionaris die helpt, de lijntjes in de gaten kan houden, met name het planmatige en structureel werken aan een aantal thema's, dat levert ze wat op ja.”

Voor het MBO had de helft van de deelnemers een positief oordeel over de ervaringen met het signaleren van een individuele zorgbehoefte, het opstellen van een plan van aanpak hiervoor en het opstellen van een schoolgezondheidsplan. Dit gold voor minder dan één op de vijf deelnemers bij het uitvoeren (13%), evalueren (17%) en structureel inbedden (0%) van collectieve preventieactiviteiten. In de diepte-interviews bleken deelnemers met name negatief over de toegankelijkheid van MBO-scholen:

“Ervaringen uit het verleden waren niet altijd even positief, dat we nu denken ‘nou laat maar gaan’... Zij weten ons ook niet te vinden blijkbaar... Fysiek al... het lijkt wel alsof je Schiphol binnentreedt, bewaking en poortjes, het is echt, nou afschuwelijk. Om een school op die manier fysiek binnen te komen, dan doel ik nog geeneens op mail of bellen... nou net een burcht...daar sta je dan met je stapeltje flyers... op zo'n grote school, wie zit hier nou op ons te wachten?”

4.2.2 Ondersteuning in de vorm van nieuwsbrieven

Ondersteuning op GGD-niveau (Tabel 5, Bijlage C)

Driekwart van de GGD-en verstuurde in de afgelopen 2 jaar nieuwsbrieven aan het PO (74%) en VO (77%) en slechts 8% verzond nieuwsbrieven aan het MBO.

In de diepte-interviews vertelden de deelnemers enthousiast over dergelijke nieuwsbrieven. Maar deelnemers die niet volgens een GSW werkten waren relatief veel tijd kwijt met het versturen van nieuwsbrieven:

“Mijn collega en ik schrijven 2x per jaar een nieuwsbrief ..., één voor PO, één voor VO, zijn we heel trots op, zijn we ook heel blij mee, kost altijd heel veel tijd, maar ik denk dat het zich loont, want daarin vermelden we nieuwe campagnes, dus als we scholen zoeken, maar ook nieuwe materialen, nieuwe websites.”

Ondersteuning op afdelingsniveau (Tabel 5, Bijlage C)

Scholen in het PO werden via nieuwsbrieven het meest benaderd door JGZ, terwijl scholen in het VO en MBO het meest werden benaderd door GB.

Minimaal de helft van de afdelingen GB en JGZ die nieuwsbrieven verstuurden, verstuurden deze naar driekwart of meer PO- en VO-scholen in de regio. Het merendeel van de afdelingen GB en JGZ had in de afgelopen 2 jaar gemiddeld drie of meer nieuwsbrieven per school in het PO en VO verstuurd.

Bereidheid gebruik nieuwsbrieven in de toekomst (Tabel 6, Bijlage C)

Driekwart of meer deelnemers was van plan om scholen in het PO (74%) en VO (82%) in de toekomst nieuwsbrieven te versturen, terwijl dit gold voor 39% van de deelnemers voor het MBO.

4.2.3 *Ondersteuning naar gezondheidsthema*Ondersteuning op GGD-niveau (Tabel 4.2)

In het PO werd door alle GGD'en in de afgelopen 2 jaar ondersteuning geboden op het thema voeding (100%), sport en bewegen (100%) en overgewicht (100%), en door minder dan één op de vijf GGD'en op veilig luisteren (14%), verstandig zonnen (14%) en ongevallen preventie (7%).

Wat betreft het VO werd door de meeste GGD'en in de afgelopen 2 jaar ondersteuning geboden op relationele en seksuele ontwikkeling (100%), voeding (96%), sport en bewegen (89%), overgewicht (89%), alcohol (89%) en drugs (86%), en door weinig GGD' en op verstandig zonnen en ongevallen preventie (beiden 4%).

Aan het MBO werd in de afgelopen 2 jaar de meeste ondersteuning geboden op de thema's relationele en seksuele ontwikkeling (43%), alcohol (25%) en lichamenlijk, psychisch, emotioneel en sociaal functioneren (25%). Voor de overige thema's werd door minder dan een kwart van de GGD'en ondersteuning geboden aan het MBO.

Tabel 4.2 Percentage (n) GGD'en (n = 28) dat ondersteuning bood per gezondheidsthema en schooltype

Gezondheidsthema	Schooltype		
	PO	VO	MBO
Voeding	100 (28)	96 (27)	7 (2)
Overgewicht	100 (28)	89 (25)	18 (5)
Sport en bewegen	100 (28)	89 (25)	7 (2)
Relationele en seksuele ontwikkeling	96 (27)	100 (28)	43 (12)
Pesten	96 (27)	75 (21)	11 (3)
Alcohol	93 (26)	89 (25)	25 (7)
Mondgezondheid	89 (25)	39 (11)	7 (2)
Roken	86 (24)	86 (24)	11 (3)
Hoofdluis	79 (22)	25 (7)	4 (1)
Lichamenlijk, psychisch, emotioneel en sociaal functioneren	75 (21)	71 (20)	25 (7)
Binnenmilieu	75 (21)	39 (11)	4 (1)
Algehele gezondheidstoestand	68 (19)	61 (17)	11 (3)
Hygiëne	68 (19)	29 (8)	4 (1)
Groei	64 (18)	39 (11)	11 (3)
Drugs	57 (16)	82 (23)	11 (3)
Vaccineren	57 (16)	54 (15)	4 (1)
Motorische ontwikkeling	57 (16)	36 (10)	7 (2)
Gehooronderzoek	57 (16)	32 (9)	7 (2)
Spraak- en taalontwikkeling	57 (16)	25 (7)	4 (1)
Oogonderzoek	54 (15)	36 (10)	4 (1)
Cognitieve ontwikkeling	54 (15)	32 (9)	4 (1)
Fysieke veiligheid	39 (11)	25 (7)	7 (2)
Veilig luisteren (ter preventie van gehoorschade)	14 (4)	18 (5)	4 (1)
Verstandig zonnen	14 (4)	4 (1)	0 (0)
Ongevallen preventie	7 (2)	4 (1)	4 (1)

In de diepte-interviews werd gevraagd naar de achtergrond van de keuzes voor de verschillende gezondheidsthema's. Deelnemers die werkten volgens een GSW, gaven aan op basis van monitoronderzoek en in samenspraak met de school tot

keuzes voor thema's te komen. Als de uitkomsten van monitoronderzoek overwegend positief waren, dan werden prioriteiten vaker bepaald door bijvoorbeeld voorkeuren van het schoolteam.

Deelnemers die niet volgens een GSW werkten baseerden de keuze voor thema's op andere gronden, bijvoorbeeld op basis van subsidies die beschikbaar waren voor specifieke thema's, de mate waarin een school last had van bepaalde problematiek of de mate waarin aandacht voor een thema negatieve gevolgen had voor de publieke beeldvorming over de school:

“Kantine? Dat is acceptabel, maar alcohol, je wilt niet te boek staan als een school waar heel veel gezopen wordt. homoseksualiteit acceptatie, nou ga er maar aanstaan als school. Als de pers daar lucht van krijgt... daar zit je niet op te wachten als school, dat kost je volgens mij leerlingen, ik denk dat dat wel mee speelt.”

Ondersteuning op afdelingsniveau (Tabel 7, Bijlage C)

Wat betreft het PO en VO bleek dat aanzienlijk meer JGZ- dan GB-afdelingen in de afgelopen 2 jaar ondersteuning boden op thema's als pesten, lichamenlijk, psychisch, emotioneel en sociaal functioneren; hoofdluis; algehele gezondheidstoestand; vaccineren; groei; spraak- en taalontwikkeling; motorische ontwikkeling; gehooronderzoek; oogonderzoek; cognitieve ontwikkeling; en fysieke veiligheid. Dit gold bij het PO daarnaast voor mondgezondheid, en bij het VO ook voor binnenmilieu; hygiëne; en veilig luisteren. Andersom boden aanzienlijk meer GB- dan JGZ-afdelingen ondersteuning aan PO-scholen op het gebied van alcohol en roken, en aan VO-scholen op het gebied van voeding; sport en bewegen; overgewicht; alcohol; relationele en seksuele ontwikkeling; en drugs. Het verschil tussen GB en JGZ in ondersteuning op thema's aan het MBO was klein, zowel door GB als JGZ werd nauwelijks ondersteuning geboden op gezondheidsthema's.

4.3 Welke mogelijkheden zien GGD'en om hierin met regionale partners samen te werken?

In deze paragraaf wordt beschreven met welke partners GGD'en samenwerken. Daarnaast wordt weergegeven hoe deelnemers deze samenwerking ervaren en in hoeverre zij van plan zijn om in de toekomst met deze partner samen te werken. Bij de partners wordt onderscheid gemaakt tussen interne (andere GGD-afdelingen; §4.3.1) en externe samenwerking (partners buiten de GGD; §4.3.2).

4.3.1 Interne samenwerking

Interne samenwerking op afdelingsniveau (Tabel 4.3)

Bijna driekwart van de GB-afdelingen (71%) werkte volgens eigen zeggen structureel samen met JGZ. Andersom gaf 85% van JGZ aan structureel samen te werken met GB. Meer JGZ- (25%) dan GB-afdelingen (5%) gaven aan structureel samen te werken met Algemene Gezondheidszorg (AGZ).

Tabel 4.3 Percentage (n) GGD-afdelingen GB (n = 24) en JGZ (n = 13) dat samenwerkt met andere GGD-afdelingen ten behoeve van gezondheidsbevordering op school

GGD-afdeling waarmee GB en JGZ samenwerken	Mate van samenwerking en GGD-afdeling					
	Structureel		Ad hoc		Geen / onbekend	
	GB	JGZ	GB	JGZ	GB	JGZ
Gezondheidsbevordering	-*	85 (11)	-*	15 (2)	-*	0 (0)
Jeugdgezondheidszorg	71 (17)	-*	29 (7)	-*	0 (0)	-*
Algemene Gezondheidszorg	5 (1)	25 (3)	55 (12)	67 (8)	41 (9)	8 (1)

*Niet van toepassing voor deelnemers met betrekking tot de afdeling waar zij werken.

Uit de diepte-interviews bleek dat er verschillen waren tussen GGD'en wat betreft de samenwerking tussen JGZ en GB. Bij de ene GGD werd de GSW volledig door GB uitgevoerd, bij de andere GGD had GB een ondersteunende functie voor JGZ. Ten slotte waren er GGD'en waarbij JGZ en GB de GSW samen vormgaven en uitvoerden.

Naast de GB, JGZ en AGZ gaven de meeste deelnemers aan samen te werken met andere GGD-afdelingen zoals: milieu (n = 6; ook bekend als Gezondheid, milieu en veiligheid of als Medische Milieukunde), infectieziekten (n = 5), communicatie/pr (n = 4), epidemiologie (n = 4) en soa aids (n = 2).

Uit de diepte-interviews bleek ook dat de samenwerking tussen JGZ en GB de meest intensieve was, maar dat men ook bij andere afdelingen binnen de GGD terecht kon:

“Ook bij AGZ kunnen we met vragen terecht (over vragenlijst, om een goed beeld van de situatie op school te krijgen) of ons bureau milieu en hygiëne (vragen over binnenklimaat van school). Er zijn duidelijke draaiboeken voor alle medewerkers van verschillende afdelingen, iedereen weet exact wat er van je verwacht wordt.”

Oordeel over interne samenwerking (Tabel 8, Bijlage C)

De deelnemers gaven een oordeel over hun ervaring met de interne samenwerking met een GGD-afdeling waar zij zelf niet werkten. De meeste deelnemers vonden dat de samenwerking met GB normaal tot veel opleverde (83%), gevolgd door JGZ (76%) en AGZ (55%). Volgens de meeste deelnemers was de samenwerking (zeer) goed uitvoerbaar met GB (83%), maar dit gold in mindere mate voor AGZ (48%) of JGZ (37%). Bijna alle deelnemers waren zeker of waarschijnlijk van plan om in de toekomst samen te werken met GB (100%), JGZ (98%) en AGZ (82%).

Uit de diepte-interviews bleek dat er winst te behalen was op de interne samenwerking. Met name bij scholen die al bestaande contacten hadden met JGZ was de lijn van JGZ naar GB volgens de respondenten onvoldoende ontwikkeld. Deelnemers gaven ook aan dat de afstemming met andere GGD-afdelingen wel eens mis ging, ondanks duidelijke afspraken en draaiboeken:

“We doen ons best, maar: het komt voor dat je met een vragenlijst op een school komt en dat men zegt: goh, alweer een vragenlijst van de GGD? We hebben net vorige week een vragenlijst van de GGD gehad, en dan blijkt dat iets van hygiënezorg te zijn geweest of van de afdeling medische

milieukunde of zo en ja, eigenlijk was het toch fijn geweest als je dat geweten had. Heel lastig om dat allemaal goed te stroomlijnen.”

4.3.2 Externe samenwerking

Externe samenwerking op GGD-niveau (Tabel 4.4)

Meer dan de helft van de GGD'en werkte naar eigen zeggen extern structureel samen met verslavingspreventie (77%), gemeente (73%), thuiszorg (65%), en geestelijke gezondheidszorg (58%). Minder dan een kwart van de GGD'en werkte naar eigen zeggen structureel samen met welzijnswerk (23%), het Nationaal Instituut voor Gezondheidsbevordering en Ziektepreventie (NIGZ; 15%) en eerstelijnszorg (12%). Daarnaast gaf meer dan tweederde van de GGD'en aan dat er geen sprake was van samenwerking of dat de samenwerking onbekend was met de Onderwijsbegeleidingsdienst, Bureau Jeugdzorg, de Politie, Schoolmaatschappelijk werk en Eerstelijnszorg.

Tabel 4.4 Percentage (n) GGD'en (n = 28) dat structureel, ad hoc of niet (onbekend) samenwerkt met externe partners ten behoeve van gezondheidsbevordering op school

Externe samenwerkingspartner	Samenwerking		
	Structureel	Ad hoc	Geen / onbekend
Verslavingspreventie	77 (20)	19 (5)	4 (1)
Gemeente	73 (19)	23 (6)	4 (1)
Thuiszorg	65 (17)	19 (5)	15 (4)
Geestelijke gezondheidszorg	58 (15)	31 (8)	12 (3)
Sportraad	42 (11)	46 (12)	12 (3)
Onderwijsbegeleidingsdienst	35 (9)	27 (7)	39 (10)
Bureau Jeugdzorg	35 (9)	23 (6)	42 (11)
Bureau Halt	31 (8)	39 (10)	31 (8)
Politie	27 (7)	39 (10)	35 (9)
Schoolmaatschappelijk werk	27 (7)	31 (8)	42 (11)
Welzijnswerk	23 (6)	62 (16)	15 (4)
NIGZ	15 (4)	58 (15)	27 (7)
Eerstelijnszorg	12 (3)	46 (12)	42 (11)

Uit de diepte-interviews bleek dat er duidelijke verschillen bestonden tussen GGD'en in de samenwerking met externe partners, vooral als deze GGD'en volgens een GSW werkten. De ene GGD werkte intensief samen met externe partners waarbij beiden zich op school lieten vertegenwoordigen door een GSW-adviseur, terwijl de andere GGD niet samenwerkte met externe partners als het gaat om GSW.

Externe samenwerking op afdelingsniveau (Tabel 9, Bijlage C)

Wat betreft de externe samenwerking werkte GB verhoudingsgewijs meer dan JGZ structureel samen met verslavingspreventie en de sportraad, terwijl JGZ verhoudingsgewijs meer dan GB structureel samenwerkte met de thuiszorg, geestelijke gezondheidszorg, schoolmaatschappelijk werk, politie, Bureau Jeugdzorg en welzijnswerk.

Naast de externe partners werkten deelnemers samen met Jeugd, Samenleving en Opvoeding (n = 3), het Voedingscentrum (n = 2), NISB (n = 2), STIVORO (n = 2) en Rutgers Nisso Groep (n = 2).

Oordeel over externe samenwerking (Tabel 10, Bijlage C)

Meer dan twee derde van de deelnemers gaf aan dat de samenwerking normaal tot veel opleverde met de gemeente (72%), Bureau Halt (72%), de thuiszorg (71%), schoolmaatschappelijk werk (68%) en de onderwijsbegeleidingsdienst (68%).

Minder dan de helft van de deelnemers vond dat de samenwerking met de politie (48%) en Bureau Jeugdzorg (47%) normaal tot veel opleverde. Volgens meer dan twee derde van de deelnemers was de samenwerking (zeer) goed realiseerbaar met de Thuiszorg (74%), Bureau Halt (72%) en verslavingspreventie (68%). Dit gold in veel mindere mate voor het NIGZ (46%), eerstelijnszorg (45%), de politie (43%), welzijnswerk (43%) en Bureau Jeugdzorg (42%). Wat betreft de toekomst waren bijna alle deelnemers zeker of waarschijnlijk van plan om met de gemeente en verslavingspreventie (allebei 94%) en geestelijke gezondheidszorg (86%) samen te werken. Minder dan de helft van de deelnemers was van plan om in de toekomst samen te werken met Bureau Jeugdzorg (48%), Bureau Halt (42%) en eerstelijnszorg (42%).

In de diepte-interviews oordeelde men voornamelijk positief over de samenwerking met externe partners. Deelnemers vonden de andere deskundigheid en andere werkwijze een meerwaarde van deze samenwerking:

“... doordat je een paar keer per jaar gestructureerd overleg hebt, kun je ook van elkaar weer leren. ... Je kunt je voorstellen dat een welzijnswerker, ... dat hij toch op een iets andere manier GSW interpreteert en uitvoert op een school dan dat ik dat doe vanuit GGD-ervaring. ... In eerste instantie heeft hij voor de praktische insteek gekozen, ... dat is zijn manier van werken en ja, ik zou het niet na kunnen doen, het is zijn specialiteit, maar dat heeft zeker zijn voordelen”.

Deelnemers noemden verschillende factoren die de externe samenwerking belemmerden, zoals bezuinigingen, de grootte van de regio, het gebrek aan basisfinanciering bij externe partners voor de ondersteuning van scholen, een zakelijkere werkwijze van de externe partner en een toenemende werkdruk en spanning bij de externe partner.

4.4 Welke bevorderende en belemmerende factoren ervaren GGD'en bij het bieden van ondersteuning aan het PO, VO en MBO?

In paragraaf 4.4.1 worden bevorderende factoren van ondersteuning door GGD'en beschreven. De belemmerende factoren worden weergegeven in paragraaf 4.4.2. Deze resultaten zijn afkomstig uit de diepte-interviews en geven de perceptie van respondenten weer. Hierbij worden alle factoren beschreven die in de interviews zijn genoemd.

4.4.1 Bevorderende factoren

Er werden twee algemeen geldende bevorderende factoren genoemd:

1. De mate waarin GGD'en en scholen ervaring hadden met structurele en integrale gezondheidsbevordering. Hoe meer ervaring, hoe beter GGD'en scholen bij deze activiteiten konden ondersteunen. Scholen die al langer bekend waren met een GSW hadden volgens respondenten bijvoorbeeld al een overlegstructuur waardoor een GGD-professional makkelijker binnen kwam;

2. De beschikbaarheid van financiële middelen bij GGD'en en scholen. Het was bevorderlijk voor de ondersteuning dat GGD'en bijvoorbeeld goed op de hoogte waren van subsidieregelingen bij gemeenten.

Daarnaast noemden deelnemers bevorderende factoren per schooltype. Deze worden hieronder beschreven.

PO

- Persoonlijke contacten, goed onderhoud hiervan en continuïteit hierin. Deelnemers adviseerden om gebruik te maken van bestaande ingangen en contactpersonen, bijvoorbeeld verpleegkundigen die de Periodieke Gezondheidsonderzoeken (PGO's) uitvoeren. Om de persoonlijke contacten te onderhouden werden voortgangsgesprekken aanbevolen. Daarnaast adviseerden deelnemers om één vast aanspreekpunt binnen de GGD te bieden aan scholen:

“Wat belangrijk is: dat je een stukje continuïteit kunt bieden, dat je niet steeds verschillende mensen naar dezelfde school stuurt. Vaste mensen. Aantal jaren achter elkaar. Je wordt een bekend gezicht. Om ergens goed ingewerkt te zijn, moet je een hele jaarcyclus meegemaakt hebben.”

- Motivatie en betrokkenheid van personen op school of in de gemeente;
- Begin met 'kansrijke' scholen, d.w.z., scholen die al veel tijd besteden aan ad hoc interventies. Sociaal verpleegkundigen hebben volgens deelnemers vaak een goed beeld welke scholen kansrijk zijn;
- Vertel een helder en eerlijk verhaal:

“... ik ben 100% eerlijk waar knelpunten kunnen liggen en dat wordt gewaardeerd. Gewoon: dit houdt het in, dit verwachten we van school, dit kunnen we voor jullie betekenen en dit niet. En hier kunnen jullie een beroep doen op ondersteuning vanuit GGD en dit is jullie eigen verantwoordelijkheid. Dat heel heldere plaatje reageren scholen eigenlijk altijd heel enthousiast op.”

VO

- Het hebben van doorzettingsvermogen, want dit zal uiteindelijk leiden tot succes;

“... ben daar nu al 3 jaar ..., nu pas op het niveau zit van prioriteiten stellen en daar programma's op afstemmen dan denk ik ja: het is toch een beetje lange adem, het ziet er allemaal heel mooi uit, in theorie, of als je kijkt naar de handleiding, ... het is zeker ook mooi, maar je moet het vooral ook proberen om het ingepast te krijgen in de praktische situatie van de school. ... heb ik ook echt moeten investeren ... nou niet zozeer broodjes smeren op een gezonde leefstijl dag, maar toch wel meedenken over een gezonde leefstijl dag en kijken naar subsidiemogelijkheden om via de gemeente zoiets te financieren en dan ben je met ja toch een stukje begeleiding bezig en daarmee win je wel vertrouwen op zo'n school.”

- Het tot je beschikking hebben van cijfers, omdat scholen hierdoor de noodzaak van een oplossing beter inzien;

- Het leveren van maatwerk, dat wil zeggen, de situatie, wensen en het belang van de school als uitgangspunt nemen:

“Wij lopen momenteel heel erg tegen de werving van VO scholen op, gaat heel moeilijk, vooral omdat wij in eerste instantie ons product aan het verkopen waren, ..., nu merk ik dat je veel meer moet gaan zitten op: wat kan de GGD betekenen voor de school. Is een hele andere insteek (gebruik dit vervolgens als bruggetje naar structureel met thema's aan de slag gaan).”

- Kies voor overkoepelende structuren als ingang. Volgens de respondenten was het voordeel hiervan dat er meerdere scholen bij betrokken zijn en de kans op enthousiasme bij de betrokkenen groter is;
- Betrek vertegenwoordigers uit verschillende geledingen van de school (denk aan docenten, ouderraad, leerlingenraad, zorgcoördinator), bijvoorbeeld door middel van een presentatie in een teamoverleg of door het opzetten van een preventieteam.

MBO

Er werden geen bevorderende factoren voor het MBO genoemd. Dit hangt waarschijnlijk samen met de niet of zeer geringe ervaring die de deelnemers met het MBO hebben.

4.4.2 *Belemmerende factoren*

Er werd één algemeen geldende belemmerende factor genoemd, namelijk de mismatch tussen de ambitie die GGD-medewerkers hebben en de formatie en tijd die daarvoor binnen de GGD beschikbaar is. Daarnaast werden per schooltype belemmerende factoren genoemd.

PO

- Het aanbod was niet concreet genoeg:

“Ik merk zelf dat als je met concrete producten naar het PO toe stapt, ..., dat dat heel makkelijk binnenstappen is, op het moment dat jij gaat uitleggen dat je op een structurele en langdurige manier GB zou willen inbedden in de school, dus ook nog integraal, dat scholen afhaken, dat ze het eigenlijk niet meer zo goed snappen; denken van: we doen toch al heel veel, wat kom jij dan nu brengen? Kom je een product brengen? Nee, ik kom niet een product brengen, ik kom gewoon een stukje begeleiding brengen, ... Het is heel moeilijk om over te brengen voor scholen, zeker voor basisscholen wat Gezonde school voor hun kan betekenen.”

- De meerwaarde van een GSW was onduidelijk bij scholen die al veel aan doen aan gezondheidsbevordering;
- Het ontbreken van financiële middelen;
- Het ontbreken van cijfers, bijvoorbeeld uit een leefstijlmonitor, op grond waarvan keuzes gemaakt kunnen worden;
- De schoolinspectie stelt eisen op andere terreinen dan op het terrein van de gezondheidsbevordering;

“De onderzoeken van de schoolinspectie worden vaak aangegeven, dat scholen als zwak worden aangemerkt en dat ze alleen maar aandacht mogen besteden aan rekenen en taalonderwijs. ... Motivatie is er dan wel, maar dan worden ze eigenlijk gedwongen om daar de aandacht aan te geven. Kijk, het zou eigenlijk juist heel belangrijk zijn voor die scholen.”

- Scholen hadden minder interesse in de begeleiding van GGD'en als zij al in een bepaald traject zaten ten aanzien van gezondheidsbevordering dat was gekozen door een bovenschoolse organisatie, bijvoorbeeld een overkoepelend overleg tussen schooldirecteuren;
- Andere instellingen die met een concurrerend aanbod naar scholen kwamen, zelfs wanneer een GGD al actief is op een school;
- Het overweldigende aanbod van materialen dat (landelijk) werd uitgebracht aan scholen, waardoor het voor scholen en GGD'en lastig werd om elkaar te vinden;
- De onvoldoende ontwikkelde samenwerking tussen de GGD-afdelingen JGZ en GB, waardoor de afdeling GB nauwelijks signalen binnen kreeg van jeugdarts en verpleegkundige;
- Geen ingang meer hebben op school bij spreekuren, omdat het schoolmaatschappelijk werk een grotere rol had gekregen.

VO

- Gebrek aan tijd en prioriteit voor (structurele) gezondheidsbevordering bij zorgcoördinatoren, GGD'en en scholen. Wat betreft GGD'en hadden artsen die op het VO komen, bijvoorbeeld geen preventieve, voorlichtende taken in hun pakket. Wat betreft scholen werd het gebrek aan prioriteit door deelnemers als volgt weergegeven:

“Een projectwéékje vinden ze nog wel leuk, allemaal gezellige kraampjes en een ouder dingetje, ..., maar echt die lesprogramma's, ingebed, met reglementen, met ouders, met leerlingen, nou dat vinden ze allemaal wel heel veel gedoe... Ja, ze vinden het heftig, het kost ook allemaal veel tijd. Ik snap het ook wel. Het is niet prioriteit nr. 1, lesgeven, daar gaat het natuurlijk om.”

- Het overweldigende aanbod maakte het voor GGD'en lastig om vraag- in plaats van aanbodgericht te werken. Als een GBI de GGD vroeg om te helpen met implementatie op scholen, werd het voor de GGD lastig om eerst te kijken wat de vraag van de school was.
- GGD'en ervaren het invoeren van nieuwe methoden als moeizaam bij scholen, bijvoorbeeld bij de invoering van digitale lesmethoden;
- De omvang van de scholen en de verschillende lagen bemoeilijkten het creëren van draagvlak onder docenten;
- Het ontbreken van financiële middelen in het aanbod.

MBO

Vanwege het gebrek aan ervaring, konden meerdere deelnemers geen belemmerende factoren voor het MBO noemen. Deelnemers met ervaring, noemden de volgende belemmerende factoren:

- Het ontbreken van contacten tussen GGD en school: er zijn geen vaste contactmomenten en pogingen van GGD'en om binnen te komen strandden vaak;
- Het gebrek aan onderzoekscijfers, bijvoorbeeld uit een leefstijlmonitor;
- Het gebrek aan specifiek aanbod voor deze doelgroep;
- Het feit dat het MBO prioriteiten bij andere zaken dan gezondheidsbevordering legde, namelijk bij schoolresultaten en schoolverzuim:

“Je doet daar geen onderzoeken. Zorgteams op MBO's waren er onvoldoende, alle ROC's (Regionale Opleidingscentra) zijn hard bezig om daar goede zorgstructuur op te zetten. Hebben nu ook extra financiering van de gemeente om daarop in te steken, en het eerste waar we op in gaan steken, is het verzuim. Maar op gebied van GB? Nee, dat nog niet.”

4.5 In hoeverre zijn GGD'en bekend met de handleiding Gezonde School voor het PO en in hoeverre gebruiken GGD'en deze handleiding?

Voorafgaand aan de vragen over de handleiding Gezonde School voor het PO ontvingen deelnemers hierover een beschrijving (zie Bijlage A). Bijna alle deelnemers (98%) waren bekend met het bestaan van deze handleiding en 84% had de handleiding naar eigen zeggen gedeeltelijk tot helemaal gelezen (Tabel 4.5). Meer dan de helft van de deelnemers (62%) gaf aan dat zij in de toekomst bij voorkeur zowel een digitale als papieren versie van de handleiding zouden willen gebruiken.

Tabel 4.5 Percentage (n) deelnemers (n = 50) dat bekend is met de handleiding Gezonde School voor het PO

Module	Vraag	Antwoord	Percentage (n)
Handleiding algemeen	Bekend met bestaan	Ja	98 (49)
	In hoeverre gelezen	Niet	16 (8)
		Een klein deel	26 (13)
		Het grootste deel	34 (17)
		Helemaal	24 (12)
	Versievoorkeur	Digitaal	26 (13)
		Papier	12 (6)
		Digitaal en papier	62 (31)

De afzonderlijke modules van de handleiding waren door twee derde van de deelnemers gelezen (Tabel 11, Bijlage C). Alle deelnemers vonden de modules gedeeltelijk tot helemaal bruikbaar. Ook was meer dan driekwart van de deelnemers van plan deze modules in de toekomst waarschijnlijk of zeker te gaan gebruiken.

In tegenstelling tot de resultaten uit de internetvragenlijst blijkt uit de diepte-interviews dat de handleiding Gezonde School nauwelijks werd gekend of gebruikt. GGD'en die werkten volgens een GSW, kenden de handleiding wel, maar gebruikten deze niet of nauwelijks omdat zij eigen varianten gebruikten. GGD'en die niet volgens een GSW werkten, kenden de handleiding niet of nauwelijks. Ook bleek de handleiding niet bij alle GGD-professionals die werkten aan

gezondheidsbevordering op school terecht te zijn gekomen. Ondanks dat de handleiding niet is bedoeld om scholen te overtuigen, gaven deelnemers toch aan dat de handleiding een goed middel is om scholen te overtuigen:

“Nu komen we met de EMOVO (Elektronische Monitor en Voorlichting) met een A-kaartje aan mogelijkheden, dit ziet er honderd keer beter uit. ... waardoor ik denk dat het makkelijker overtuigt, hoe en wat de effecten zijn.”

4.6 Welke behoeften aan ondersteuning hebben GGD'en voor hun begeleiding van het PO, VO en MBO op het gebied van planmatige gezondheidsbevordering?

Om vast te stellen welke behoeften aan ondersteuning GGD'en hebben voor hun begeleiding van scholen hebben we eerst onderzocht of ze bekend waren met de bestaande ondersteuning die door het CGL wordt aangeboden, of ze hiervan gebruik maken en in hoeverre ze van plan zijn deze in de toekomst te gebruiken (§4.6.1). In paragraaf 4.6.2 wordt ingegaan op de mening van deelnemers over het vignet Gezonde School voor basisscholen. Daarnaast wordt in paragraaf 4.6.3 de ondersteuningsbehoefte bij GGD'en zelf beschreven. Ten slotte wordt in paragraaf 4.6.4 weergegeven welke ondersteuning GGD-afdelingen kunnen bieden aan professionals van andere GGD'en.

4.6.1 Gebruik van ondersteuningsmiddelen CGL

De bekendheid met het gebruik van en de bereidheid tot toekomstig gebruik van ondersteuningsmiddelen van het CGL werd onderzocht voor de helpdesk, de I-database, de lijst met contactpersonen, instrumenten en voorbeelden, communicatie-toolkits en nieuwsbrieven Gezonde School voor het PO. De toelichting die deelnemers ontvingen over deze ondersteuningsmiddelen is weergegeven in Bijlage A. In Tabel 4.6 wordt de bekendheid van deelnemers met deze ondersteuningsmiddelen weergegeven. Deelnemers waren het meest bekend met de I-database (89%) en het minst bekend met de lijst met contactpersonen (42%).

Tabel 4.6 Percentage (n) deelnemers (n = 50) dat bekend is met ondersteuningsmiddelen van het CGL

Ondersteuningsmiddel	Percentage (n)
I-database	89 (46)
Instrumenten en voorbeelden	73 (38)
Nieuwsbrief 'Gezonde School' voor PO	73 (38)
Helpdesk	64 (33)
Communicatie toolkits	58 (30)
Lijst met contactpersonen	42 (22)

In Tabel 4.7 is het gebruik van de nieuwsbrief 'Gezonde School' voor het PO van het CGL door deelnemers weergegeven. Een kwart van de deelnemers had scholen geïnformeerd via deze nieuwsbrief, waarbij een derde deze nieuwsbrief grotendeels of helemaal had aangepast.

Tabel 4.7 Percentage (n) deelnemers dat de CGL-nieuwsbrief 'Gezonde School' voor het PO heeft gebruikt

Vraag	Antwoord	Percentage (n)
Scholen geïnformeerd via deze nieuwsbrief*	Ja	24 (9)
Mate waarin deze brief is aangepast door de GGD**	Niet	11 (1)
	Een beetje	56 (5)
	Een groot gedeelte	11 (1)
	Helemaal	22 (2)

*Deze vraag werd gesteld aan deelnemers die hiermee bekend waren (n = 38).

**Deze vraag werd gesteld aan deelnemers die scholen hadden geïnformeerd via deze nieuwsbrief (n = 9).

Het gebruik van en de mening over de helpdesk wordt weergegeven in Tabel 12 (Bijlage C). Van de deelnemers die bekend waren met de helpdesk (n = 33) gebruikte 21% (n = 7) deze één of meer keer. Gebruikers leken matig positief over de helpdesk, maar het betreft een klein aantal gebruikers.

Het gebruik van de overige ondersteuningsmiddelen is vermeld in Tabel 13 (Bijlage C). Van de deelnemers die bekend waren met de middelen, gebruikte het merendeel de I-database (67%) en de instrumenten en voorbeelden (61%). Dit gold voor minder dan vier op de 10 deelnemers voor de lijst met contactpersonen (27%) en de communicatie toolkits (37%). Wat betreft de toekomst was driekwart of meer van de deelnemers van plan om ondersteuningsmiddelen te gebruiken.

In de diepte-interviews werden een aantal verbeterpunten ten aanzien van de gebruiksvriendelijkheid van de I-database genoemd: deelnemers wilden beter kunnen zien welke onderdelen van de website of interventies vernieuwd of aangevuld waren ten opzichte van oudere onderdelen. Wat betreft de communicatie-toolkits hadden deelnemers behoefte aan een groter aanbod:

"Toolkits van RIVM gebruiken we inderdaad, zijn heel mooi. Veel GGD'en vinden zelf het wiel uit, toolkit is in ieder geval iets landelijks en dan dragen we allemaal hetzelfde uit. Zonde dat GGD NL niet met veel meer toolkits komt, zodat we veel eenduidiger zijn."

4.6.2 *Mening over vignet Gezonde School voor het PO (Tabel 14, Bijlage C)*

Het CGL heeft met haar partners een vignet Gezonde School voor basisscholen ontwikkeld. Dit vignet is een erkenning voor scholen die aan structurele en integrale gezondheidsbevordering werken. Scholen kunnen zich hiermee profileren. Het merendeel van de deelnemers was hierover positief; 65% was het (helemaal) eens met de stelling dat scholen door een vignet gestimuleerd worden om activiteiten op het gebied van gezondheid en veiligheid te ondernemen, 57% van de deelnemers was het eens met de stelling dat scholen gestimuleerd worden om een gestructureerd gezondheidsbeleid op te nemen, 55% dat de GGD-afdeling scholen bij de aanvraag van een vignet zal aanmoedigen, en 53% dat de GGD-afdeling scholen bij een vignet-aanvraag zal ondersteunen.

4.6.3 *Ondersteuningsbehoefte bij GGD'en (Tabel 15, Bijlage C)*

In deze paragraaf wordt beschreven welke ondersteuningsbehoeften GGD'en zelf hebben in de begeleiding van scholen. Driekwart (73%) van de deelnemers gaf aan dat de afdeling waar zij werkten behoefte had aan ondersteuning bij de begeleiding

van scholen op het gebied van gezondheidsbevordering. Deelnemers konden vervolgens aangeven welk type ondersteuning de afdeling waar zij werkten wenste.

Schooltypes

Het verschil in ondersteuningsbehoefte tussen schooltypes was klein. Meer dan de helft van de deelnemers wenste ondersteuning voor het VO (65%), PO (60%) en het MBO (53%).

Activiteiten

Het merendeel van de deelnemers gaf aan dat er behoefte was aan ondersteuning bij het verkennen van draagvlak (68%), het structureel inbedden van collectieve preventieactiviteiten (55%), het opzetten van een projectorganisatie (53%), het opstellen van een schoolgezondheidsplan (53%) en de evaluatie van collectieve preventieactiviteiten (50%). Deelnemers gaven aan dat de afdeling waar zij werkten de minste steun nodig had bij activiteiten met betrekking tot de individuele zorgbehoefte van leerlingen ($\leq 25\%$).

Gezondheidsthema

De helft (48%) van de deelnemers gaf aan geen ondersteuningsbehoefte te hebben op een specifiek gezondheidsthema. De meeste ondersteuning werd gewenst voor de thema's voeding (15%) en relationele en seksuele ontwikkeling (15%).

Middelen

De meeste deelnemers wensten ondersteuning in de vorm van materialen of instrumenten (60%), een handleiding Gezonde School voor het VO (58%), netwerkbijeenkomsten met andere professionals (55%) of een handleiding Gezonde School voor het MBO (48%). Aan individuele begeleiding was het minst behoefte (8%).

Uit de diepte-interviews bleek dat de behoefte aan ondersteuning verschilde tussen GGD'en die wel of niet werkten volgens een GSW. Deelnemers die volgens een GSW werkten hadden vooral behoefte aan uitwisseling tussen verschillende regio's:

"...dat lijkt me heel plezierig, we zijn er hier ook lang nog niet. Blijft in ontwikkeling. ... En ook ... documenten uitwisselen. Hoe registreren jullie activiteiten op scholen? Hebben jullie daar een systeem voor? We hoeven niet allemaal hetzelfde uit te vinden. En als we dat soort signalen ook landelijk kunnen neerleggen, dan is het alleen maar mooi als dat landelijk wordt opgepakt. Daar een soort halffabriek van te maken. Hetzij bijvoorbeeld door één of twee maal per jaar een bijeenkomst in Utrecht, hetzij via internet."

Daarnaast werd de behoefte aan een landelijke vraagbaak genoemd: iemand die het overzicht heeft van verschillende regio's, de GGD van informatie kan voorzien en met enige regelmaat actief contact opneemt met de GGD.

GGD'en die nauwelijks of niet werkten volgens een GSW hadden behoefte aan procesbegeleiding bij het opzetten van structurele gezondheidsbevordering:

"Drie belangrijke participanten: scholen, GGD, gemeenten. Driehoek die elkaar daarin moet vinden, om het meer gestructureerd aan te pakken, en

wij zijn daar nog niet. Dus wij moeten daarover nadenken, wat voor proces we ingaan, en ook hoe krijgen we de verschillende participanten daar warm voor, ... ik kan me ook voorstellen dat je daar ondersteuning in krijgt, of voorbeeldfuncties, in deze tijd van bezuinigingen... dat je naar voren kunt brengen: het is wel een investering, maar het levert ook wel wat op."

Wat betreft een handleiding voor het VO en/of MBO werden door verschillende deelnemers de volgende wensen weergegeven:

- Een overzicht van de structuur van een school, bijvoorbeeld hoe is de school opgebouwd, op welke manieren kom je bij een school binnen, wat zijn belangrijke sleutelfiguren en hoe kun je draagvlak creëren;
- Een beschrijving van een compleet programma, waarbij men de vrijheid heeft om onderdelen aan te passen;
- Een praktisch overzicht voor scholen van de taken, kosten en tijdsinvestering met betrekking tot lessen en materialen.

4.6.4 *Ondersteuning die GGD-afdelingen zelf kunnen bieden aan GGD-professionals*
De helft van de deelnemers (53%) gaf aan dat zij ondersteuning kunnen bieden aan professionals van andere GGD'en in de begeleiding van scholen. Het merendeel van de deelnemers kon ondersteuning bieden in de vorm van een helpdesk (d.w.z., anderen te woord staan die vragen hebben; 64%) of materialen of instrumenten (54%; Tabel 4.8).

Tabel 4.8 Percentage (n) deelnemers (n = 28) dat bepaalde ondersteuning kan bieden aan professionals van andere GGD'en*

Type ondersteuning dat geboden kan worden	Percentage (n)
Anderen te woord staan die vragen hebben (bijv. in de vorm van een helpdesk)	64 (18)
Materialen of instrumenten (vb. checklisten of stappenplannen)	54 (15)
Individuele begeleiding	29 (8)
Verzorgen van netwerkbijeenkomsten met andere professionals die werken aan gezondheidsbevordering op school	29 (8)
Training of cursus	25 (7)
Onderdelen aanleveren voor de communicatie-toolkit (praktische ondersteuning bij publiekscommunicatie over gezondheidsthema's)	25 (7)
Anders**	11 (4)

*De percentages tellen niet op tot 100%, omdat deelnemers meerdere antwoorden konden aankruisen; De percentages zijn afgeleid van het aantal deelnemers (n = 28) dat aangaf dat de afdeling ondersteuning aan professionals van andere GGD'en kon bieden.

**De andere ondersteuningvormen die door deelnemers werden genoemd waren: ervaringen uitwisselen (n = 2), en bijdragen aan opzet nieuwe gezonde school methode (n = 1).

In de diepte-interviews werden deze mogelijkheden echter genuanceerd. Deelnemers noemden voornamelijk bezwaren voor het bieden van ondersteuning aan andere GGD-professionals. Men geeft aan dat de functie hier niet op was ingericht en dat men hiervoor geen tijd had, omdat dit ten koste ging van de tijd die men in de ondersteuning van scholen kon stoppen:

"Ik merk nu dat CGL, omdat zij weten waar iedere GGD mee bezig is, dat ze mijn naam aan andere GGD'en doorgeven, waardoor ik telefoontjes krijg, die me tijd kosten. Zo van: wat is de stand van zaken, heb je dit, heb je dat

voor mij? ...Het verschil met ... (hier werd een naam van een GGD-professional genoemd) is dat die alles in een map heeft, o ja, convenant, ik stuur het meteen naar je toe. Dat is dus fijner."

Om de ondersteuning van GGD-professionals te verbeteren, kan men volgens deelnemers beter iemand aanstellen die periodiek belt met GGD'en, meedenkt, suggesties doet en dingen op kan sturen, zoals bij DISC (Diagnosis of Sustainable Collaboration).

4.7 Hoe kijken GGD'en aan tegen de ontwikkeling van een landelijke ondersteuningsfunctie voor scholen die voor de ondersteuning niet terecht kunnen bij hun lokale GGD?

De resultaten in deze paragraaf komen uit de diepte-interviews. Het merendeel van de deelnemers was duidelijk tégen de ontwikkeling van een landelijke ondersteuningsfunctie. Zij noemden hierbij de volgende twijfels en vragen:

- Weten scholen dat punt te vinden?
- Werkt zoiets zonder persoonlijk contact?
- Waarom zouden scholen niet bij hun lokale GGD terecht kunnen?
- Kunnen scholen zoiets uit zichzelf zo gestructureerd wegzetten?
- Is het niet zonde van het geld om iets op te zetten wat scholen al kunnen halen bij hun lokale GGD?

Deelnemers noemden de volgende risico's van een landelijke ondersteuningsfunctie:

- De GGD kan, volgens deelnemers, ten onrechte worden gepasseerd omdat men er door een landelijke ondersteuningsfunctie vanuit gaat dat men niet meer bij de lokale GGD terecht kan;
- Aangezien de GGD plaatselijk niet de enige aanbieder is, kunnen andere instanties door een landelijke ondersteuningsfunctie over het hoofd worden gezien. Een landelijke ondersteuningsfunctie brengt volgens deelnemers de positie van andere instanties in gevaar;
- Bij een landelijke ondersteuningsfunctie kan men volgens deelnemers niet voldoen aan de voorwaarden die nodig zijn om een GSW tot een succes te maken, namelijk persoonlijk contact en tijd. Wat betreft persoonlijk contact, is het belangrijk om een contactpersoon te hebben binnen de school en om te weten wat er speelt op de school. Als het voor een GGD al moeilijk is om bij een school binnen te komen, dan moet dat voor een landelijke ondersteuningsfunctie helemaal het geval zijn. Daarnaast is het volgens deelnemers voor een GSW belangrijk dat er voldoende tijd is om een school goed te kunnen ondersteunen. De kans bestaat dat de ondersteuning door een landelijke ondersteuningsfunctie beperkt blijft tot het aanbieden van materiaal, waar de school mee aan de slag moet gaan. Als de school er dan al iets mee doet, zal dat eerder ad hoc zijn dan structureel.

Deelnemers noemden de volgende meerwaarde van de GGD als ondersteuningsfunctie ten opzichte van een landelijke ondersteuningsfunctie: de GGD kan volgens deelnemers de rol van 'linking pin' beter vervullen dan een landelijke ondersteuningsfunctie, omdat de GGD weet wat er speelt op scholen binnen de regio en dat vervolgens kan inzetten naar de gemeenten toe.

Het merendeel van de deelnemers wenste dat de ondersteuningsfunctie voor scholen bij GGD'en blijft. Zij wilden hierbij wel landelijk gefaciliteerd worden:

“Ze kunnen alles halen bij hun eigen GGD. Stop de energie dan in zorgen dat je wel kunt halen wat nu nog niet kan. De GGD mag meer de boer op met wat ze allemaal te bieden heeft. De GGD zou baat hebben bij een overkoepelend overleg. Hoe zetten andere GGD'en zichzelf in de markt?”

5 Conclusie

In dit rapport werd de rol en behoefte van GGD'en beschreven in de ondersteuning van scholen in het PO, VO en MBO ten behoeve van gezondheidsbevordering. In paragraaf 5.1 worden de conclusies per onderzoeksvraag beschreven. In paragraaf 5.2 worden de resultaten bediscussieerd. Paragraaf 5.3 en 5.4 gaan achtereenvolgens in op de sterke punten en beperkingen van het onderzoek. In de laatste paragraaf (§5.5) worden aanbevelingen voor de toekomst weergegeven.

5.1 Conclusie

5.1.1 *Welke ondersteuning bieden GGD'en aan het PO, VO en MBO op het gebied van gezondheidsbevordering?*

Type ondersteuningsactiviteiten

- Veel deelnemers wisten niet hoeveel formatie binnen de GGD-afdeling beschikbaar was voor de ondersteuning van scholen ten behoeve van gezondheidsbevordering. Bij een aanzienlijk deel van de deelnemers die dit wel wisten, bleek de beschikbare capaciteit beperkt ten opzichte van het aantal te bedienen scholen.
- Veel deelnemers hadden moeite met het inschatten van het aantal scholen in de regio waarop GGD'en specifieke ondersteuningsactiviteiten uitvoerden. Daarnaast werden door de GGD-afdelingen weinig activiteiten op alle scholen in de regio aangeboden. Hierbij speelt de beperkte capaciteit die er bij GGD-afdelingen beschikbaar is voor de ondersteuning van scholen ten behoeve van gezondheidsbevordering ongetwijfeld een grote rol.
- Het merendeel van de GGD'en bood ondersteuning aan het PO en VO op alle bevraagde activiteiten. Het betrof hier zowel activiteiten gericht op de individuele zorgbehoefte van leerlingen als collectieve preventieactiviteiten. Daarnaast betrof het activiteiten gericht op alle onderdelen van een GSW; van het verkennen van draagvlak op scholen tot het structureel inbedden van collectieve preventieactiviteiten. Ten opzichte van eerder onderzoek uit 2008 lijken GGD-en meer ondersteuning te bieden: zij hadden toen minder ervaring met het opstellen en uitvoeren van een schoolgezondheidsplan (Bos et al., 2010b).
- De ondersteuning aan het MBO liep ver achter bij die aan het PO en VO; deze bevond zich in de oriënterende fase. Dit sluit aan bij bevindingen uit een eerder onderzoek onder MBO-scholen (Schokker et al., 2010). Vooral nog lijkt het erop dat MBO-scholen geen behoefte hebben aan meer ondersteuning vanuit GGD'en. Uit het onderzoek van Schokker et al. (2010) bleek namelijk dat MBO's de regie van gezondheidsbevorderingsactiviteiten het liefst zelf in handen houden. Op initiatief van het MBO zijn GGD'en welkom, maar dan willen zij een duidelijk aanbod zien waaruit hun eigen keuzes kunnen maken.
- De GGD'en waren bij alle schooltypen het minst positief over hun ervaring met de ondersteuning bij het evalueren en structureel inbedden van collectieve preventieactiviteiten. GGD-professionals hadden het gevoel dat scholen de meerwaarde van structurele gezondheidsbevordering vaak niet begrepen.

- Als we de ondersteuning van de afdeling JGZ vergelijken met die van de afdeling GB dan blijkt dat bij de meeste activiteiten meer JGZ- dan GB-afdelingen ondersteuning boden. Dit was met name het geval bij taken rond de individuele zorgbehoefte. Dit kan komen doordat JGZ vanwege hun deelname aan overlegstructuren (bijvoorbeeld ZAT) en de periodieke geneeskundige onderzoeken makkelijker toegang hebben tot scholen.

Ondersteuning in de vorm van nieuwsbrieven

- Voor zowel het PO als het VO had het merendeel van de GGD'en in de afgelopen twee jaar nieuwsbrieven aangeboden. Daarnaast was de bereidheid om deze schooltypen in te toekomst via nieuwsbrieven te informeren hoog. Dit gold niet voor het MBO: een klein deel van de GGD'en had dit schooltype in de afgelopen twee jaar via nieuwsbrieven geïnformeerd, en was bereid om dit in de toekomst te doen.

Ondersteuning naar gezondheidsthema

- GGD'en boden de meeste ondersteuning op thema's die passen bij de leeftijd van leerlingen van een schooltype, aan het VO en MBO bijvoorbeeld op het gebied van relationele en seksuele ontwikkeling en alcohol, aan het VO voor drugs, en aan het MBO voor lichamelijk, psychisch, emotioneel en sociaal functioneren, terwijl op deze thema's aan het PO minder ondersteuning werd geboden.
- Als we de ondersteuning naar gezondheidsthema vergelijken tussen de afdeling GB en JGZ, dan boden deze afdelingen verhoudingsgewijs meer ondersteuning op thema's die van oudsher bij de specifieke afdeling passen. GB bood bijvoorbeeld vaker ondersteuning op thema's als voeding en sport en bewegen, terwijl JGZ vaker ondersteunde op thema's als hoofdluis en pesten.

5.1.2 *Welke mogelijkheden zien GGD'en om hierin met regionale partners samen te werken?*

Interne samenwerking

- Bij de meeste GGD'en werd structureel samengewerkt tussen de afdelingen JGZ en GB, en ad hoc tussen JGZ en AGZ, en tussen GB en AGZ.
- Op de interne samenwerking kon winst worden behaald door de lijn van de JGZ via de jeugdarts en -verpleegkundige naar de afdeling GB beter te ontwikkelen, zodat de afdeling GB meer signalen binnen krijgt. Daarnaast kon de interne samenwerking volgens deelnemers worden verbeterd door de communicatie naar scholen beter af te stemmen tussen verschillende GGD-afdelingen. Hiermee kan worden voorkomen dat scholen te vaak en te snel op elkaar volgend door dezelfde GGD worden benaderd.

Externe samenwerking

- Uit onderzoek in 2008 bleek dat GGD'en destijds bezig waren met het opzetten van samenwerking met externe partners (Bos et al., 2010b). Zij werkten toen relatief veel structureel samen met verslavingspreventie en ad hoc met de onderwijsbegeleidingsdienst, schoolmaatschappelijk werk, jeugdzorg, welzijnswerk en geestelijke gezondheidszorg. Vergeleken met het onderzoek uit 2008 kunnen we concluderen dat in 2010 meer GGD'en

samenwerkten met verslavingspreventie, geestelijke gezondheidszorg, Bureau Jeugdzorg en de onderwijsbegeleidingsdienst.

- De meeste GGD-professionals oordeelden positief over de samenwerking met externe partners. Echter, zij werden in de samenwerking belemmerd door factoren als bezuinigingen en werkdruk. GGD-professionals zagen de meeste mogelijkheden in de samenwerking met de thuiszorg en Bureau Halt, en de minste mogelijkheden in de samenwerking met Bureau Jeugdzorg en de politie.

5.1.3 *Welke bevorderende en belemmerende factoren ervaren GGD'en bij het bieden van ondersteuning aan het PO, VO en MBO?*

Bevorderende factoren

- Ervaring en beschikbare financiën waren algemene bevorderende factoren. Uit de bevorderende factoren die per schooltype werden genoemd, was het bekend zijn op scholen een bevorderende factor: dit begint met het leggen van persoonlijk contact op school, en kan worden voortgezet met het deelnemen aan overlegstructuren. Daarnaast werkte het enthousiasmeren van betrokkenen, de beschikbaarheid van onderzoekscijfers en het leveren van maatwerk bevorderend.

Belemmerende factoren

- De mismatch tussen de ambitie van GGD-professionals in de ondersteuning van scholen en de beperkte formatie en beschikbare tijd daarvoor is een algemene belemmerende factor is. Gebrek aan prioriteit voor gezondheidsbevordering bij betrokkenen was een belemmerende factor. Daarnaast was het overweldigende aanbod van programma's onder andere door concurrentie van andere instanties voor PO en VO een belemmerende factor, terwijl dit voor het MBO gold voor een gebrek aan aanbod. Gebrek aan financiële middelen en onderzoekscijfers werkte belemmerend in de ondersteuning van scholen.

5.1.4 *In hoeverre zijn GGD'en bekend met de handleiding Gezonde School voor het PO en in hoeverre gebruiken GGD'en deze handleiding?*

- Zowel bekendheid met als het gebruik van de handleiding bij GGD'en is voor verbetering vatbaar.
- De handleiding moet in de toekomst zowel in digitale als papieren versie aan GGD-professionals worden aangeboden, zodat de bekendheid en gebruik hiervan verder wordt bevorderd.

5.1.5 *Welke behoeften aan ondersteuning hebben GGD'en voor hun begeleiding van het PO, VO en MBO op het gebied van planmatige gezondheidsbevordering?*

Gebruik van ondersteuningsmiddelen CGL

- Het merendeel van de GGD-professionals was bekend met ondersteuningsmiddelen van het CGL, met name het gebruik van de middelen ervan kan verhoogd worden.

Mening over vignet Gezonde School voor het PO

- Het merendeel van de deelnemers waren positief over het vignet Gezonde School. Echter, zij leken hierover meer verdeeld dan deelnemers in eerder onderzoek uit 2008 (Bos et al., 2010b). Waar in 2008 bijna alle GGD'en vonden dat een vignet scholen stimuleert om activiteiten op het gebied van

gezondheid en veiligheid te ondernemen, gold dat nu voor twee derde van de GGD-professionals. Waar in 2008 bijna alle GGD'en aangaven scholen te zullen aanmoedigen een dergelijk vignet aan te vragen, gold dat nu voor de helft van de GGD-professionals.

Ondersteuningsbehoefte bij GGD'en

- Bij de meerderheid van de GGD'en was behoefte aan ondersteuning bij de begeleiding van scholen. De meeste steun werd gewenst bij collectieve preventieactiviteiten: van het verkennen van draagvlak op scholen tot structurele inbedding van activiteiten.
- Deelnemers ontvingen bij voorkeur ondersteuning via materialen of instrumenten, handleidingen per schooltype en een landelijke vraagbaak. Daarnaast was er behoefte aan uitwisseling tussen verschillende regio's: hetzij door een netwerkbijeenkomst één of twee maal per jaar op een centrale plek in het land, hetzij via internet. Uit eerder onderzoek (Bos et al., 2010b) bleek ook dat er onder GGD'en ondersteuningsbehoefte is op het gebied van overzicht geven, materialen bieden, gerichte ontmoeting en uitwisseling faciliteren.
- Ten aanzien van de I-database wilden deelnemers beter kunnen zien welke onderdelen van de website of interventies vernieuwd of aangevuld zijn. Daarnaast hadden deelnemers meer behoefte aan een interventieoverzicht per schooltype.
- Voor de toolkits gold dat deelnemers behoefte hadden aan een groter aanbod, zodat afzonderlijke GGD'en deze niet zelf hoeven te ontwikkelen. Een vergroting van het landelijke aanbod bevordert de eenduidigheid van GGD'en in het aanbod aan scholen.

Ondersteuning die GGD-afdelingen zelf kunnen bieden aan GGD-professionals

- Het CGL kan voor de ondersteuning van professionals van andere GGD'en in de begeleiding van scholen slechts beperkt terecht bij GGD-professionals zelf, omdat deelnemers aangaven dat dit veel tijdsinvestering vergt.

5.1.6 *Hoe kijken GGD'en aan tegen de ontwikkeling van een landelijke ondersteuningsfunctie voor scholen die voor de ondersteuning niet terecht kunnen bij hun lokale GGD?*

- GGD-professionals waren afwijzend over een landelijke ondersteuningsfunctie.

5.2 **Discussie**

De onderzoeksgroep bleek redelijk representatief voor GGD'en in Nederland, vanwege de hoge respons (zie paragraaf 5.3) en de benadering van deelnemers via de contactpersoon Gezonde School van elke GGD (zie paragraaf 3.1). Omdat de afdeling JGZ slechts in de helft (14/29) van de GGD'en vertegenwoordigd was, zijn de percentages in dit rapport mogelijk minder representatief voor de JGZ-afdelingen.

Omdat uit dit onderzoek bleek dat de bekendheid met en het gebruik van de bestaande ondersteuningsmiddelen die het CGL aanbood te wensen overlaat, is het de vraag of CGL niet primair moet werken aan het verhogen van de bekendheid en het stimuleren van het gebruik van reeds aanwezige ondersteuningsmiddelen,

en een uitbreiding of verbetering van de ondersteuningsmiddelen pas daarna ter hand moet gaan nemen. Daarnaast wensten deelnemers een interventieoverzicht per schooltype, maar een dergelijk overzicht is al beschikbaar in de I-database. Blijkbaar waren niet alle deelnemers hiervan op de hoogte, hetgeen de noodzaak van betere communicatie nog eens onderstreept.

De afwijzende houding ten aanzien van een landelijke ondersteuningsfunctie lag enigszins in de lijn der verwachting, omdat deelnemers hiermee ook hun eigen functie beschermen. Echter, vanwege de beperkte beschikbare capaciteit bij GGD-afdelingen voor de ondersteuning van scholen blijft een groep scholen mogelijk onvoldoende bediend. Daarom is een vergroting van deze capaciteit bij GGD'en noodzakelijk. Een landelijke ondersteuningsfunctie zou deze taak kunnen invullen voor scholen die wel willen, maar door GGD'en niet bediend kunnen worden. Hiervoor is meer inzicht nodig in de behoefte aan begeleiding onder scholen.

5.3 Sterke punten van dit onderzoek

Een sterk punt van dit onderzoek was de hoge respons; 28 van de 29 GGD'en waren vertegenwoordigd bij de internetvragenlijsten, 73% van de uitgenodigde professionals hadden de vragenlijst ingevuld, 11 van de 12 uitgenodigde professionals hadden deelgenomen aan het diepte-interview.

Een ander sterk punt was de combinatie van twee onderzoeksmethoden: vragenlijsten en diepte-interviews. De internetvragenlijsten gaven een globaal beeld van de ondersteuningsactiviteiten, samenwerking en ondersteuningsbehoefte van GGD'en, terwijl de diepte-interviews inzicht boden in de inhoud en kwaliteit hiervan.

5.4 Beperkingen van dit onderzoek

Een eerste beperking van dit onderzoek was dat de resultaten waren gebaseerd op zelfrapportage, wat kan leiden tot sociaal wenselijke antwoorden (Schwarz, 1999). Om deelnemers te stimuleren eerlijke antwoorden te geven, werd aan het begin van de internetvragenlijst en diepte-interviews benadrukt dat de gegevens vertrouwelijk en anoniem worden verwerkt. Toch leek de internetvragenlijst een positiever beeld te geven dan de diepte-interviews. Dit bleek bijvoorbeeld uit het feit dat de afdeling JGZ in de internetvragenlijsten aangaf relatief veel ondersteuning te bieden aan scholen op het gebied van gezondheidsbevordering, terwijl de ondersteuning volgens de diepte-interviews beperkt bleef tot vaste schoolmomenten. De internetvragenlijst gaf waarschijnlijk een optimistischer beeld van de werkelijkheid, omdat in deze vragenlijst alleen indicatief en summier vragen gesteld konden worden over bijvoorbeeld het type ondersteuningsactiviteiten van GGD'en. Daarnaast bood de internetvragenlijst geen mogelijkheid om in te gaan op de kwaliteit van de invulling van deze ondersteuning, terwijl diepte-interviews hiervoor uitermate geschikt waren. Ook konden definities als integrale en structurele gezondheidsbevordering in de internetvragenlijst beperkter worden toegelicht dan in diepte-interviews. Aan de andere kant konden de diepte-interviews door het beperkte aantal deelnemers ook een selectief beeld van de werkelijkheid geven. Daarom werden beide typen onderzoek (vragenlijsten en diepte-interviews) gebruikt om samen een beeld te creëren van de ondersteuningsactiviteiten van GGD'en.

Ten tweede hadden deelnemers een lange vragenlijst ingevuld, wat kan leiden tot onbetrouwbare resultaten of een lage respons (Kremers et al., 2005). Ondanks een hoge respons op de internetvragenlijst (87%), had een kwart van de deelnemers die

was begonnen met invullen de vragenlijst niet volledig ingevuld. Daarnaast gaf een derde (34%) van de deelnemers die de vragenlijst hadden afgerond aan dat ze deze te lang vonden. De resultaten van de internetvragenlijst konden hierdoor beïnvloed zijn.

Ten slotte was het onderzoek, vanwege het beperkte aantal GGD'en in Nederland, uitgevoerd bij een klein aantal deelnemers (55 deelnemers voor de internetvragenlijst, 11 deelnemers voor de diepte-interviews). Kleine percentageverschillen bij de resultaten van de internetvragenlijst moeten daarom voorzichtig worden geïnterpreteerd.

5.5 Aanbevelingen

- Een recent onderzoek naar de ondersteuningsbehoefte van PO- en VO-scholen is wenselijk. Het huidige onderzoek werd namelijk uitgevoerd vanuit het perspectief van GGD'en. Eerder onderzoek vanuit het perspectief van MBO-scholen wees uit dat zij de regie rond gezondheidsbevordering het liefst zelf in handen houden (Schokker et al., 2010).
- Een registratiesysteem van het aantal scholen waarop ondersteuning wordt geboden kan inzichtelijk maken in welke regio's veel scholen niet worden bediend en dus ruimte is voor ondersteuning. Daarnaast kan de GGD-contactpersoon per school aan het registratiesysteem worden toegevoegd, zodat de afstemming binnen een GGD van contacten met de school wordt verbeterd.
- Er is meer capaciteit bij GGD'en nodig om aan de vraag van scholen te kunnen voldoen, zeker als de behoefte daaraan bij scholen groeit.
- Een vaste GGD-contactpersoon per school is wenselijk. Dit werkt bevorderend voor de afstemming tussen afdelingen in het benaderen van scholen. Daarnaast bevordert een contactpersoon de bekendheid van GGD'en op scholen.
- De GGD zou de interne samenwerking tussen GGD-afdelingen verder moeten verbeteren, bijvoorbeeld door interne bijeenkomsten organiseren tussen afdelingen voor professionals die met scholen werken.
- De externe samenwerking, voornamelijk met Bureau Jeugdzorg en de politie, kan beter door bijvoorbeeld een vaste GGD-contactpersoon voor deze partners aan te stellen en netwerkbijeenkomsten tussen GGD en deze partners te organiseren.
- Het verdient aanbeveling om het benaderen van scholen met interventies en materialen te laten uitvoeren door één instituut, bijvoorbeeld de GGD, zodat scholen niet teveel materialen en interventies over zich uitgestort krijgen.
- Voor geen van de belangrijke leefstijlthema's zijn effectieve preventieve interventies voor het MBO beschikbaar. De ontwikkeling van dergelijke interventies zou kunnen worden uitgevoerd door universiteiten en thema instituten.
- Om de bekendheid met en het gebruik van de handleiding Gezonde School voor het PO door GGD'en te verbeteren, kan het CGL hierover bijvoorbeeld voorlichting geven via een nieuwsbrief of een informatiebijeenkomst.
- Om de bekendheid met en het gebruik van ondersteuningsmiddelen bij GGD-professionals te verbeteren, kan het CGL hierover bijvoorbeeld voorlichting geven via een nieuwsbrief of training.

- Het CGL kan de handleidingen PO, VO, en MBO ook digitaal aanbieden.
- Het CGL kan in de I-database beter aangeven welke onderdelen vernieuwd of aangevuld zijn.
- Het CGL kan de ontwikkeling van nieuwe toolkits faciliteren. Een voorwaarde hiervoor is dat deze ontwikkeling gepaard gaat met duidelijke communicatie hierover aan GGD'en, bijvoorbeeld via nieuwsbrieven of netwerkbijeenkomsten, zodat de bekendheid en het gebruik hiervan bij GGD'en wordt bevorderd.
- Het CGL kan de communicatie tussen GGD-professionals van verschillende regio's faciliteren, bijvoorbeeld via netwerkbijeenkomsten.
- Bij het overtuigen van scholen van de meerwaarde van structurele gezondheidsbevordering, kan het CGL GGD-professionals stimuleren om gebruik te maken van het overzicht van argumenten uit de handleiding Gezonde School voor het PO, bijvoorbeeld door middel van voorlichting hierover in een nieuwsbrief of een op een netwerkbijeenkomst. Daarnaast kan een dergelijk overzicht worden toegevoegd aan de handleidingen voor het VO en MBO.
- Het CGL kan in de handleidingen Gezonde School voor het VO en MBO de structuur van deze scholen inzichtelijk maken, een beschrijving van een compleet programma toevoegen, alsmede een praktisch overzicht geven van de taken, kosten en tijdsinvestering van ondersteuning ten behoeve van gezondheidsbevordering.

6 Literatuur

- Bos V, Jongh DM de & Paulussen TGWM (2010a). *Gezondheidsbevordering en preventie in het onderwijs. Stand van zaken, effectiviteit en ervaringen van GGD'en en scholen*. Bilthoven: RIVM. Rapport 255001003/2010.
- Bos V, Gastel W van & Jongh DM de (2010b). *Hoofdstuk 3. Stand van zaken en ervaringen met planmatig werken aan gezondheidsbevordering en preventie in de onderwijssetting*. In: Bos V, Jongh DM de & Paulussen TGWM. *Gezondheidsbevordering en preventie in het onderwijs. Stand van zaken, effectiviteit en ervaringen van GGD'en en scholen*. Bilthoven: RIVM. Rapport 255001003/2010.
- Fekkes M & Paulussen TGWM (2010). *Hoofdstuk 2. Effecten van gezondheidsbevordering in het onderwijs op de leefstijl, schoolprestaties en –uitval van leerlingen; een literatuurreview*. In: Bos V, Jongh DM de & Paulussen TGWM. *Gezondheidsbevordering en preventie in het onderwijs. Stand van zaken, effectiviteit en ervaringen van GGD'en en scholen*. Bilthoven: RIVM. Rapport 255001003/2010.
- Heijden A von & Collard D (2011). *Inventarisatie van leefstijlinterventies binnen de MBO-setting. Gezonde school op het MBO*. 's-Hertogenbosch: WJH Mulier Instituut.
- Kremers SP, Visscher TL, Seidell JC, Mechelen W van & Brug J (2005). Cognitive determinants of energy balance-related behaviors. *Measurement issues. Sports Medicine*, 35(11):923-33.
- Licence K (2004). Promoting and protecting the health of children and young people. *Child: Care, Health and Development*, 30:623-635.
- Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2006). *Kerdoelen primair onderwijs*. Den Haag: Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.
- RIVM (2010). *Handleiding Gezonde School. Basisonderwijs*. Bilthoven: RIVM.
- Schokker DF, Kuppens R, Fekkes M & Paulussen TGWM (2010). *Aanbevelingen voor Gezonde School in het MBO. Verkennend onderzoek naar de context van het MBO in relatie tot de handleiding Gezonde School*. Leiden: TNO Kwaliteit van Leven. TNO-rapport KvL/GB 2010.085.
- Schwarz N (1999). Self-reports: How the questions shape the answers. *American Psychologist*, 54:93-105.
- Stewart-Brown S (2006). What is the evidence on school health promotion in improving health of preventing disease and specifically, what is the

effectiveness of the health promoting school approach? Kopenhagen: WHO Europa.

St.Leger L, Kolbe L, Lee A, McCall D & Young I (2007). School health promotion: achievements, challenges and priorities. In: McQueen D & Jones C (red). Global perspectives on health promotion effectiveness. Springer.

Bijlagen

Bijlage A Internetvragenlijst

Bijlage B Vragenroute Diepte-interviews

Bijlage C Tabellen

Gezondheidsbevordering op scholen

1. Introductie vragenlijst

Deze vragenlijst gaat over de ondersteuningsactiviteiten die GGD'en uitvoeren ten behoeve van integrale en structurele gezondheidsbevordering op school (bijvoorbeeld de Gezonde School of varianten daarop). Met *integraal* wordt een mix van activiteiten en domeinen bedoeld. Bij *structureel* kunt u denken aan gezondheidsbevordering als meerjarig onderdeel van schoolgezondheidsbeleid.

Waar gaan de vragen over?

Wij willen door middel van de vragenlijst in kaart brengen welke ondersteuning de afdelingen Gezondheidsbevordering en Jeugdgezondheidszorg van GGD'en bieden aan scholen in het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs op het gebied van gezondheidsbevordering. Daarnaast onderzoeken wij het draagvlak voor integrale en structurele gezondheidsbevordering op school op deze afdelingen binnen uw GGD. Ten slotte gaat de vragenlijst specifiek in op de bekendheid met en het gebruik van de handleiding Gezonde School voor het basisonderwijs.

Meedoen is vrijwillig en gegevens worden anoniem verwerkt

Deelname aan de vragenlijst is vrijwillig. De gegevens die u invult worden vertrouwelijk en anoniem verwerkt. Dat betekent dat uit de verslagen niet blijkt wie welke antwoorden heeft gegeven. Het invullen van de vragenlijst duurt ongeveer 20 minuten.

Onderzoekers en context

Het onderzoek is een vervolg op het onderzoek dat door het Centrum Gezond Leven van het RIVM is uitgevoerd in 2008. Het huidige onderzoek wordt uitgevoerd door TNO in samenwerking met het Centrum Gezond Leven en Soa Aids Nederland. Deze partijen zijn bij dit onderzoek betrokken in het kader van samenwerkingsafspraken tussen het Centrum Gezond Leven, Soa Aids Nederland en TNO.

In navolging op deze vragenlijst zullen diepte-interviews worden gehouden met een selectie van GGD'en. In deze interviews worden de bevorderende en belemmerende factoren bij het bieden van ondersteuning aan scholen onderzocht.

De resultaten van dit onderzoek worden door het Centrum Gezond Leven gebruikt om de ondersteuningsmogelijkheden van GGD'en te optimaliseren.

Contact

Als u vragen heeft over dit onderzoek of de vragenlijst, dan kunt u contact opnemen met Hilde van Keulen, onderzoeker TNO Kwaliteit van Leven. Telefoon: 088-8662659, e-mail: hilde.vankeulen@tno.nl.

Succes met het invullen en alvast hartelijk bedankt!

2. Achtergrondgegevens

Om vergelijkingen met andere informatiebronnen mogelijk te maken, vragen wij u hier een aantal achtergrondgegevens in te vullen.

Gezondheidsbevordering op scholen

Bij welke GGD bent u werkzaam?

- GGD Amsterdam
- GGD Brabant-Zuidoost
- GGD Den Haag
- GGD Drenthe
- GGD Flevoland
- GGD Fryslan
- GGD / Hulpverlening Gelderland Midden
- GGD Gelre-IJssel
- GGD Gooi & Vechtstreek
- GGD Groningen
- GGD Hart voor Brabant
- GGD Hollands Midden Gouda
- GGD Hollands Midden Leiden
- GGD Hollands Noorden
- GGD IJsselland
- GGD Kennemerland
- GGD Limburg-Noord
- GGD Midden-Nederland
- GGD Regio Nijmegen
- GGD Regio Twente
- GGD Rivierenland
- GGD Rotterdam-Rijnmond
- GG&GD Utrecht
- GGD West-Brabant
- GGD Zaanstreek-Waterland
- GGD Zeeland
- GGD Zuid-Holland Zuid
- GGD Zuid-Holland West
- GGD Zuid Limburg

Gezondheidsbevordering op scholen

Op welke afdeling binnen uw GGD bent u werkzaam?

Zet een kruisje bij de desbetreffende afdeling.

Jeugdgezondheidszorg

Gezondheidsbevordering

Algemene gezondheidszorg

Anders, namelijk...

Wat is/zijn uw functie(s)?

U kunt meerdere antwoorden aankruisen.

Management

Teamleider

Projectleider

Beleidsmedewerker

GB-functionaris

Epidemioloog

Arts

Verpleegkundige

Assistent

Anders, namelijk...

Hoeveel jaar werkervaring heeft u?

20 jaar of meer

Tussen de 10-20 jaar

5 tot 10 jaar

2 tot 5 jaar

Minder dan 2 jaar

Gezondheidsbevordering op scholen

Hoeveel jaar bent u reeds actief in uw huidige functie bij uw huidige werkgever?

20 jaar of meer

Tussen de 10-20 jaar

5 tot 10 jaar

2 tot 5 jaar

Minder dan 2 jaar

Hoeveel formatie (in fte) is er binnen uw afdeling?

Als u het antwoord niet weet, kunt u de vraag overslaan.

Hoeveel formatie (in fte) is er binnen uw afdeling voor activiteiten ten behoeve van gezondheidsbevordering op school?

Als u het antwoord niet weet, kunt u de vraag overslaan.

3. Activiteiten in het basisonderwijs

De volgende vragen gaan over de activiteiten die de afdeling waarvoor u werkzaam bent in de afgelopen 2 jaar heeft uitgevoerd voor scholen op het gebied van gezondheidsbevordering.

Eerst volgen vragen over het **basisonderwijs**, daarna over het voortgezet onderwijs en ten slotte over het middelbaar beroepsonderwijs.

Hoeveel basisscholen zijn er in de regio waarvoor uw GGD werkzaam is?

Een school met meerdere vestigingen telt als één school.

Als u het exacte aantal scholen niet weet, probeer dan een schatting te geven. Als u geen schatting kunt geven, dan kunt u een toelichting geven of u kunt zonder antwoord te geven door naar de volgende vraag.

Gezondheidsbevordering op scholen

Op hoeveel basisscholen heeft uw afdeling in de afgelopen 2 jaar draagvlak verkend voor de invoering van integrale en structurele gezondheidsbevordering?

Als u het exacte aantal scholen niet weet, probeer dan een schatting te geven. Als u geen schatting kunt geven, dan kunt u een toelichting geven of u kunt zonder antwoord te geven door naar de volgende vraag.

Op geen enkele school

Aantal scholen:

4. Activiteiten in het basisonderwijs

Hoe beoordeelt u de ervaring met het verkennen van draagvlak op basisscholen voor de invoering van integrale en structurele gezondheidsbevordering achteraf?

Slecht

Redelijk

Goed

Niet van toepassing / weet ik niet

5. Activiteiten in het basisonderwijs

Hoeveel basisscholen heeft uw afdeling in de afgelopen 2 jaar ondersteund bij het opzetten van een projectorganisatie voor integrale en structurele gezondheidsbevordering?

Als u het exacte aantal scholen niet weet, probeer dan een schatting te geven. Als u geen schatting kunt geven, dan kunt u een toelichting geven of u kunt zonder antwoord te geven door naar de volgende vraag.

Geen enkele school

Aantal scholen:

6. Activiteiten in het basisonderwijs

Gezondheidsbevordering op scholen

Hoe beoordeelt u de ervaring met het ondersteunen van basisscholen bij het opzetten van een projectorganisatie voor integrale en structurele gezondheidsbevordering achteraf?

Slecht

Redelijk

Goed

Niet van toepassing / weet ik niet

7. Activiteiten in het basisonderwijs

Hoeveel basisscholen heeft uw afdeling in de afgelopen 2 jaar ondersteund bij het opstellen van een schoolprofiel?

Als u het exacte aantal scholen niet weet, probeer dan een schatting te geven. Als u geen schatting kunt geven, dan kunt u een toelichting geven of u kunt zonder antwoord te geven door naar de volgende vraag.

Geen enkele school

Aantal scholen:

8. Activiteiten in het basisonderwijs

Hoe beoordeelt u de ervaring met het ondersteunen van basisscholen bij het opstellen van een schoolprofiel achteraf?

Slecht

Redelijk

Goed

Niet van toepassing / weet ik niet

9. Activiteiten in het basisonderwijs

Gezondheidsbevordering op scholen

Hoeveel basisscholen heeft uw afdeling in de afgelopen 2 jaar ondersteund bij het opstellen van een schoolgezondheidsplan?

In dit plan worden prioriteiten gesteld en activiteiten gekozen ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen.

Als u het exacte aantal scholen niet weet, probeer dan een schatting te geven. Als u geen schatting kunt geven, dan kunt u een toelichting geven of u kunt zonder antwoord te geven door naar de volgende vraag.

Geen enkele school

Aantal scholen:

10. Activiteiten in het basisonderwijs

Hoe beoordeelt u de ervaring met het ondersteunen van basisscholen bij het opstellen van een schoolgezondheidsplan achteraf?

Slecht

Redelijk

Goed

Niet van toepassing / weet ik niet

11. Activiteiten in het basisonderwijs

Hoeveel basisscholen heeft uw afdeling in de afgelopen 2 jaar ondersteund bij het uitvoeren van collectieve preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen (bijvoorbeeld activiteiten als lesprogramma's, omgevingsaanpassingen of gedragsregels)?

Als u het exacte aantal scholen niet weet, probeer dan een schatting te geven. Als u geen schatting kunt geven, dan kunt u een toelichting geven of u kunt zonder antwoord te geven door naar de volgende vraag.

Geen enkele school

Aantal scholen:

Gezondheidsbevordering op scholen

12. Activiteiten in het basisonderwijs

Hoe beoordeelt u de ervaring met het ondersteunen van basisscholen bij het uitvoeren van collectieve preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen achteraf?

- Slecht
- Redelijk
- Goed
- Niet van toepassing / weet ik niet

13. Activiteiten in het basisonderwijs

Hoeveel basisscholen heeft uw afdeling in de afgelopen 2 jaar ondersteund bij het evalueren van collectieve preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen?

Als u het exacte aantal scholen niet weet, probeer dan een schatting te geven. Als u geen schatting kunt geven, dan kunt u een toelichting geven of u kunt zonder antwoord te geven door naar de volgende vraag.

Geen enkele school

Aantal scholen:

14. Activiteiten in het basisonderwijs

Hoe beoordeelt u de ervaring met het ondersteunen van basisscholen bij het evalueren van collectieve preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen achteraf?

- Slecht
- Redelijk
- Goed
- Niet van toepassing / weet ik niet

15. Activiteiten in het basisonderwijs

Gezondheidsbevordering op scholen

Hoeveel scholen in het basisonderwijs heeft uw afdeling ondersteund bij het structureel inbedden van collectieve preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen?

Als u het exacte aantal scholen niet weet, probeer dan een schatting te geven. Als u geen schatting kunt geven, dan kunt u een toelichting geven of u kunt zonder antwoord te geven door naar de volgende vraag.

Geen enkele school

Aantal scholen:

16. Activiteiten in het basisonderwijs

Hoe beoordeelt u de ervaring met het ondersteunen van basisscholen bij het structureel inbedden van collectieve preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen achteraf?

Slecht

Redelijk

Goed

Niet van toepassing / weet ik niet

17. Activiteiten in het basisonderwijs

Hoeveel basisscholen heeft uw afdeling in de afgelopen 2 jaar ondersteund bij het signaleren van een individuele zorgbehoefte van leerlingen (bijvoorbeeld naar aanleiding van het periodieke gezondheidsonderzoek of zorgoverleg op school)?

Als u het exacte aantal scholen niet weet, probeer dan een schatting te geven. Als u geen schatting kunt geven, dan kunt u een toelichting geven of u kunt zonder antwoord te geven door naar de volgende vraag.

Geen enkele school

Aantal scholen:

18. Activiteiten in het basisonderwijs

Gezondheidsbevordering op scholen

Hoe beoordeelt u de ervaring met het ondersteunen van basisscholen bij het signaleren van een individuele zorgbehoefte van leerlingen achteraf?

- Slecht
- Redelijk
- Goed
- Niet van toepassing / weet ik niet

19. Activiteiten in het basisonderwijs

Hoeveel basisscholen heeft uw afdeling in de afgelopen 2 jaar ondersteund bij het opstellen van een plan van aanpak voor de individuele zorgbehoefte van leerlingen?

Als u het exacte aantal scholen niet weet, probeer dan een schatting te geven. Als u geen schatting kunt geven, dan kunt u een toelichting geven of u kunt zonder antwoord te geven door naar de volgende vraag.

Geen enkele school

Aantal scholen:

20. Activiteiten in het basisonderwijs

Hoe beoordeelt u de ervaring met het ondersteunen van basisscholen bij het opstellen van een plan van aanpak voor de individuele zorgbehoefte van leerlingen achteraf?

- Slecht
- Redelijk
- Goed
- Niet van toepassing / weet ik niet

21. Activiteiten in het basisonderwijs

Gezondheidsbevordering op scholen

Hoeveel basisscholen heeft uw afdeling in de afgelopen 2 jaar ondersteund bij het uitvoeren van activiteiten voor leerlingen met een individuele zorgbehoefte?

Als u het exacte aantal scholen niet weet, probeer dan een schatting te geven. Als u geen schatting kunt geven, dan kunt u een toelichting geven of u kunt zonder antwoord te geven door naar de volgende vraag.

Geen enkele school

Aantal scholen:

22. Activiteiten in het basisonderwijs

Hoe beoordeelt u de ervaring met het ondersteunen van basisscholen bij het uitvoeren van activiteiten voor leerlingen met een individuele zorgbehoefte achteraf?

Slecht

Redelijk

Goed

Niet van toepassing / weet ik niet

23. Activiteiten in het voortgezet onderwijs

Hierna volgen vragen over het voortgezet onderwijs.

Hoeveel scholen in het voortgezet onderwijs zijn er in de regio waarvoor uw GGD werkzaam is?

Een school met meerdere vestigingen telt als één school.

Als u het exacte aantal scholen niet weet, probeer dan een schatting te geven. Als u geen schatting kunt geven, dan kunt u een toelichting geven of u kunt zonder antwoord te geven door naar de volgende vraag.

Gezondheidsbevordering op scholen

Op hoeveel scholen in het voortgezet onderwijs heeft uw afdeling in de afgelopen 2 jaar draagvlak verkend voor de invoering van integrale en structurele gezondheidsbevordering?

Als u het exacte aantal scholen niet weet, probeer dan een schatting te geven. Als u geen schatting kunt geven, dan kunt u een toelichting geven of u kunt zonder antwoord te geven door naar de volgende vraag.

Op geen enkele school

Aantal scholen:

24. Activiteiten in het voortgezet onderwijs

Hoe beoordeelt u de ervaring met het verkennen van draagvlak op scholen in het voortgezet onderwijs voor de invoering van integrale en structurele gezondheidsbevordering achteraf?

Slecht

Redelijk

Goed

Niet van toepassing / weet ik niet

25. Activiteiten in het voortgezet onderwijs

Hoeveel scholen in het voortgezet onderwijs heeft uw afdeling in de afgelopen 2 jaar ondersteund bij het opzetten van een projectorganisatie voor integrale en structurele gezondheidsbevordering?

Als u het exacte aantal scholen niet weet, probeer dan een schatting te geven. Als u geen schatting kunt geven, dan kunt u een toelichting geven of u kunt zonder antwoord te geven door naar de volgende vraag.

Geen enkele school

Aantal scholen:

26. Activiteiten in het voortgezet onderwijs

Gezondheidsbevordering op scholen

Hoe beoordeelt u de ervaring met het ondersteunen van scholen in het voortgezet onderwijs bij het opzetten van een projectorganisatie voor integrale en structurele gezondheidsbevordering achteraf?

- Slecht
- Redelijk
- Goed
- Niet van toepassing / weet ik niet

27. Activiteiten in het voortgezet onderwijs

Hoeveel scholen in het voortgezet onderwijs heeft uw afdeling in de afgelopen 2 jaar ondersteund bij het opstellen van een schoolprofiel?

Als u het exacte aantal scholen niet weet, probeer dan een schatting te geven. Als u geen schatting kunt geven, dan kunt u een toelichting geven of u kunt zonder antwoord te geven door naar de volgende vraag.

Geen enkele school

Aantal scholen:

28. Activiteiten in het voortgezet onderwijs

Hoe beoordeelt u de ervaring met het ondersteunen van scholen in het voortgezet onderwijs bij het opstellen van een schoolprofiel achteraf?

- Slecht
- Redelijk
- Goed
- Niet van toepassing / weet ik niet

29. Activiteiten in het voortgezet onderwijs

Gezondheidsbevordering op scholen

Hoeveel scholen in het voortgezet onderwijs heeft uw afdeling in de afgelopen 2 jaar ondersteund bij het opstellen van een schoolgezondheidsplan?

In dit plan worden prioriteiten gesteld en activiteiten gekozen ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen.

Als u het exacte aantal scholen niet weet, probeer dan een schatting te geven. Als u geen schatting kunt geven, dan kunt u een toelichting geven of u kunt zonder antwoord te geven door naar de volgende vraag.

Geen enkele school

Aantal scholen:

30. Activiteiten in het voortgezet onderwijs

Hoe beoordeelt u de ervaring met het ondersteunen van scholen in het voortgezet onderwijs bij het opstellen van een schoolgezondheidsplan achteraf?

Slecht

Redelijk

Goed

Niet van toepassing / weet ik niet

31. Activiteiten in het voortgezet onderwijs

Hoeveel scholen in het voortgezet onderwijs heeft uw afdeling in de afgelopen 2 jaar ondersteund bij het uitvoeren van collectieve preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen (bijvoorbeeld activiteiten als lesprogramma's, omgevingsaanpassingen of gedragsregels)?

Als u het exacte aantal scholen niet weet, probeer dan een schatting te geven. Als u geen schatting kunt geven, dan kunt u een toelichting geven of u kunt zonder antwoord te geven door naar de volgende vraag.

Geen enkele school

Aantal scholen:

Gezondheidsbevordering op scholen

32. Activiteiten in het voortgezet onderwijs

Hoe beoordeelt u de ervaring met het ondersteunen van scholen in het voortgezet onderwijs bij het uitvoeren van collectieve preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen achteraf?

- Slecht
- Redelijk
- Goed
- Niet van toepassing / weet ik niet

33. Activiteiten in het voortgezet onderwijs

Hoeveel scholen in het voortgezet onderwijs heeft uw afdeling in de afgelopen 2 jaar ondersteund bij het evalueren van collectieve preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen?

Als u het exacte aantal scholen niet weet, probeer dan een schatting te geven. Als u geen schatting kunt geven, dan kunt u een toelichting geven of u kunt zonder antwoord te geven door naar de volgende vraag.

Geen enkele school

Aantal scholen:

34. Activiteiten in het voortgezet onderwijs

Hoe beoordeelt u de ervaring met het ondersteunen van scholen in het voortgezet onderwijs bij het evalueren van collectieve preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen achteraf?

- Slecht
- Redelijk
- Goed
- Niet van toepassing / weet ik niet

35. Activiteiten in het voortgezet onderwijs

Gezondheidsbevordering op scholen

Hoeveel scholen in het voortgezet onderwijs heeft uw afdeling ondersteund bij het structureel inbedden van collectieve preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen?

Als u het exacte aantal scholen niet weet, probeer dan een schatting te geven. Als u geen schatting kunt geven, dan kunt u een toelichting geven of u kunt zonder antwoord te geven door naar de volgende vraag.

Geen enkele school

Aantal scholen:

36. Activiteiten in het voortgezet onderwijs

Hoe beoordeelt u de ervaring met het ondersteunen van scholen in het voortgezet onderwijs bij het structureel inbedden van collectieve preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen achteraf?

Slecht

Redelijk

Goed

Niet van toepassing / weet ik niet

37. Activiteiten in het voortgezet onderwijs

Hoeveel scholen in het voortgezet onderwijs heeft uw afdeling in de afgelopen 2 jaar ondersteund bij het signaleren van een individuele zorgbehoefte van leerlingen (bijvoorbeeld naar aanleiding van het periodieke gezondheidsonderzoek of zorgoverleg op school)?

Als u het exacte aantal scholen niet weet, probeer dan een schatting te geven. Als u geen schatting kunt geven, dan kunt u een toelichting geven of u kunt zonder antwoord te geven door naar de volgende vraag.

Geen enkele school

Aantal scholen:

Gezondheidsbevordering op scholen

38. Activiteiten in het voortgezet onderwijs

Hoe beoordeelt u de ervaring met het ondersteunen van scholen in het voortgezet onderwijs bij het signaleren van een individuele zorgbehoefte van leerlingen achteraf?

Slecht

Redelijk

Goed

Niet van toepassing / weet ik niet

39. Activiteiten in het voortgezet onderwijs

Hoeveel scholen in het voortgezet onderwijs heeft uw afdeling in de afgelopen 2 jaar ondersteund bij het opstellen van een plan van aanpak voor de individuele zorgbehoefte van leerlingen?

Als u het exacte aantal scholen niet weet, probeer dan een schatting te geven. Als u geen schatting kunt geven, dan kunt u een toelichting geven of u kunt zonder antwoord te geven door naar de volgende vraag.

Geen enkele school

Aantal scholen:

40. Activiteiten in het voortgezet onderwijs

Hoe beoordeelt u de ervaring met het ondersteunen van scholen in het voortgezet onderwijs bij het opstellen van een plan van aanpak voor de individuele zorgbehoefte van leerlingen achteraf?

Slecht

Redelijk

Goed

Niet van toepassing / weet ik niet

41. Activiteiten in het voortgezet onderwijs

Gezondheidsbevordering op scholen

Hoeveel scholen in het voortgezet onderwijs heeft uw afdeling in de afgelopen 2 jaar ondersteund bij het uitvoeren van activiteiten voor leerlingen met een individuele zorgbehoefte?

Als u het exacte aantal scholen niet weet, probeer dan een schatting te geven. Als u geen schatting kunt geven, dan kunt u een toelichting geven of u kunt zonder antwoord te geven door naar de volgende vraag.

Geen enkele school

Aantal scholen:

42. Activiteiten in het voortgezet onderwijs

Hoe beoordeelt u de ervaring met het ondersteunen van scholen in het voortgezet onderwijs bij het uitvoeren van activiteiten voor leerlingen met een individuele zorgbehoefte achteraf?

Slecht

Redelijk

Goed

Niet van toepassing / weet ik niet

43. Activiteiten in het middelbaar beroepsonderwijs

Ten slotte volgen vragen over het middelbaar beroepsonderwijs.

Hoeveel scholen in het middelbaar beroepsonderwijs zijn er in de regio waarvoor uw GGD werkzaam is?

Een school met meerdere vestigingen telt als één school.

Als u het exacte aantal scholen niet weet, probeer dan een schatting te geven. Als u geen schatting kunt geven, dan kunt u een toelichting geven of u kunt zonder antwoord te geven door naar de volgende vraag.

Gezondheidsbevordering op scholen

Op hoeveel scholen in het middelbaar beroepsonderwijs heeft uw afdeling in de afgelopen 2 jaar draagvlak verkend voor de invoering van integrale en structurele gezondheidsbevordering?

Als u het exacte aantal scholen niet weet, probeer dan een schatting te geven. Als u geen schatting kunt geven, dan kunt u een toelichting geven of u kunt zonder antwoord te geven door naar de volgende vraag.

Op geen enkele school

Aantal scholen:

44. Activiteiten in het middelbaar beroepsonderwijs

Hoe beoordeelt u de ervaring met het verkennen van draagvlak op scholen in het middelbaar beroepsonderwijs voor de invoering van integrale en structurele gezondheidsbevordering achteraf?

Slecht

Redelijk

Goed

Niet van toepassing / weet ik niet

45. Activiteiten in het middelbaar beroepsonderwijs

Hoeveel scholen in het middelbaar beroepsonderwijs heeft uw afdeling in de afgelopen 2 jaar ondersteund bij het opzetten van een projectorganisatie voor integrale en structurele gezondheidsbevordering?

Als u het exacte aantal scholen niet weet, probeer dan een schatting te geven. Als u geen schatting kunt geven, dan kunt u een toelichting geven of u kunt zonder antwoord te geven door naar de volgende vraag.

Geen enkele school

Aantal scholen:

46. Activiteiten in het middelbaar beroepsonderwijs

Gezondheidsbevordering op scholen

Hoe beoordeelt u de ervaring met het ondersteunen van scholen in het middelbaar beroepsonderwijs bij het opzetten van een projectorganisatie voor integrale en structurele gezondheidsbevordering achteraf?

Slecht

Redelijk

Goed

Niet van toepassing / weet ik niet

47. Activiteiten in het middelbaar beroepsonderwijs

Hoeveel scholen in het middelbaar beroepsonderwijs heeft uw afdeling in de afgelopen 2 jaar ondersteund bij het opstellen van een schoolprofiel?

Als u het exacte aantal scholen niet weet, probeer dan een schatting te geven. Als u geen schatting kunt geven, dan kunt u een toelichting geven of u kunt zonder antwoord te geven door naar de volgende vraag.

Geen enkele school

Aantal scholen:

48. Activiteiten in het middelbaar beroepsonderwijs

Hoe beoordeelt u de ervaring met het ondersteunen van scholen in het middelbaar beroepsonderwijs bij het opstellen van een schoolprofiel achteraf?

Slecht

Redelijk

Goed

Niet van toepassing / weet ik niet

49. Activiteiten in het middelbaar beroepsonderwijs

Gezondheidsbevordering op scholen

Hoeveel scholen in het middelbaar beroepsonderwijs heeft uw afdeling in de afgelopen 2 jaar ondersteund bij het opstellen van een schoolgezondheidsplan?

In dit plan worden prioriteiten gesteld en activiteiten gekozen ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen.

Als u het exacte aantal scholen niet weet, probeer dan een schatting te geven. Als u geen schatting kunt geven, dan kunt u een toelichting geven of u kunt zonder antwoord te geven door naar de volgende vraag.

Geen enkele school

Aantal scholen:

50. Activiteiten in het middelbaar beroepsonderwijs

Hoe beoordeelt u de ervaring met het ondersteunen van scholen in het middelbaar beroepsonderwijs bij het opstellen van een schoolgezondheidsplan achteraf?

Slecht

Redelijk

Goed

Niet van toepassing / weet ik niet

51. Activiteiten in het middelbaar beroepsonderwijs

Hoeveel scholen in het middelbaar beroepsonderwijs heeft uw afdeling in de afgelopen 2 jaar ondersteund bij het uitvoeren van collectieve preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen (bijvoorbeeld activiteiten als lesprogramma's, omgevingsaanpassingen of gedragsregels)?

Als u het exacte aantal scholen niet weet, probeer dan een schatting te geven. Als u geen schatting kunt geven, dan kunt u een toelichting geven of u kunt zonder antwoord te geven door naar de volgende vraag.

Geen enkele school

Aantal scholen:

Gezondheidsbevordering op scholen

52. Activiteiten in het middelbaar beroepsonderwijs

Hoe beoordeelt u de ervaring met het ondersteunen van scholen in het middelbaar beroepsonderwijs bij het uitvoeren van collectieve preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen achteraf?

- Slecht
- Redelijk
- Goed
- Niet van toepassing / weet ik niet

53. Activiteiten in het middelbaar beroepsonderwijs

Hoeveel scholen in het middelbaar beroepsonderwijs heeft uw afdeling in de afgelopen 2 jaar ondersteund bij het evalueren van collectieve preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen?

Als u het exacte aantal scholen niet weet, probeer dan een schatting te geven. Als u geen schatting kunt geven, dan kunt u een toelichting geven of u kunt zonder antwoord te geven door naar de volgende vraag.

- Geen enkele school
- Aantal scholen:

54. Activiteiten in het middelbaar beroepsonderwijs

Hoe beoordeelt u de ervaring met het ondersteunen van scholen in het middelbaar beroepsonderwijs bij het evalueren van collectieve preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen achteraf?

- Slecht
- Redelijk
- Goed
- Niet van toepassing / weet ik niet

55. Activiteiten in het middelbaar beroepsonderwijs

Gezondheidsbevordering op scholen

Hoeveel scholen in het middelbaar beroepsonderwijs heeft uw afdeling ondersteund bij het structureel inbedden van collectieve preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen?

Als u het exacte aantal scholen niet weet, probeer dan een schatting te geven. Als u geen schatting kunt geven, dan kunt u een toelichting geven of u kunt zonder antwoord te geven door naar de volgende vraag.

Geen enkele school

Aantal scholen:

56. Activiteiten in het middelbaar beroepsonderwijs

Hoe beoordeelt u de ervaring met het ondersteunen van scholen in het middelbaar beroepsonderwijs bij het structureel inbedden van collectieve preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen achteraf?

Slecht

Redelijk

Goed

Niet van toepassing / weet ik niet

57. Activiteiten in het middelbaar beroepsonderwijs

Hoeveel scholen in het middelbaar beroepsonderwijs heeft uw afdeling in de afgelopen 2 jaar ondersteund bij het signaleren van een individuele zorgbehoefte van leerlingen (bijvoorbeeld naar aanleiding van het periodieke gezondheidsonderzoek of zorgoverleg op school)?

Als u het exacte aantal scholen niet weet, probeer dan een schatting te geven. Als u geen schatting kunt geven, dan kunt u een toelichting geven of u kunt zonder antwoord te geven door naar de volgende vraag.

Geen enkele school

Aantal scholen:

Gezondheidsbevordering op scholen

58. Activiteiten in het middelbaar beroepsonderwijs

Hoe beoordeelt u de ervaring met het ondersteunen van scholen in het middelbaar beroepsonderwijs bij het signaleren van een individuele zorgbehoefte van leerlingen achteraf?

- Slecht
- Redelijk
- Goed
- Niet van toepassing / weet ik niet

59. Activiteiten in het middelbaar beroepsonderwijs

Hoeveel scholen in het middelbaar beroepsonderwijs heeft uw afdeling in de afgelopen 2 jaar ondersteund bij het opstellen van een plan van aanpak voor de individuele zorgbehoefte van leerlingen?

Als u het exacte aantal scholen niet weet, probeer dan een schatting te geven. Als u geen schatting kunt geven, dan kunt u een toelichting geven of u kunt zonder antwoord te geven door naar de volgende vraag.

Geen enkele school

Aantal scholen:

60. Activiteiten in het middelbaar beroepsonderwijs

Hoe beoordeelt u de ervaring met het ondersteunen van scholen in het middelbaar beroepsonderwijs bij het opstellen van een plan van aanpak voor de individuele zorgbehoefte van leerlingen achteraf?

- Slecht
- Redelijk
- Goed
- Niet van toepassing / weet ik niet

61. Activiteiten in het middelbaar beroepsonderwijs

Gezondheidsbevordering op scholen

Hoeveel scholen in het middelbaar beroepsonderwijs heeft uw afdeling in de afgelopen 2 jaar ondersteund bij het uitvoeren van activiteiten voor leerlingen met een individuele zorgbehoefte?

Als u het exacte aantal scholen niet weet, probeer dan een schatting te geven. Als u geen schatting kunt geven, dan kunt u een toelichting geven of u kunt zonder antwoord te geven door naar de volgende vraag.

Geen enkele school

Aantal scholen:

62. Activiteiten in het middelbaar beroepsonderwijs

Hoe beoordeelt u de ervaring met het ondersteunen van scholen in het middelbaar beroepsonderwijs bij het uitvoeren van activiteiten voor leerlingen met een individuele zorgbehoefte achteraf?

Slecht

Redelijk

Goed

Niet van toepassing / weet ik niet

63. Ondersteuning naar gezondheidsthema's

Gezondheidsbevordering op scholen

Op welke gezondheidsthema's bood uw afdeling in de afgelopen 2 jaar ondersteuning aan scholen in uw regio?

U kunt meerdere schooltypes per rij aankruisen.

	Basisonderwijs	Voortgezet onderwijs	Middelbaar beroepsonderwijs	N.v.t.	Weet ik niet
Voeding	☐	☐	☐	☐	☐
Sport en bewegen	☐	☐	☐	☐	☐
Roken	☐	☐	☐	☐	☐
Alcohol	☐	☐	☐	☐	☐
Mondgezondheid	☐	☐	☐	☐	☐
Hygiëne	☐	☐	☐	☐	☐
Relationele en seksuele ontwikkeling	☐	☐	☐	☐	☐
Verstandig zonnen	☐	☐	☐	☐	☐
Veilig luisteren (ter preventie van gehoorschade)	☐	☐	☐	☐	☐
Fysieke veiligheid	☐	☐	☐	☐	☐
Binnenmilieu	☐	☐	☐	☐	☐
Drugs	☐	☐	☐	☐	☐
Ongevallen preventie	☐	☐	☐	☐	☐
Vaccineren	☐	☐	☐	☐	☐
Hoofdluis	☐	☐	☐	☐	☐
Pesten	☐	☐	☐	☐	☐
Overgewicht	☐	☐	☐	☐	☐
Lichamelijk, psychisch, emotioneel en sociaal functioneren	☐	☐	☐	☐	☐
Spraak- en taalontwikkeling	☐	☐	☐	☐	☐
Gehoरोnderzoek	☐	☐	☐	☐	☐
Groei	☐	☐	☐	☐	☐
Cognitieve ontwikkeling	☐	☐	☐	☐	☐
Oogonderzoek	☐	☐	☐	☐	☐
Motorische ontwikkeling	☐	☐	☐	☐	☐
Algehele gezondheidstoestand	☐	☐	☐	☐	☐

64. Ondersteuning naar gezondheidsthema's

Gezondheidsbevordering op scholen

U kunt hieronder een gezondheidsthema toevoegen waarop uw afdeling in de afgelopen 2 jaar ondersteuning bood aan scholen in de regio, en die hiervoor niet is genoemd.

Ik heb geen extra thema meer toe te voegen

Anders, namelijk...

65. Ondersteuning naar gezondheidsthema's

Bij welk schooltype heeft uw afdeling op dit thema ondersteuning geboden aan scholen in uw regio?

U kunt meerdere antwoorden aankruisen.

- Basisonderwijs
- Voortgezet onderwijs
- Middelbaar beroepsonderwijs

66. Ondersteuning naar gezondheidsthema's

U kunt hieronder een gezondheidsthema toevoegen waarop uw afdeling in de afgelopen 2 jaar ondersteuning bood aan scholen in de regio, en die hiervoor niet is genoemd.

Ik heb geen extra thema meer toe te voegen

Anders, namelijk...

67. Ondersteuning naar gezondheidsthema's

Bij welk schooltype heeft uw afdeling op dit thema ondersteuning geboden aan scholen in uw regio?

U kunt meerdere antwoorden aankruisen.

- Basisonderwijs
- Voortgezet onderwijs
- Middelbaar beroepsonderwijs

68. Ondersteuning naar gezondheidsthema's

Gezondheidsbevordering op scholen

U kunt hieronder een gezondheidsthema toevoegen waarop uw afdeling in de afgelopen 2 jaar ondersteuning bood aan scholen in de regio, en die hiervoor niet is genoemd.

Ik heb geen extra thema meer toe te voegen

Anders, namelijk...

69. Ondersteuning naar gezondheidsthema's

Bij welk schooltype heeft uw afdeling op dit thema ondersteuning geboden aan scholen in uw regio?

U kunt meerdere antwoorden aankruisen.

- Basisonderwijs
- Voortgezet onderwijs
- Middelbaar beroepsonderwijs

70. Behoeftte aan ondersteuning

De volgende vragen gaan over de behoefte van uw afdeling aan ondersteuning voor gezondheidsbevordering op school.

Heeft uw afdeling behoefte aan ondersteuning bij de begeleiding van scholen op het gebied van gezondheidsbevordering?

Ja

Nee

71. Behoeftte aan ondersteuning

Voor welk schooltype heeft uw afdeling behoefte aan ondersteuning?

U kunt meerdere antwoorden aankruisen.

- Onze afdeling heeft geen behoefte aan ondersteuning op een specifiek schooltype
- Basisonderwijs
- Voortgezet onderwijs
- Middelbaar beroepsonderwijs

Gezondheidsbevordering op scholen

Bij welke van de onderstaande activiteiten heeft uw afdeling behoefte aan ondersteuning?

U kunt meerdere antwoorden aankruisen.

- Onze afdeling heeft geen behoefte aan ondersteuning op een specifieke activiteit
- Verkennen van draagvlak op scholen voor de invoering van integrale en structurele gezondheidsbevordering?
- Ondersteunen van scholen bij het opzetten van een projectorganisatie voor integrale en structurele gezondheidsbevordering.
- Ondersteunen van scholen bij het opstellen van een schoolprofiel.
- Ondersteunen van scholen bij het opstellen van een schoolgezondheidsplan. In dit plan worden prioriteiten gesteld en activiteiten gekozen ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen.
- Ondersteunen van scholen bij het uitvoeren van collectieve preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen (bijvoorbeeld activiteiten als lesprogramma's, omgevingsaanpassingen of gedragsregels).
- Ondersteunen van scholen bij het evalueren van collectieve preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen.
- Ondersteunen van scholen bij het structureel inbedden van collectieve preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen
- Ondersteunen van scholen bij het signaleren van een individuele zorgbehoefte van leerlingen (bijvoorbeeld naar aanleiding van het periodieke gezondheidsonderzoek of zorgoverleg op school).
- Ondersteunen van scholen bij het opstellen van een plan van aanpak voor de individuele zorgbehoefte van leerlingen.
- Ondersteunen van scholen bij het uitvoeren van activiteiten voor leerlingen met een individuele zorgbehoefte.

Gezondheidsbevordering op scholen

Op welke gezondheidsthema's heeft uw afdeling behoefte aan ondersteuning?

U kunt meerdere antwoorden aankruisen.

- Onze afdeling heeft geen behoefte aan ondersteuning op een specifiek thema
- Voeding
- Sport en bewegen
- Roken
- Alcohol
- Mondgezondheid
- Hygiëne
- Relationele en seksuele ontwikkeling
- Verstandig zonnen
- Veilig luisteren (ter preventie van gehoorschade)
- Fysieke veiligheid
- Binnenmilieu
- Drugs
- Ongevallen preventie
- Vaccineren
- Hoofdluis
- Pesten
- Overgewicht
- Lichamelijk, psychisch, emotioneel en sociaal functioneren
- Spraak- en taalontwikkeling
- Gehooronderzoek
- Groei
- Cognitieve ontwikkeling
- Oogonderzoek
- Motorische ontwikkeling
- Algehele gezondheidstoestand
- Anders, namelijk...

Gezondheidsbevordering op scholen

Welke ondersteuning zou uw afdeling graag willen ontvangen bij gezondheidsbevorderingsactiviteiten gericht op scholen?

U kunt meerdere antwoorden aankruisen.

- Training of cursus
- Individuele begeleiding
- Netwerkbijeenkomsten met andere professionals die werken aan gezondheidsbevordering op school
- Netwerk: een lijst met contactpersonen van andere GGD-professionals die werken aan gezondheidsbevordering op school
- Materialen of instrumenten (bijvoorbeeld checklisten of stappenplannen)
- Communicatie-toolkits (praktische ondersteuning bij publiekscommunicatie over gezondheidsthema's)
- Handleiding Gezonde School voor het voortgezet onderwijs
- Handleiding Gezonde School voor het middelbaar beroepsonderwijs
- Anders, namelijk

Kunt u uw behoefte aan ondersteuning toelichten?

72. Ondersteuning bieden aan andere professionals

Kan uw afdeling zelf ondersteuning bieden aan professionals van andere GGD'en die werken aan gezondheidsbevordering op scholen?

Ja

Nee

73. Ondersteuning bieden aan andere professionals

Gezondheidsbevordering op scholen

Welke ondersteuning kan uw afdeling bieden?

U kunt meerdere antwoorden aankruisen.

- Training of cursus
- Individuele begeleiding
- Verzorgen van netwerkbijeenkomsten met andere professionals die werken aan gezondheidsbevordering op school
- Materialen of instrumenten aanleveren (bijvoorbeeld checklisten of stappenplannen)
- Onderdelen aanleveren voor de communicatie-toolkit (praktische ondersteuning bij publiekscommunicatie over gezondheidsthema's)
- Anderen te woord staan die vragen hebben (bijvoorbeeld in de vorm van een helpdesk)
- Anders, namelijk

Kunt u uw antwoord toelichten en uitleggen wat ervoor nodig is om deze ondersteuning te realiseren?

74. Helpdesk

Het RIVM Centrum Gezond Leven heeft een helpdesk die beschikbaar is voor professionals met vragen bij de ondersteuning van scholen op het gebied van gezondheidsbevordering. Deze helpdesk is te bereiken via gezondeschool@rivm.nl of 030-2748573.

De volgende vragen gaan over deze helpdesk.

Weet u van het bestaan van deze helpdesk?

- Ja
- Nee

75. Helpdesk

Hoe vaak in de afgelopen 2 jaar heeft u van deze helpdesk gebruik gemaakt?

- Nooit
- Eén keer
- Twee keer
- Drie tot vijf keer
- Meer dan vijf keer

76. Helpdesk

Gezondheidsbevordering op scholen

In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen over uw ervaringen deze helpdesk?

	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Neutraal	Mee eens	Helemaal mee eens
Ik kan mijn vragen goed kwijt bij de helpdesk	☐ ja	☐ ja	☐ ja	☐ ja	☐ ja
Ik krijg snel antwoord op mijn vragen	☐ ja	☐ ja	☐ ja	☐ ja	☐ ja
Ik krijg goed antwoord op mijn vragen	☐ ja	☐ ja	☐ ja	☐ ja	☐ ja
Ik stel mijn vraag het liefst aan personen die bij andere GGD'en werken	☐ ja	☐ ja	☐ ja	☐ ja	☐ ja
Ik krijg van de juiste persoon/personen antwoord op mijn vragen	☐ ja	☐ ja	☐ ja	☐ ja	☐ ja

77. Interventie overzicht in I-database

Het RIVM Centrum Gezond Leven bevordert het gebruik van interventies door deze overzichtelijk te presenteren en te beoordelen op kwaliteit, effectiviteit en samenhang. In de I-database (te vinden op www.loketgezondleven.nl) vindt u een overzicht van Nederlandse leefstijlinterventies en de mate waarin een interventie is erkend op kwaliteit en effectiviteit.

Weet u van het bestaan van dit interventie-overzicht in de I-database?

Ja

Nee

78. Interventie overzicht in I-database

Heeft u in de afgelopen 2 jaar gebruik gemaakt van dit overzicht bij de ondersteuning van scholen op het gebied van gezondheidsbevordering?

Ja

Nee

79. Interventie overzicht in I-database

In hoeverre bent u van plan om dit overzicht in de toekomst te gebruiken bij de ondersteuning van scholen op het gebied van gezondheidsbevordering?

Ja, zeker wel

Ja, waarschijnlijk wel

Nee, waarschijnlijk niet

Nee, zeker niet

80. Lijst met contactpersonen

Gezondheidsbevordering op scholen

Op www.loketgezondleven.nl kunt u een lijst vinden met contactpersonen van werknemers per GGD op het gebied van gezondheidsbevordering op school. Deze lijst kunt u gebruiken bij praktische vragen over gezondheidsbevordering op school.

Weet u van het bestaan van deze lijst contactpersonen?

Ja

Nee

81. Lijst met contactpersonen

Heeft u in de afgelopen 2 jaar gebruik gemaakt van deze lijst contactpersonen ten behoeve van gezondheidsbevordering op scholen?

Ja

Nee

82. Lijst met contactpersonen

In hoeverre bent u van plan om deze lijst contactpersonen in de toekomst te gebruiken ten behoeve van gezondheidsbevordering op scholen?

Ja, zeker wel

Ja, waarschijnlijk wel

Nee, waarschijnlijk niet

Nee, zeker niet

83. Instrumenten en voorbeelden

Daarnaast biedt www.loketgezondleven.nl instrumenten en voorbeelden in de ondersteuning van scholen bij gezondheidsbevordering. Bij instrumenten kunt u denken aan checklisten of stappenplannen waarmee u op een onderbouwde manier scholen kan ondersteunen.

Weet u van het bestaan van deze instrumenten en voorbeelden?

Ja

Nee

84. Instrumenten en voorbeelden

Heeft u in de afgelopen 2 jaar gebruik gemaakt van deze instrumenten en voorbeelden ten behoeve van gezondheidsbevordering op scholen?

Ja

Nee

Gezondheidsbevordering op scholen

85. Instrumenten en voorbeelden

In hoeverre bent u van plan om deze instrumenten en voorbeelden in de toekomst te gebruiken ten behoeve van gezondheidsbevordering op scholen?

- Ja, zeker wel
- Ja, waarschijnlijk wel
- Nee, waarschijnlijk niet
- Nee, zeker niet

86. Communicatie-toolkits

Het RIVM en partnerorganisaties bieden praktische ondersteuning bij publiekscommunicatie over gezondheid in de vorm van communicatie-toolkits. Deze toolkits zijn beschikbaar voor vier thema's:

- preventie, ziekte & zorg;
- infectieziekte;
- leefstijl
- milieu & leefomgeving.

De toolkits zijn te vinden op www.loketgezondleven.nl.

Weet u van het bestaan van deze communicatie-toolkits?

- Ja
- Nee

87. Communicatie-toolkits

Heeft u in de afgelopen 2 jaar gebruik gemaakt van deze communicatie-toolkits ten behoeve van gezondheidsbevordering op scholen?

- Ja
- Nee

88. Communicatie-toolkits

In hoeverre bent u van plan om deze toolkits in de toekomst te gebruiken ten behoeve van gezondheidsbevordering op scholen?

- Ja, zeker wel
- Ja, waarschijnlijk wel
- Nee, waarschijnlijk niet
- Nee, zeker niet

89. Communicatie-toolkits

Gezondheidsbevordering op scholen

In november 2010 komt er een communicatie-toolkit 'Gezonde School' beschikbaar ter ondersteuning van de publiekscommunicatie over gezondheidsbevordering op scholen.

In hoeverre bent u van plan om deze toolkit 'Gezonde School' in de toekomst te gebruiken ten behoeve van gezondheidsbevordering op scholen?

- Ja, zeker wel
- Ja, waarschijnlijk wel
- Nee, waarschijnlijk niet
- Nee, zeker niet

90. Nieuwsbrief basisonderwijs

In de ondersteuning van scholen in gezondheidsbevordering kunt u scholen informeren over de laatste stand van zaken door middel van een nieuwsbrief.

Eerst volgen vragen over het basisonderwijs.

Heeft uw afdeling in de afgelopen 2 jaar basisscholen via een nieuwsbrief geïnformeerd?

- Ja
- Nee

91. Nieuwsbrief basisonderwijs

Hoeveel basisscholen in uw regio ontvingen in de afgelopen 2 jaar een nieuwsbrief?

Een school met meerdere vestigingen telt als één school.

Hoe vaak heeft uw afdeling in de afgelopen 2 jaar gemiddeld per basisschool nieuwsbrieven verstuurd?

- Eén
- Twee
- Drie tot vijf
- Meer dan vijf

92. Nieuwsbrief basisonderwijs

Gezondheidsbevordering op scholen

In hoeverre bent u van plan basisscholen in de toekomst via een dergelijke nieuwsbrief te informeren?

- Ja, zeker wel
- Ja, waarschijnlijk wel
- Nee, waarschijnlijk niet
- Nee, zeker niet

93. Nieuwsbrief voortgezet onderwijs

Hieronder volgen vragen over het voortgezet onderwijs.

Heeft uw afdeling in de afgelopen 2 jaar scholen in het voortgezet onderwijs via een nieuwsbrief geïnformeerd?

- Ja
- Nee

94. Nieuwsbrief voortgezet onderwijs

Hoeveel scholen in het voortgezet onderwijs in uw regio ontvingen in de afgelopen 2 jaar een nieuwsbrief?

Een school met meerdere vestigingen telt als één school.

Hoe vaak heeft uw afdeling in de afgelopen 2 jaar gemiddeld per school in het voortgezet onderwijs nieuwsbrieven verstuurd?

- Eén
- Twee
- Drie tot vijf
- Meer dan vijf

95. Nieuwsbrief voortgezet onderwijs

Gezondheidsbevordering op scholen

In hoeverre bent u van plan scholen in het voortgezet onderwijs in de toekomst via een dergelijke nieuwsbrief te informeren?

- Ja, zeker wel
- Ja, waarschijnlijk wel
- Nee, waarschijnlijk niet
- Nee, zeker niet

96. Nieuwsbrief middelbaar beroepsonderwijs

Hieronder volgen vragen over het middelbaar beroepsonderwijs.

Heeft uw afdeling in de afgelopen 2 jaar scholen in het middelbaar beroepsonderwijs via een nieuwsbrief geïnformeerd?

- Ja
- Nee

97. Nieuwsbrief middelbaar beroepsonderwijs

Hoeveel scholen in het middelbaar beroepsonderwijs in uw regio ontvingen in de afgelopen 2 jaar een nieuwsbrief?

Een school met meerdere vestigingen telt als één school.

Hoe vaak heeft uw afdeling in de afgelopen 2 jaar gemiddeld per school in het middelbaar beroepsonderwijs nieuwsbrieven verstuurd?

- Eén
- Twee
- Drie tot vijf
- Meer dan vijf

98. Nieuwsbrief middelbaar beroepsonderwijs

Gezondheidsbevordering op scholen

In hoeverre bent u van plan scholen in het middelbaar beroepsonderwijs in de toekomst via een dergelijke nieuwsbrief te informeren?

- Ja, zeker wel
- Ja, waarschijnlijk wel
- Nee, waarschijnlijk niet
- Nee, zeker niet

99. Nieuwsbrief RIVM CGL voor basisonderwijs

In maart en augustus 2010 zijn de eerste twee digitale nieuwsbrieven Gezonde School voor het Basisonderwijs verschenen van het RIVM Centrum Gezond Leven. Deze nieuwsbrieven kunt u gebruiken voor scholen in het basisonderwijs.

Weet u van het bestaan van deze nieuwsbrief Gezonde School van het Centrum Gezond Leven voor het basisonderwijs?

- Ja
- Nee

100. Nieuwsbrief RIVM CGL voor basisonderwijs

Heeft u scholen in het basisonderwijs via de nieuwsbrief van het Centrum Gezond Leven geïnformeerd?

- Ja
- Nee

101. Nieuwsbrief RIVM CGL voor basisonderwijs

In hoeverre heeft u deze nieuwsbrief van het Centrum Gezond Leven voor basisscholen aangepast?

- Niet aangepast
- Een beetje aangepast
- Een groot gedeelte aangepast
- Helemaal aangepast

102. Vignet Gezonde School

Het RIVM Centrum Gezond Leven ontwikkelt met haar partners een vignet Gezonde School voor basisscholen. Dit vignet is een erkenning voor scholen die aan structurele en integrale gezondheidsbevordering werken. Scholen kunnen zich hiermee profileren. Het vignet is per eind januari 2011 aan te vragen voor scholen in het basisonderwijs.

Gezondheidsbevordering op scholen

In hoeverre bent u het eens of oneens met de onderstaande stellingen over dit vignet?

	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Neutraal	Mee eens	Helemaal mee eens	Weet ik niet
Scholen worden door een vignet Gezonde School gestimuleerd om activiteiten op het gebied van gezondheid en veiligheid te ondernemen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Scholen worden door het vignet Gezonde School gestimuleerd om een gestructureerd gezondheidsbeleid op te nemen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn afdeling binnen de GGD zal een school aanmoedigen een dergelijk vignet aan te vragen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn afdeling binnen de GGD zal een school ondersteunen een dergelijk vignet aan te vragen	☐	☐	☐	☐	☐	☐

103. Samenwerking afdeling Gezondheidsbevordering

De volgende vragen gaan over de samenwerking met andere partners in de ondersteuning van scholen bij integrale en structurele gezondheidsbevordering.

Eerst volgen vragen over de samenwerking met **andere afdelingen van uw GGD**.

We beginnen met vragen over de **afdeling Gezondheidsbevordering** van uw GGD.

In welke mate heeft u in de afgelopen 2 jaar met deze afdeling samengewerkt ten behoeve van gezondheidsbevordering op school?

Bij uw eigen afdeling kruist u niet van toepassing aan.

- Structureel
- Ad Hoc
- Geen
- Onbekend
- Niet van toepassing

104. Samenwerking afdeling Gezondheidsbevordering

Gezondheidsbevordering op scholen

Hoe ervaart u deze samenwerking?

	Levert niets op			Levert veel op		
Hoeveel levert het u op?	jn	jn	jn	jn	jn	jn

Hoe ervaart u deze samenwerking?

	Zeer slecht realiseerbaar			Zeer goed realiseerbaar		
Hoe realiseerbaar is de samenwerking?	jn	jn	jn	jn	jn	jn

105. Samenwerking afdeling Gezondheidsbevordering

In hoeverre bent u van plan om in de toekomst met deze afdeling samen te werken?

- Ja, zeker wel
- Ja, waarschijnlijk wel
- Nee, waarschijnlijk niet
- Nee, zeker niet

106. Samenwerking afdeling JGZ

De volgende vragen gaan over de samenwerking met de afdeling Jeugdgezondheidszorg van uw GGD.

In welke mate heeft u in de afgelopen 2 jaar met deze afdeling samengewerkt ten behoeve van gezondheidsbevordering op school?

Bij uw eigen afdeling kruist u niet van toepassing aan.

- Structureel
- Ad Hoc
- Geen
- Onbekend
- Niet van toepassing

107. Samenwerking afdeling JGZ

Hoe ervaart u deze samenwerking?

	Levert niets op			Levert veel op		
Hoeveel levert het u op?	jn	jn	jn	jn	jn	jn

Hoe ervaart u deze samenwerking?

	Zeer slecht realiseerbaar			Zeer goed realiseerbaar		
Hoe realiseerbaar is de samenwerking?	jn	jn	jn	jn	jn	jn

Gezondheidsbevordering op scholen

108. Samenwerking afdeling JGZ

In hoeverre bent u van plan om in de toekomst met deze afdeling samen te werken?

- Ja, zeker wel
- Ja, waarschijnlijk wel
- Nee, waarschijnlijk niet
- Nee, zeker niet

109. Samenwerking afdeling AGZ

De volgende vragen gaan over de samenwerking met de afdeling Algemene Gezondheidszorg van uw GGD.

In welke mate heeft u in de afgelopen 2 jaar met deze afdeling samengewerkt ten behoeve van gezondheidsbevordering op school?

Bij uw eigen afdeling kruist u niet van toepassing aan.

- Structureel
- Ad Hoc
- Geen
- Onbekend
- Niet van toepassing

110. Samenwerking afdeling AGZ

Hoe ervaart u deze samenwerking?

	Levert niets op				Levert veel op
Hoeveel levert het u op?	☐	☐	☐	☐	☐

Hoe ervaart u deze samenwerking?

	Zeer slecht realiseerbaar			Zeer goed realiseerbaar	
Hoe realiseerbaar is de samenwerking?	☐	☐	☐	☐	☐

111. Samenwerking afdeling AGZ

Gezondheidsbevordering op scholen

In hoeverre bent u van plan om in de toekomst met deze afdeling samen te werken?

- Ja, zeker wel
- Ja, waarschijnlijk wel
- Nee, waarschijnlijk niet
- Nee, zeker niet

112. Samenwerking afdeling extra

Andere afdelingen van uw GGD waarmee u samenwerkt of zou kunnen samenwerken ten behoeve van gezondheidsbevordering op school kunt u hieronder zelf toevoegen. U kunt maximaal 3 afdelingen toevoegen.

Een andere afdeling van uw GGD kunt u hieronder zelf toevoegen.

- Ik heb geen afdeling meer toe te voegen
- Anders, namelijk...

113. Samenwerking afdeling extra

In welke mate heeft u in de afgelopen 2 jaar met deze afdeling samengewerkt ten behoeve van gezondheidsbevordering op school?

Bij uw eigen afdeling kruist u niet van toepassing aan.

- Structureel
- Ad Hoc
- Geen
- Onbekend
- Niet van toepassing

114. Samenwerking afdeling extra

Hoe ervaart u deze samenwerking?

	Levert niets op				Levert veel op	
Hoeveel levert het u op?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Hoe ervaart u deze samenwerking?

	Zeer slecht realiseerbaar				Zeer goed realiseerbaar	
Hoe realiseerbaar is de samenwerking?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

115. Samenwerking afdeling extra

Gezondheidsbevordering op scholen

In hoeverre bent u van plan om in de toekomst met deze afdeling samen te werken?

- Ja, zeker wel
- Ja, waarschijnlijk wel
- Nee, waarschijnlijk niet
- Nee, zeker niet

116. Samenwerking afdeling extra

Andere afdelingen van uw GGD waarmee u samenwerkt of zou kunnen samenwerken ten behoeve van gezondheidsbevordering op school kunt u hieronder zelf toevoegen. U kunt nog 2 afdelingen toevoegen.

Een andere afdeling van uw GGD kunt u hieronder zelf toevoegen.

- Ik heb geen afdeling meer toe te voegen
- Anders, namelijk...

117. Samenwerking afdeling extra

In welke mate heeft u in de afgelopen 2 jaar met deze afdeling samengewerkt ten behoeve van gezondheidsbevordering op school?

Bij uw eigen afdeling kruist u niet van toepassing aan.

- Structureel
- Ad Hoc
- Geen
- Onbekend
- Niet van toepassing

118. Samenwerking afdeling extra

Hoe ervaart u deze samenwerking?

	Levert niets op					Levert veel op				
Hoeveel levert het u op?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Hoe ervaart u deze samenwerking?

	Zeer slecht realiseerbaar					Zeer goed realiseerbaar				
Hoe realiseerbaar is de samenwerking?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

119. Samenwerking afdeling extra

Gezondheidsbevordering op scholen

In hoeverre bent u van plan om in de toekomst met deze afdeling samen te werken?

- Ja, zeker wel
- Ja, waarschijnlijk wel
- Nee, waarschijnlijk niet
- Nee, zeker niet

120. Samenwerking afdeling extra

Andere afdelingen van uw GGD waarmee u samenwerkt of zou kunnen samenwerken ten behoeve van gezondheidsbevordering op school kunt u hieronder zelf toevoegen. U kunt nog 1 afdeling toevoegen.

Een andere afdeling van uw GGD kunt u hieronder zelf toevoegen.

- Ik heb geen afdeling meer toe te voegen
- Anders, namelijk...

121. Samenwerking afdeling extra

In welke mate heeft u in de afgelopen 2 jaar met deze afdeling samengewerkt ten behoeve van gezondheidsbevordering op school?

Bij uw eigen afdeling kruist u niet van toepassing aan.

- Structureel
- Ad Hoc
- Geen
- Onbekend
- Niet van toepassing

122. Samenwerking afdeling extra

Hoe ervaart u deze samenwerking?

Levert niets op

Levert veel op

Hoeveel levert het u op?

Hoe ervaart u deze samenwerking?

Zeer slecht
realiseerbaar

Zeer goed
realiseerbaar

Hoe realiseerbaar is de
samenwerking?

123. Samenwerking afdeling extra

Gezondheidsbevordering op scholen

In hoeverre bent u van plan om in de toekomst met deze afdeling samen te werken?

- Ja, zeker wel
- Ja, waarschijnlijk wel
- Nee, waarschijnlijk niet
- Nee, zeker niet

124. Samenwerking Gemeente

Hierna volgen vragen over de samenwerking met andere regionale en landelijke partners ten behoeve van gezondheidsbevordering op school.

We vragen eerst naar de samenwerking met de Gemeente.

In welke mate heeft u in de afgelopen 2 jaar met deze partner samengewerkt ten behoeve van gezondheidsbevordering op school?

- Structureel
- Ad Hoc
- Geen
- Onbekend

125. Samenwerking Gemeente

Hoe ervaart u deze samenwerking?

	Levert niets op				Levert veel op
Hoeveel levert het u op?	☐	☐	☐	☐	☐

Hoe ervaart u deze samenwerking?

	Zeer slecht realiseerbaar				Zeer goed realiseerbaar
Hoe realiseerbaar is de samenwerking?	☐	☐	☐	☐	☐

126. Samenwerking Gemeente

In hoeverre bent u van plan om in de toekomst met deze partner samen te werken?

- Ja, zeker wel
- Ja, waarschijnlijk wel
- Nee, waarschijnlijk niet
- Nee, zeker niet

127. Samenwerking Verslavingspreventie

Gezondheidsbevordering op scholen

De volgende vragen gaan over uw samenwerking met Verslavingspreventie

In welke mate heeft u in de afgelopen 2 jaar met deze partner samengewerkt ten behoeve van gezondheidsbevordering op school?

- Structureel
- Ad Hoc
- Geen
- Onbekend

128. Samenwerking Verslavingspreventie

Hoe ervaart u deze samenwerking?

	Levert niets op				Levert veel op
Hoeveel levert het u op?	☐	☐	☐	☐	☐

Hoe ervaart u deze samenwerking?

	Zeer slecht realiseerbaar				Zeer goed realiseerbaar
Hoe realiseerbaar is de samenwerking?	☐	☐	☐	☐	☐

129. Samenwerking Verslavingspreventie

In hoeverre bent u van plan om in de toekomst met deze partner samen te werken?

- Ja, zeker wel
- Ja, waarschijnlijk wel
- Nee, waarschijnlijk niet
- Nee, zeker niet

130. Samenwerking Bureau Jeugdzorg

De volgende vragen gaan over uw samenwerking met Bureau Jeugdzorg

In welke mate heeft u in de afgelopen 2 jaar met deze partner samengewerkt ten behoeve van gezondheidsbevordering op school?

- Structureel
- Ad Hoc
- Geen
- Onbekend

131. Samenwerking Bureau Jeugdzorg

Gezondheidsbevordering op scholen

Hoe ervaart u deze samenwerking?

	Levert niets op				Levert veel op
Hoeveel levert het u op?	☐	☐	☐	☐	☐

Hoe ervaart u deze samenwerking?

	Zeer slecht realiseerbaar				Zeer goed realiseerbaar
Hoe realiseerbaar is de samenwerking?	☐	☐	☐	☐	☐

132. Samenwerking Bureau Jeugdzorg

In hoeverre bent u van plan om in de toekomst met deze partner samen te werken?

- Ja, zeker wel
- Ja, waarschijnlijk wel
- Nee, waarschijnlijk niet
- Nee, zeker niet

133. Samenwerking Geestelijke Gezondheidszorg

De volgende vragen gaan over uw samenwerking met Geestelijke Gezondheidszorg

In welke mate heeft u in de afgelopen 2 jaar met deze partner samengewerkt ten behoeve van gezondheidsbevordering op school?

- Structureel
- Ad Hoc
- Geen
- Onbekend

134. Samenwerking Geestelijke Gezondheidszorg

Hoe ervaart u deze samenwerking?

	Levert niets op				Levert veel op
Hoeveel levert het u op?	☐	☐	☐	☐	☐

Hoe ervaart u deze samenwerking?

	Zeer slecht realiseerbaar				Zeer goed realiseerbaar
Hoe realiseerbaar is de samenwerking?	☐	☐	☐	☐	☐

135. Samenwerking Geestelijke Gezondheidszorg

Gezondheidsbevordering op scholen

In hoeverre bent u van plan om in de toekomst met deze partner samen te werken?

- Ja, zeker wel
- Ja, waarschijnlijk wel
- Nee, waarschijnlijk niet
- Nee, zeker niet

136. Samenwerking Welzijnswerk

De volgende vragen gaan over uw samenwerking met Welzijnswerk

In welke mate heeft u in de afgelopen 2 jaar met deze partner samengewerkt ten behoeve van gezondheidsbevordering op school?

- Structureel
- Ad Hoc
- Geen
- Onbekend

137. Samenwerking Welzijnswerk

Hoe ervaart u deze samenwerking?

	Levert niets op				Levert veel op
Hoeveel levert het u op?	☐	☐	☐	☐	☐

Hoe ervaart u deze samenwerking?

	Zeer slecht realiseerbaar			Zeer goed realiseerbaar	
Hoe realiseerbaar is de samenwerking?	☐	☐	☐	☐	☐

138. Samenwerking Welzijnswerk

In hoeverre bent u van plan om in de toekomst met deze partner samen te werken?

- Ja, zeker wel
- Ja, waarschijnlijk wel
- Nee, waarschijnlijk niet
- Nee, zeker niet

139. Samenwerking NIGZ

De volgende vragen gaan over uw samenwerking met het Nationaal Instituut voor Gezondheidsbevordering en Preventie (NIGZ)

Gezondheidsbevordering op scholen

In welke mate heeft u in de afgelopen 2 jaar met deze partner samengewerkt ten behoeve van gezondheidsbevordering op school?

- Structureel
- Ad Hoc
- Geen
- Onbekend

140. Samenwerking NIGZ

Hoe ervaart u deze samenwerking?

	Levert niets op				Levert veel op			
Hoeveel levert het u op?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Hoe ervaart u deze samenwerking?

	Zeer slecht realiseerbaar				Zeer goed realiseerbaar			
Hoe realiseerbaar is de samenwerking?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

141. Samenwerking NIGZ

In hoeverre bent u van plan om in de toekomst met deze partner samen te werken?

- Ja, zeker wel
- Ja, waarschijnlijk wel
- Nee, waarschijnlijk niet
- Nee, zeker niet

142. Samenwerking Onderwijsbegeleidingsdienst

De volgende vragen gaan over uw samenwerking met de Onderwijsbegeleidingsdienst

In welke mate heeft u in de afgelopen 2 jaar met deze partner samengewerkt ten behoeve van gezondheidsbevordering op school?

- Structureel
- Ad Hoc
- Geen
- Onbekend

143. Samenwerking Onderwijsbegeleidingsdienst

Gezondheidsbevordering op scholen

Hoe ervaart u deze samenwerking?

	Levert niets op				Levert veel op
Hoeveel levert het u op?	☐	☐	☐	☐	☐

Hoe ervaart u deze samenwerking?

	Zeer slecht realiseerbaar				Zeer goed realiseerbaar
Hoe realiseerbaar is de samenwerking?	☐	☐	☐	☐	☐

144. Samenwerking Onderwijsbegeleidingsdienst

In hoeverre bent u van plan om in de toekomst met deze partner samen te werken?

- Ja, zeker wel
- Ja, waarschijnlijk wel
- Nee, waarschijnlijk niet
- Nee, zeker niet

145. Samenwerking Schoolmaatschappelijk werk

De volgende vragen gaan over uw samenwerking met het Schoolmaatschappelijk werk

In welke mate heeft u in de afgelopen 2 jaar met deze partner samengewerkt ten behoeve van gezondheidsbevordering op school?

- Structureel
- Ad Hoc
- Geen
- Onbekend

146. Samenwerking Schoolmaatschappelijk werk

Hoe ervaart u deze samenwerking?

	Levert niets op				Levert veel op
Hoeveel levert het u op?	☐	☐	☐	☐	☐

Hoe ervaart u deze samenwerking?

	Zeer slecht realiseerbaar				Zeer goed realiseerbaar
Hoe realiseerbaar is de samenwerking?	☐	☐	☐	☐	☐

147. Samenwerking Schoolmaatschappelijk werk

Gezondheidsbevordering op scholen

In hoeverre bent u van plan om in de toekomst met deze partner samen te werken?

- Ja, zeker wel
- Ja, waarschijnlijk wel
- Nee, waarschijnlijk niet
- Nee, zeker niet

148. Samenwerking Sportraad

De volgende vragen gaan over uw samenwerking met de Sportraad

In welke mate heeft u in de afgelopen 2 jaar met deze partner samengewerkt ten behoeve van gezondheidsbevordering op school?

- Structureel
- Ad Hoc
- Geen
- Onbekend

149. Samenwerking Sportraad

Hoe ervaart u deze samenwerking?

Levert niets op Levert veel op

Hoeveel levert het u op?

Hoe ervaart u deze samenwerking?

Zeer slecht realiseerbaar Zeer goed realiseerbaar

Hoe realiseerbaar is de samenwerking?

150. Samenwerking Sportraad

In hoeverre bent u van plan om in de toekomst met deze partner samen te werken?

- Ja, zeker wel
- Ja, waarschijnlijk wel
- Nee, waarschijnlijk niet
- Nee, zeker niet

151. Samenwerking Thuiszorg

De volgende vragen gaan over uw samenwerking met de Thuiszorg

Gezondheidsbevordering op scholen

In welke mate heeft u in de afgelopen 2 jaar met deze partner samengewerkt ten behoeve van gezondheidsbevordering op school?

- Structureel
- Ad Hoc
- Geen
- Onbekend

152. Samenwerking Thuiszorg

Hoe ervaart u deze samenwerking?

Leverd niets op Leverd veel op

Hoeveel levert het u op?

Hoe ervaart u deze samenwerking?

Zeer slecht realiseerbaar Zeer goed realiseerbaar

Hoe realiseerbaar is de samenwerking?

153. Samenwerking Thuiszorg

In hoeverre bent u van plan om in de toekomst met deze partner samen te werken?

- Ja, zeker wel
- Ja, waarschijnlijk wel
- Nee, waarschijnlijk niet
- Nee, zeker niet

154. Samenwerking Politie

De volgende vragen gaan over uw samenwerking met de Politie

In welke mate heeft u in de afgelopen 2 jaar met deze partner samengewerkt ten behoeve van gezondheidsbevordering op school?

- Structureel
- Ad Hoc
- Geen
- Onbekend

155. Samenwerking Politie

Gezondheidsbevordering op scholen

Hoe ervaart u deze samenwerking?

	Levert niets op				Levert veel op
Hoeveel levert het u op?	☐	☐	☐	☐	☐

Hoe ervaart u deze samenwerking?

	Zeer slecht realiseerbaar				Zeer goed realiseerbaar
Hoe realiseerbaar is de samenwerking?	☐	☐	☐	☐	☐

156. Samenwerking Politie

In hoeverre bent u van plan om in de toekomst met deze partner samen te werken?

- Ja, zeker wel
- Ja, waarschijnlijk wel
- Nee, waarschijnlijk niet
- Nee, zeker niet

157. Samenwerking Bureau Halt

De volgende vragen gaan over uw samenwerking met Bureau Halt

In welke mate heeft u in de afgelopen 2 jaar met deze partner samengewerkt ten behoeve van gezondheidsbevordering op school?

- Structureel
- Ad Hoc
- Geen
- Onbekend

158. Samenwerking Bureau Halt

Hoe ervaart u deze samenwerking?

	Levert niets op				Levert veel op
Hoeveel levert het u op?	☐	☐	☐	☐	☐

Hoe ervaart u deze samenwerking?

	Zeer slecht realiseerbaar				Zeer goed realiseerbaar
Hoe realiseerbaar is de samenwerking?	☐	☐	☐	☐	☐

159. Samenwerking Bureau Halt

Gezondheidsbevordering op scholen

In hoeverre bent u van plan om in de toekomst met deze partner samen te werken?

- Ja, zeker wel
- Ja, waarschijnlijk wel
- Nee, waarschijnlijk niet
- Nee, zeker niet

160. Samenwerking Eerstelijns zorg

De volgende vragen gaan over uw samenwerking met de Eerstelijns zorg

In welke mate heeft u in de afgelopen 2 jaar met deze partner samengewerkt ten behoeve van gezondheidsbevordering op school?

- Structureel
- Ad Hoc
- Geen
- Onbekend

161. Samenwerking Eerstelijns zorg

Hoe ervaart u deze samenwerking?

	Levert niets op				Levert veel op
Hoeveel levert het u op?	☐	☐	☐	☐	☐

Hoe ervaart u deze samenwerking?

	Zeer slecht realiseerbaar				Zeer goed realiseerbaar
Hoe realiseerbaar is de samenwerking?	☐	☐	☐	☐	☐

162. Samenwerking Eerstelijns zorg

In hoeverre bent u van plan om in de toekomst met deze partner samen te werken?

- Ja, zeker wel
- Ja, waarschijnlijk wel
- Nee, waarschijnlijk niet
- Nee, zeker niet

163. Samenwerking partner extra

Andere belangrijke regionale of landelijke samenwerkingspartners waarmee u samenwerkt of zou kunnen samenwerken ten behoeve van gezondheidsbevordering op school kunt u hieronder zelf toevoegen. U kunt maximaal 3 partners toevoegen.

Gezondheidsbevordering op scholen

Een andere samenwerkingspartner kunt u hieronder zelf toevoegen.

Ik heb geen samenwerkingspartner meer toe te voegen

Anders, namelijk...

164. Samenwerking partner extra

In welke mate heeft u in de afgelopen 2 jaar met deze partner samengewerkt ten behoeve van gezondheidsbevordering op school?

Structureel

Ad Hoc

Geen

Onbekend

165. Samenwerking partner extra

Hoe ervaart u deze samenwerking?

Leverd niets op

Leverd veel op

Hoeveel levert het u op?

Hoe ervaart u deze samenwerking?

Zeer slecht
realiseerbaar

Zeer goed
realiseerbaar

Hoe realiseerbaar is de
samenwerking?

166. Samenwerking partner extra

In hoeverre bent u van plan om in de toekomst met deze partner samen te werken?

Ja, zeker wel

Ja, waarschijnlijk wel

Nee, waarschijnlijk niet

Nee, zeker niet

167. Samenwerking partner extra

Andere belangrijke regionale of landelijke samenwerkingspartners waarmee u samenwerkt of zou kunnen samenwerken ten behoeve van gezondheidsbevordering op school kunt u hieronder zelf toevoegen. U kunt nog maximaal 2 partners toevoegen.

Gezondheidsbevordering op scholen

Een andere samenwerkingspartner kunt u hieronder zelf toevoegen.

Ik heb geen samenwerkingspartner meer toe te voegen

Anders, namelijk...

168. Samenwerking partner extra

In welke mate heeft u in de afgelopen 2 jaar met deze partner samengewerkt ten behoeve van gezondheidsbevordering op school?

Structureel

Ad Hoc

Geen

Onbekend

169. Samenwerking partner extra

Hoe ervaart u deze samenwerking?

Levert niets op

Levert veel op

Hoeveel levert het u op?

Hoe ervaart u deze samenwerking?

Zeer slecht
realiseerbaar

Zeer goed
realiseerbaar

Hoe realiseerbaar is de
samenwerking?

170. Samenwerking partner extra

In hoeverre bent u van plan om in de toekomst met deze partner samen te werken?

Ja, zeker wel

Ja, waarschijnlijk wel

Nee, waarschijnlijk niet

Nee, zeker niet

171. Samenwerking partner extra

Andere belangrijke regionale of landelijke samenwerkingspartners waarmee u samenwerkt of zou kunnen samenwerken ten behoeve van gezondheidsbevordering op school kunt u hieronder zelf toevoegen. U kunt nog maximaal 1 partner toevoegen.

Gezondheidsbevordering op scholen

Een andere samenwerkingspartner kunt u hieronder zelf toevoegen.

Ik heb geen samenwerkingspartner meer toe te voegen

Anders, namelijk...

172. Samenwerking partner extra

In welke mate heeft u in de afgelopen 2 jaar met deze partner samengewerkt ten behoeve van gezondheidsbevordering op school?

Structureel

Ad Hoc

Geen

Onbekend

173. Samenwerking partner extra

Hoe ervaart u deze samenwerking?

Levert niets op

Levert veel op

Hoeveel levert het u op?

Hoe ervaart u deze samenwerking?

Zeer slecht
realiseerbaar

Zeer goed
realiseerbaar

Hoe realiseerbaar is de
samenwerking?

174. Samenwerking partner extra

In hoeverre bent u van plan om in de toekomst met deze partner samen te werken?

Ja, zeker wel

Ja, waarschijnlijk wel

Nee, waarschijnlijk niet

Nee, zeker niet

175. Draagvlak

Met behulp van de volgende vragen willen wij het draagvlak voor integrale en structurele gezondheidsbevordering op school (bijvoorbeeld de Gezonde School) binnen uw GGD in kaart brengen.

We starten met een aantal doelen van integrale en structurele gezondheidsbevordering in het onderwijs (bijvoorbeeld de Gezonde School).

Gezondheidsbevordering op scholen

In hoeverre vindt u het belangrijk dat integrale en structurele gezondheidsbevordering in het onderwijs (bijvoorbeeld de Gezonde School) zich richt op...

	Zeer onbelangrijk			Zeer belangrijk		
het functioneren als één aanbieder van preventie voor het onderwijs (een loket).	jn	jn	jn	jn	jn	jn
het vraaggestuurd werken ten behoeve van het onderwijs.	jn	jn	jn	jn	jn	jn
het verhogen van de planmatigheid van gezondheidsbevordering en preventie in het onderwijs.	jn	jn	jn	jn	jn	jn
het realiseren van integrale samenwerking voor gezondheidsbevordering en preventie voor jeugd.	jn	jn	jn	jn	jn	jn
het bundelen van gezondheidsbevorderings- en preventie expertise.	jn	jn	jn	jn	jn	jn
het terugdringen van overlap in onderwijsprojecten en -activiteiten binnen gezondheidsbevordering en preventie.	jn	jn	jn	jn	jn	jn

176. Draagvlak

We gaan nu verder met een aantal vragen over het belang voor integrale en structurele gezondheidsbevordering in het onderwijs (bijvoorbeeld de Gezonde School).

Gezondheidsbevordering op scholen

Geef bij de volgende stellingen aan in hoeverre u het eens bent met de beschreven stelling

	Geheel oneens				Geheel eens
Ik vind dat integrale en structurele gezondheidsbevordering in het onderwijs effectief is.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vind het belangrijk dat mijn afdeling bij de GGD meewerkt aan integrale en structurele gezondheidsbevordering in het onderwijs.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vind dat integrale en structurele gezondheidsbevordering in het onderwijs een belangrijke bijdrage levert aan het realiseren van de doelstellingen van mijn afdeling bij de GGD.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik vind dat integrale en structurele gezondheidsbevordering in het onderwijs een belangrijke bijdrage levert aan het realiseren van de kerndoelen van het onderwijs	☐	☐	☐	☐	☐
De doelen van mijn afdeling bij de GGD zijn volledig haalbaar zonder samenwerking tussen scholen, preventiepartners en gemeenten.	☐	☐	☐	☐	☐

177. Draagvlak

Gezondheidsbevordering op scholen

Geef bij de volgende stellingen aan in hoeverre u het eens bent met de beschreven stelling

	Geheel oneens				Geheel eens
Werken aan integrale en structurele gezondheidsbevordering in het onderwijs is in het voordeel van scholen.	jn	jn	jn	jn	jn
Werken aan integrale en structurele gezondheidsbevordering in het onderwijs is in het voordeel van preventiepartners.	jn	jn	jn	jn	jn
Werken aan integrale en structurele gezondheidsbevordering in het onderwijs is in het voordeel van mijn afdeling bij de GGD.	jn	jn	jn	jn	jn
Werken aan integrale en structurele gezondheidsbevordering in het onderwijs is in het voordeel van gemeenten.	jn	jn	jn	jn	jn
Op dit moment bestaan er knelpunten binnen mijn afdeling bij de GGD die eerst opgelost moeten worden, voordat integrale en structurele gezondheidsbevordering in het onderwijs een succes kan zijn.	jn	jn	jn	jn	jn

Als u knelpunten ervaart, wat zijn dan volgens u de belangrijkste?

178. Draagvlak

De volgende vragen gaan over de rol die uw afdeling bij de GGD vervult binnen integrale en structurele gezondheidsbevordering in het onderwijs (bijvoorbeeld de Gezonde School).

Gezondheidsbevordering op scholen

Geef van de volgende stellingen aan in hoeverre u het ermee eens bent.

	Geheel oneens					Geheel eens
De ontwikkeling en realisatie van integrale en structurele gezondheidsbevordering in het onderwijs is een taak van mijn afdeling bij de GGD.	jn	jn	jn	jn	jn	jn
Integrale en structurele gezondheidsbevordering in het onderwijs past helemaal bij de manier waarop de medewerkers van mijn afdeling bij de GGD werken.	jn	jn	jn	jn	jn	jn
Als integrale en structurele gezondheidsbevordering in het onderwijs aanpassingen vraagt, is daar ruimte voor binnen mijn afdeling bij de GGD.	jn	jn	jn	jn	jn	jn
Aanpassingen ten behoeve van integrale en structurele gezondheidsbevordering in het onderwijs zijn bij mijn afdeling van de GGD ongewenst.	jn	jn	jn	jn	jn	jn

179. Draagvlak

Geef van de volgende stellingen aan in hoeverre u het ermee eens bent.

	Geheel oneens					Geheel eens
Mijn afdeling investeert in integrale en structurele gezondheidsbevordering in het onderwijs door bijvoorbeeld menskracht en/of middelen.	jn	jn	jn	jn	jn	jn
Integrale en structurele gezondheidsbevordering in het onderwijs is verankerd in het beleid van mijn afdeling bij de GGD.	jn	jn	jn	jn	jn	jn
Er zijn binnen mijn afdeling bij de GGD veranderingen doorgevoerd ten behoeve van integrale en structurele gezondheidsbevordering in het onderwijs.	jn	jn	jn	jn	jn	jn

Gezondheidsbevordering op scholen

De doorgevoerde veranderingen zijn:

	5
	6

180. Draagvlak

Integrale en structurele gezondheidsbevordering in het onderwijs (bijvoorbeeld de Gezonde School) is op verschillende manieren te karakteriseren.

Als u kijkt naar de integrale en structurele gezondheidsbevordering in het onderwijs (bijvoorbeeld de Gezonde School) in uw regio, hoe typeert u deze op dit moment?

	Project				Regulier werk
Project/Regulier	☐	☐	☐	☐	☐

Als u kijkt naar de integrale en structurele gezondheidsbevordering in het onderwijs (bijvoorbeeld de Gezonde School) in uw regio, hoe typeert u deze op dit moment?

	Vraagt energie			Levert energie op	
Vraagt/Levert energie	☐	☐	☐	☐	☐

181. Draagvlak

Als u kijkt naar de integrale en structurele gezondheidsbevordering in het onderwijs (bijvoorbeeld de Gezonde School) in uw regio, hoe typeert u deze op dit moment?

	Bottom-up			Top-down	
Bottom-up/Top-down	☐	☐	☐	☐	☐

Als u kijkt naar de integrale en structurele gezondheidsbevordering in het onderwijs (bijvoorbeeld de Gezonde School) in uw regio, hoe typeert u deze op dit moment?

	Vraaggestuurd				Aanbodgericht
Vraag/aanbod	☐	☐	☐	☐	☐

Als u kijkt naar de integrale en structurele gezondheidsbevordering in het onderwijs (bijvoorbeeld de Gezonde School) in uw regio, hoe typeert u deze op dit moment?

	Netwerk- ondersteuning				Solo-activiteit van één organisatie
Netwerk/Solo	☐	☐	☐	☐	☐

182. Draagvlak

Als u kijkt naar de integrale en structurele gezondheidsbevordering in het onderwijs (bijvoorbeeld de Gezonde School) in uw regio, hoe typeert u deze op dit moment?

	Ongecoördineerd				Gecoördineerd
Ongecoördineerd/Gecoördineerd	☐	☐	☐	☐	☐

Gezondheidsbevordering op scholen

Als u kijkt naar de integrale en structurele gezondheidsbevordering in het onderwijs (bijvoorbeeld de Gezonde School) in uw regio, hoe typeert u deze op dit moment?

	Routine				Los idee
Routine/los idee	☐	☐	☐	☐	☐

Als u kijkt naar de integrale en structurele gezondheidsbevordering in het onderwijs (bijvoorbeeld de Gezonde School) in uw regio, hoe typeert u deze op dit moment?

	Onderzoek				Praktijkuitvoering
Onderzoek/Praktijk	☐	☐	☐	☐	☐

183. Draagvlak

Als u kijkt naar de integrale en structurele gezondheidsbevordering in het onderwijs (bijvoorbeeld de Gezonde School) in uw regio, hoe typeert u deze op dit moment?

	Scholen bepalen				Preventiepartners bepalen
Scholen/Preventiepartners bepalen	☐	☐	☐	☐	☐

Als u kijkt naar de integrale en structurele gezondheidsbevordering in het onderwijs (bijvoorbeeld de Gezonde School) in uw regio, hoe typeert u deze op dit moment?

	Uniform				Op maat
Uniform/Op maat	☐	☐	☐	☐	☐

Als u kijkt naar de integrale en structurele gezondheidsbevordering in het onderwijs (bijvoorbeeld de Gezonde School) in uw regio, hoe typeert u deze op dit moment?

	Planmatig				Ad hoc
Planmatig/Ad hoc	☐	☐	☐	☐	☐

184. Draagvlak

Als u kijkt naar de integrale en structurele gezondheidsbevordering in het onderwijs (bijvoorbeeld de Gezonde School) in uw regio, hoe typeert u deze op dit moment?

	Praktisch				Theoretisch
Praktisch/Theoretisch	☐	☐	☐	☐	☐

Als u kijkt naar de integrale en structurele gezondheidsbevordering in het onderwijs (bijvoorbeeld de Gezonde School) in uw regio, hoe typeert u deze op dit moment?

	Eén preventieloket				Versnipperd preventieaanbod
Eén loket/versnipperd	☐	☐	☐	☐	☐

Als u kijkt naar de integrale en structurele gezondheidsbevordering in het onderwijs (bijvoorbeeld de Gezonde School) in uw regio, hoe typeert u deze op dit moment?

	Beleidsontwikkeling				Praktijkuitvoering
Beleid/Praktijk	☐	☐	☐	☐	☐

185. Handleiding Gezonde School

Gezondheidsbevordering op scholen

Ten slotte volgen vragen over de handleiding Gezonde School.

Weet u van het bestaan van de handleiding Gezonde School?

Ja

Nee

186. Handleiding Gezonde School

De handleiding Gezonde School is ontwikkeld ter ondersteuning van professionals die aan gezondheidsbevordering in het Basisonderwijs werken. De handleiding geeft informatie voor de organisatie van processen en activiteiten die leiden tot integrale en structurele gezondheidsbevordering in het Basisonderwijs. De handleiding is ontwikkeld door het Centrum Gezond Leven in samenwerking met landelijke en regionale partijen.

In hoeverre heeft u deze handleiding in het algemeen gelezen?

Niet gelezen

Een klein deel gelezen

Het grootste deel gelezen

Helemaal gelezen

187. Handleiding Gezonde School

De handleiding bestaat uit verschillende modules, waarover we u enkele vragen stellen.

Eerst volgen vragen over de module "Oriënteren en organiseren". Hierin wordt de oriëntatie op het werken aan integrale en structurele gezondheidsbevordering op school en de organisatie van een Gezonde School beschreven.

In hoeverre heeft u de module "Oriënteren en organiseren" gelezen?

Niet gelezen

Een klein deel gelezen

Het grootste deel gelezen

Helemaal gelezen

188. Handleiding Gezonde School

In hoeverre vindt u de module "Oriënteren en organiseren" bruikbaar?

Niet bruikbaar

Gedeeltelijk bruikbaar

Bruikbaar

Heel erg bruikbaar

189. Handleiding Gezonde School

Gezondheidsbevordering op scholen

In hoeverre bent u van plan om de module "Oriënteren en organiseren" in de toekomst te gebruiken?

- Ja, zeker wel
- Ja, waarschijnlijk wel
- Nee, waarschijnlijk niet
- Nee, zeker niet

190. Handleiding Gezonde School

Hieronder volgen vragen over de module "Schoolprofiel". Deze module geeft handreikingen om de gezondheid van leerlingen en leraren en de bestaande activiteiten voor gezondheidsbevordering in kaart te brengen.

In hoeverre heeft u de module "Schoolprofiel" gelezen?

- Niet gelezen
- Een klein deel gelezen
- Het grootste deel gelezen
- Helemaal gelezen

191. Handleiding Gezonde School

In hoeverre vindt u de module "Schoolprofiel" bruikbaar?

- Niet bruikbaar
- Gedeeltelijk bruikbaar
- Bruikbaar
- Heel erg bruikbaar

192. Handleiding Gezonde School

In hoeverre bent u van plan om de module "Schoolprofiel" in de toekomst te gebruiken?

- Ja, zeker wel
- Ja, waarschijnlijk wel
- Nee, waarschijnlijk niet
- Nee, zeker niet

193. Handleiding Gezonde School

Hieronder volgen vragen over de module "Activiteiten kiezen en uitvoeren". Hierin wordt beschreven hoe GGD'en

Gezondheidsbevordering op scholen

prioriteiten in gezondheidsthema's kunnen bepalen en hoe collectieve preventieactiviteiten gekozen en uitgevoerd kunnen worden.

In hoeverre heeft u de module "Activiteiten kiezen en uitvoeren" gelezen?

- Niet gelezen
- Een klein deel gelezen
- Het grootste deel gelezen
- Helemaal gelezen

194. Handleiding Gezonde School

In hoeverre vindt u de module "Activiteiten kiezen en uitvoeren" bruikbaar?

- Niet bruikbaar
- Gedeeltelijk bruikbaar
- Bruikbaar
- Heel erg bruikbaar

195. Handleiding Gezonde School

In hoeverre bent u van plan om de module "Activiteiten kiezen en uitvoeren" in de toekomst te gebruiken?

- Ja, zeker wel
- Ja, waarschijnlijk wel
- Nee, waarschijnlijk niet
- Nee, zeker niet

196. Handleiding Gezonde School

Hieronder volgen vragen over de module "Evaluatie". Deze module geeft handreikingen voor evaluaties van het proces en de activiteiten met betrekking tot integrale en structurele gezondheidsbevordering op school.

In hoeverre heeft u de module "Evaluatie" gelezen?

- Niet gelezen
- Een klein deel gelezen
- Het grootste deel gelezen
- Helemaal gelezen

197. Handleiding Gezonde School

Gezondheidsbevordering op scholen

In hoeverre vindt u de module "Evaluatie" bruikbaar?

- Niet bruikbaar
- Gedeeltelijk bruikbaar
- Bruikbaar
- Heel erg bruikbaar

198. Handleiding Gezonde School

In hoeverre bent u van plan om de module "Evaluatie" in de toekomst te gebruiken?

- Ja, zeker wel
- Ja, waarschijnlijk wel
- Nee, waarschijnlijk niet
- Nee, zeker niet

199. Handleiding Gezonde School

Als u de handleiding Gezonde School in de toekomst wilt gebruiken, welke versie zou u dan bij voorkeur willen gebruiken?

- Digitale versie
- Papieren versie
- Digitale en papieren versie

200. Slot

Hieronder heeft u de gelegenheid opmerkingen te geven of vragen te stellen naar aanleiding van de vragenlijst.

U bent klaar met het invullen van deze vragenlijst. Wij danken u hartelijk voor uw tijd en medewerking.

Bijlage B Vragenroute diepte-interviews

Interview protocol

Project: Onderzoek naar de ondersteuningsmogelijkheden van GGD's t.b.v. gezondheidsbevordering op scholen

Onderzoekers: Hilde van Keulen (TNO) en Hanneke Roosjen (Soa Aids Nederland)

- **Introductie**
 - Bedankt voor deelname
 - Voorstellen
 - Korte uitleg onderzoek + toelichting op keuze geïnterviewden
 - Uw mening, uw ervaringen en uw ideeën zijn belangrijk

 - Duur onderzoek: 1 uur
 - Opname met digitale voicerecorder
 - Gegevens vertrouwelijk behandeld en anoniem verwerkt
 - Heeft u nog vragen?
 - Ons visitekaartje met telefoonnummer

Uitgangspunt/werkwijze: voortborduren op resultaten/gegevens uit online vragenlijst - deze ook meenemen tijdens interview!

- **Hoofdvragen**
 1. Welke ondersteuning biedt u aan het PO, VO en MBO op het gebied van gezondheidsbevordering?
 2. Welke mogelijkheden ziet u om hierin met regionale partners samen te werken?
 3. Welke bevorderende en belemmerende factoren ervaart u bij het bieden van ondersteuning aan het PO, VO en MBO?
 4. In hoeverre bent u bekend met de handleiding Gezonde School voor het PO en in hoeverre gebruikt u deze handleiding of bent u van plan die gaan te gebruiken? Welke bevorderende en belemmerende factoren ervaart u specifiek voor de handleiding Gezonde School?
 5. Welke behoeften aan ondersteuning heeft u voor uw begeleiding van het PO, VO en MBO op het gebied van planmatige gezondheidsbevordering?
 6. Hoe kijkt u aan tegen de ontwikkeling van een landelijke ondersteuningsfunctie voor scholen die voor de ondersteuning niet terecht kunnen bij hun lokale GGD?

- **Nuanceren hoofdvragen**

1. Welke ondersteuning biedt u aan het PO, VO en MBO op het gebied van gezondheidsbevordering?

Doorvragen op:

Achtergrond keuzes, zoals:

- voor type(n) onderwijs (bijv. waarom wel op VO en niet op MBO)
- voor soort activiteiten
- voor al dan niet 'gekleurde' scholen
- voor verschillende gezondheidsthema's

Ervaringen

2. Welke mogelijkheden ziet u om hierin met regionale partners samen te werken?

Doorvragen op:

Wat maakt dat u met de ene organisatie wel samenwerkt en de andere niet?

Wie neemt het initiatief tot samenwerking, u/(de GGD) of de andere organisatie?

Wat levert samenwerking u op?

Wat maakt de ene organisatie belangrijker om mee samen te werken dan de andere?

Waar loopt u in de praktijk tegenaan wat samenwerking betreft?

Welke mogelijkheden tot verbetering ziet u?

3. Welke bevorderende en belemmerende factoren ervaart u bij het bieden van ondersteuning aan het PO, VO en MBO?

Doorvragen op:

Welke bevorderende factoren ervaart u bij het bieden van ondersteuning op het gebied van GB?

Welke verschillen ervaart u hierbij tussen de verschillende vormen van onderwijs?

Welke belemmerende factoren ervaart u bij het bieden van ondersteuning op het gebied van GB?

Welke verschillen ervaart u hierbij tussen de verschillende vormen van onderwijs?

4. In hoeverre bent u bekend met de handleiding Gezonde School voor het PO en in hoeverre gebruikt u deze handleiding of bent u van plan die gaan te gebruiken?

Doorvragen op:

Wat maakt dat u de handleiding (al dan niet) bruikbaar vindt?

Wat vindt u er goed aan?

Welke suggesties voor verbetering heeft u?

Wat zijn uw overwegingen om de handleiding (al dan niet) te (gaan) gebruiken?

Welke bevorderende en belemmerende factoren ervaart u specifiek voor de handleiding Gezonde School?

5. Welke behoeften aan ondersteuning heeft u voor uw begeleiding van het PO, VO en MBO op het gebied van planmatige gezondheidsbevordering?

6. Hoe kijkt u aan tegen de ontwikkeling van een landelijke ondersteuningsfunctie voor scholen die voor de ondersteuning niet terecht kunnen bij hun lokale GGD?

○ **Afsluiting**

- Bedankt voor deelname, medewerking en uw mening!

Bijlage C Tabellen

Tabel 1 Achtergrondkenmerken van deelnemers aan het onderzoek naar activiteiten van GGD'en ten behoeve van gezondheidsbevordering op school (n = 55)

Kernmerken		Percentage (n)
Werkzaam bij GGD-afdeling	GB	44 (24)
	JGZ	35 (19)
	AGZ	2 (1)
	Anders**	20 (11)
Functie	GB-functionaris	44 (24)
	Verpleegkundige	18 (10)
	Beleidsmedewerker	15 (8)
	Projectleider	11 (6)
	Management	6 (3)
	Teamleider	6 (3)
	Arts	4 (2)
	Anders***	9 (5)
Aantal jaar werkervaring	20 jaar of meer	35 (19)
	10-20 jaar	33 (18)
	5-10 jaar	15 (1)
	2-5 jaar	18 (8)
	Minder dan 2 jaar	0 (0)
Aantal jaar werkzaam in huidige functie bij huidige werkgever	20 jaar of meer	9 (5)
	10-20 jaar	18 (10)
	5-10 jaar	13 (7)
	2-5 jaar	47 (26)
	Minder dan 2 jaar	13 (7)
Hoeveelheid formatie binnen de afdeling (n = 25)	Minder dan 10 fte	36 (9)
	10-20 fte	36 (9)
	20-50 fte	16 (4)
	50 fte of meer	12 (3)
Hoeveelheid formatie binnen de afdeling voor activiteiten ten behoeve van gezondheidsbevordering op school (n = 20)	Minder dan 2 fte	25 (5)
	2-5 fte	45 (9)
	5-15 fte	10 (2)
	15 fte of meer	20 (4)
Aantal PO scholen in de regio	Minder dan 100	5 (3)
	100-200	20 (11)
	200-300	27 (15)
	300 of meer	38 (21)
	Weet niet	9 (5)
Aantal VO scholen in de regio	Minder dan 15	22 (12)
	15-30	22 (12)
	30-45	14 (8)
	45 of meer	27 (15)
	Weet niet	15 (8)
Aantal MBO scholen in de regio	Minder dan 2	9 (5)
	2-4	23 (13)
	4-6	9 (5)
	6 of meer	14 (8)
	Weet niet	44 (24)

*De percentages per vraag tellen niet op tot 100% door afronding. Voor functie telt het percentage niet op tot 100%, omdat er meerdere antwoorden mogelijk zijn per deelnemer.

**De meeste deelnemers (7 van de 11) die een andere afdeling hadden ingevuld, werkten op een gecombineerde afdeling met 2 of meer van de onderdelen gezondheidsbevordering, beleid, onderzoek, epidemiologie; de overige deelnemers werkten op een de afdeling divisieondersteuning (n = 1), afdeling gezondheidsbevordering binnen de afdeling jeugdgezondheidszorg (n = 1), stafbureau (n = 1) en jeugdgezondheidszorg en algemene gezondheidszorg (n = 1).

***Andere functies die werden genoemd zijn stafarts, stafverpleegkundige, GVO-medewerker, consultant gezondheidsbevordering, beleidsmedewerker gezondheidsbevordering.

Tabel 2 Percentage (n) GGD-afdelingen GB en JGZ dat het aantal scholen waarop ondersteuning werd geboden rapporteert*

Type ondersteuning	Aantal scholen (in verhouding tot regio)	Schooltype en GGD-afdeling					
		PO		VO		MBO	
		GB	JGZ	GB	JGZ	GB	JGZ
<i>Ondersteuning van scholen bij:</i>							
...het verkennen van draagvlak op scholen voor de invoering van integrale en structurele gezondheidsbevordering	Weet niet	16 (3)	58 (7)	20 (4)	50 (5)	40 (4)	100 (4)
	<25%	42 (8)	16 (2)	15 (3)	20 (2)	10 (1)	0 (0)
	25-50%	32 (6)	16 (2)	25 (5)	10 (1)	10 (1)	0 (0)
	50-75%	0 (0)	8 (1)	10 (2)	10 (1)	20 (2)	0 (0)
	75-100%	11 (2)	0 (0)	25 (5)	10 (1)	20 (2)	0 (0)
...het opzetten van een projectorganisatie voor integrale en structurele gezondheidsbevordering	Weet niet	18 (3)	55 (6)	20 (3)	63 (5)	80 (4)	100 (4)
	<25%	71 (12)	45 (5)	40 (6)	13 (1)	0 (0)	0 (0)
	25-50%	12 (2)	0 (0)	13 (2)	13 (1)	0 (0)	0 (0)
	50-75%	0 (0)	0 (0)	7 (1)	0 (0)	20 (2)	0 (0)
	75-100%	0 (0)	0 (0)	20 (3)	13 (1)	0 (0)	0 (0)
...het opstellen van een schoolprofiel	Weet niet	0 (0)	56 (5)	18 (3)	50 (5)	50 (3)	67 (2)
	<25%	73 (11)	33 (3)	18 (3)	10 (1)	0 (0)	33 (1)
	25-50%	27 (4)	0 (0)	18 (3)	0 (0)	17 (1)	0 (0)
	50-75%	0 (0)	0 (0)	18 (3)	0 (0)	43 (2)	0 (0)
	75-100%	0 (0)	11 (1)	29 (4)	40 (4)	0 (0)	0 (0)
...het opstellen van een schoolgezondheidsplan.	Weet niet	8 (1)	60 (6)	0 (0)	0 (0)	100 (3)	50 (2)
	<25%	84 (11)	20 (2)	58 (7)	50 (2)	0 (0)	25 (1)
	25-50%	8 (1)	10 (1)	17 (2)	0 (0)	0 (0)	25 (1)
	50-75%	0 (0)	10 (1)	8 (1)	25 (1)	0 (0)	0 (0)
	75-100%	0 (0)	0 (0)	17 (2)	25 (1)	0 (0)	0 (0)
...het uitvoeren van collectieve preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen	Weet niet	13 (3)	50 (6)	22 (5)	46 (6)	43 (6)	60 (3)
	<25%	54 (13)	50 (6)	9 (2)	8 (1)	0 (0)	40 (2)
	25-50%	17 (4)	0 (0)	39 (9)	15 (2)	14 (1)	0 (0)
	50-75%	13 (3)	0 (0)	13 (3)	23 (3)	21 (3)	0 (0)
	75-100%	4 (1)	0 (0)	17 (4)	8 (1)	21 (3)	0 (0)
...het evalueren van collectieve preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen	Weet niet	16 (3)	56 (5)	28 (5)	67 (6)	50 (5)	60 (3)
	<25%	69 (13)	22 (2)	39 (7)	22 (2)	0 (0)	20 (1)
	25-50%	5 (1)	0 (0)	12 (2)	0 (0)	10 (1)	0 (0)
	50-75%	5 (1)	11 (1)	6 (1)	0 (0)	30 (3)	0 (0)
	75-100%	5 (1)	11 (1)	17 (3)	11 (1)	10 (1)	20 (1)
...het structureel inbedden van collectieve	Weet niet	21 (4)	50 (4)	19 (3)	60 (6)	75 (3)	100 (3)

preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen	<25%	68 (14)	38 (3)	50 (8)	30 (3)	0 (0)	0 (0)
	25-50%	11 (1)	0 (0)	19 (3)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
	50-75%	0 (0)	13 (1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
	75-100%	0 (0)	0 (0)	13 (2)	10 (1)	25 (1)	0 (0)
...het signaleren van een individuele zorgbehoefte	Weet niet	44 (4)	21 (3)	63 (5)	29 (4)	80 (4)	36 (4)
	<25%	22 (2)	7 (1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
	25-50%	11 (1)	0 (0)	13 (1)	7 (1)	0 (0)	18 (2)
	50-75%	11 (1)	7 (1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
...het opstellen van een plan van aanpak voor de individuele zorgbehoefte van leerlingen	75-100%	11 (1)	65 (9)	25 (2)	64 (9)	20 (1)	46 (4)
	Weet niet	83 (5)	46 (6)	100 (6)	31 (4)	100 (4)	30 (3)
	<25%	0 (0)	15 (2)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
	25-50%	17 (1)	0 (0)	0 (0)	15 (2)	0 (0)	20 (2)
...het uitvoeren van activiteiten voor leerlingen met een individuele zorgbehoefte	50-75%	0 (0)	0 (0)	0 (0)	8 (1)	0 (0)	0 (0)
	75-100%	0 (0)	39 (5)	0 (0)	46 (6)	0 (0)	50 (5)
	Weet niet	67 (6)	31 (4)	63 (5)	36 (5)	80 (4)	33 (3)
	<25%	33 (3)	8 (1)	25 (2)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
	25-50%	0 (0)	0 (0)	13 (1)	14 (2)	20 (1)	11 (1)
	50-75%	0 (0)	8 (1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
	75-100%	0 (0)	53 (7)	0 (0)	50 (7)	0 (0)	56 (5)

*De vraag over het aantal scholen werd beantwoord door deelnemers die de activiteit op het schooltype in de afgelopen 2 jaar hadden uitgevoerd. Het aantal GGD'en dat antwoord heeft gegeven op deze vraag verschilt dus per activiteit en schooltype.

Tabel 3 Percentage (n) GGD-afdelingen GB (n = 25) en JGZ (n = 14) dat ondersteuning gaf per schooltype en per type activiteit

Type ondersteuning	Schooltype en GGD-afdeling					
	PO		VO		MBO	
	GB	JGZ	GB	JGZ	GB	JGZ
<i>Ondersteuning van scholen bij:</i>						
...het uitvoeren van collectieve preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen	96 (24)	86 (12)	92 (23)	93 (13)	56 (14)	36 (5)
...het verkennen van draagvlak op scholen voor de invoering van integrale en structurele gezondheidsbevordering	76 (19)	86 (12)	80 (20)	71 (10)	40 (10)	50 (7)
...het evalueren van collectieve preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen	76 (19)	64 (9)	72 (18)	64 (9)	40 (10)	36 (5)
...het structureel inbedden van collectieve preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen	76 (19)	57 (8)	64 (16)	71 (10)	16 (4)	21 (3)
...het opzetten van een projectorganisatie voor integrale en structurele gezondheidsbevordering	68 (17)	79 (11)	60 (15)	57 (8)	20 (5)	29 (4)
...het opstellen van een schoolprofiel	60 (15)	64 (9)	68 (17)	71 (10)	24 (6)	21 (3)
...het opstellen van een schoolgezondheidsplan.	52 (13)	71 (10)	64 (16)	50 (7)	12 (3)	29 (4)
...het signaleren van een individuele zorgbehoefte	36 (9)	100 (14)	32 (8)	100 (14)	20 (5)	79 (11)
...het uitvoeren van activiteiten voor leerlingen met een individuele zorgbehoefte	36 (9)	93 (13)	32 (8)	100 (14)	20 (5)	64 (9)
...het opstellen van een plan van aanpak voor de individuele zorgbehoefte van leerlingen	24 (6)	93 (13)	24 (6)	93 (13)	16 (4)	71 (10)

Tabel 4 Percentage (n) deelnemers* dat slecht, redelijk of goed oordeelde over de geboden ondersteuning in de afgelopen 2 jaar per schooltype

Activiteit	Mate van ervaring per schooltype								
	PO			VO			MBO		
	Slecht	Redelijk	Goed	Slecht	Redelijk	Goed	Slecht	Redelijk	Goed
<i>Ondersteuning van scholen bij:</i>									
...het verkennen van draagvlak op scholen voor de invoering van integrale en structurele gezondheidsbevordering	13 (5)	68 (26)	18 (7)	13 (4)	56 (18)	31 (10)	12 (2)	65 (11)	24 (4)
...het opzetten van een projectorganisatie voor integrale en structurele gezondheids-bevordering	0 (0)	64 (23)	36 (13)	12 (3)	48 (12)	40 (10)	33 (2)	33 (2)	33 (2)
...het opstellen van een schoolprofiel	3 (1)	55 (16)	41 (12)	9 (2)	46 (10)	46 (10)	40 (2)	40 (1)	20 (1)
...het opstellen van een schoolgezondheidsplan	4 (1)	68 (17)	28 (7)	9 (2)	41 (9)	50 (11)	0 (0)	50 (2)	50 (2)
...het uitvoeren van collectieve preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen	0 (0)	43 (20)	57 (27)	2 (1)	55 (23)	43 (18)	13 (2)	73 (11)	13 (2)
...het evalueren van collectieve preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen	15 (5)	67 (22)	18 (6)	8 (2)	65 (17)	27 (7)	17 (2)	67 (8)	17 (2)
...het structureel inbedden van collectieve preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen	7 (2)	74 (23)	19 (6)	10 (3)	69 (20)	21 (20)	40 (2)	60 (3)	0 (0)
...het signaleren van een individuele zorgbehoefte	0 (0)	37 (10)	63 (17)	5 (1)	48 (10)	48 (10)	18 (2)	27 (3)	55 (6)
...het opstellen van een plan van aanpak voor de individuele zorgbehoefte van leerlingen	6 (1)	47 (8)	47 (8)	6 (1)	47 (8)	47 (8)	17 (2)	33 (4)	50 (6)
...het uitvoeren van activiteiten voor leerlingen met een individuele zorgbehoefte	0 (0)	52 (11)	48 (10)	5 (1)	50 (10)	45 (9)	8 (1)	58 (7)	33 (4)

*De vraag over het oordeel over de geboden ondersteuningsactiviteiten werd beantwoord door deelnemers die de activiteit op het schooltype in de afgelopen 2 jaar hadden uitgevoerd. Het aantal deelnemers dat antwoord heeft gegeven op deze vraag verschilt dus per activiteit en schooltype.

Tabel 5 Percentage (n) GGD-afdelingen GB (n = 24) en JGZ (n = 13) dat ondersteuning gaf door middel van nieuwsbrieven per schooltype

Vraag	Antwoord	Schooltype en GGD-afdeling					
		PO		VO		MBO	
		GB	JGZ	GB	JGZ	GB	JGZ
In de afgelopen 2 jaar scholen via een nieuwsbrief geïnformeerd	Ja	67 (16)	77 (10)	52 (12)	39 (5)	9 (2)	0 (0)
Aantal scholen benaderd (in verhouding tot aantal scholen in regio)*	Minder dan 25%	13 (2)	20 (2)	8 (1)	0 (0)	**-	-
	25-50%	13 (2)	10 (1)	0 (0)	20 (1)	**-	-
	50-75%	6 (1)	0 (0)	8 (1)	0 (0)	**-	-
	75% of meer	69 (12)	50 (5)	76 (9)	80 (4)	**-	-
	Weet niet	0 (0)	20 (2)	8 (1)	0 (0)	**-	-
Aantal brieven die naar scholen gestuurd zijn in afgelopen 2 jaar gemiddeld per school*	Eén	6 (1)	20 (2)	0 (0)	0 (0)	**-	-
	Twee	38 (6)	10 (1)	42 (5)	60 (3)	**-	-
	Drie tot vijf	44 (7)	60 (6)	50 (6)	0 (0)	**-	-
	Meer dan vijf	13 (2)	10 (1)	8 (1)	40 (2)	**-	-

*Deze vragen werden gesteld aan diegenen die scholen via een nieuwsbrief hadden geïnformeerd: n = 16 (GB, PO), n = 10 (JGZ, PO), n = 12 (GB, VO), n = 5 (JGZ, VO), n = 2 (GB, MBO) en n = 0 (JGZ, MBO).

**Het aantal deelnemers is te klein om hierover betrouwbaar te rapporteren.

Tabel 6 Percentage (n) deelnemers (n = 50) dat van plan is nieuwsbrieven in de toekomst te gebruiken per schooltype

Vraag	Antwoordcategorie	Schooltype		
		PO	VO	MBO
In hoeverre bent u van plan om een nieuwsbrief in de toekomst te gebruiken bij de ondersteuning van scholen?	Nee, zeker niet	2 (1)	4 (2)	2 (1)
	Nee, waarschijnlijk niet	16 (8)	22 (11)	59 (29)
	Ja, waarschijnlijk wel	33 (17)	33 (16)	33 (16)
	Ja, zeker wel	49 (25)	41 (20)	6 (3)

Tabel 7 Percentage (n) GGD-afdelingen GB (n = 25) en JGZ (n = 14) dat ondersteuning bood per gezondheidsthema en schooltype
Gezondheidsthema

Gezondheidsthema	Schooltype en GGD-afdeling					
	PO		VO		MBO	
	GB	JGZ	GB	JGZ	GB	JGZ
Voeding	92 (23)	93 (13)	92 (23)	64 (9)	4 (1)	7 (1)
Sport en bewegen	92 (23)	93 (13)	84 (21)	50 (7)	4 (1)	7 (1)
Overgewicht	92 (23)	93 (13)	84 (21)	71 (10)	4 (1)	29 (4)
Pesten	84 (21)	100 (14)	44 (11)	71 (10)	0 (0)	21 (3)
Mondgezondheid	84 (21)	93 (13)	28 (7)	29 (4)	4 (1)	7 (1)
Alcohol	84 (21)	64 (9)	84 (21)	71 (10)	16 (4)	21 (3)
Relationele en seksuele ontwikkeling	80 (20)	86 (12)	88 (22)	71 (10)	36 (9)	21 (3)
Roken	72 (18)	64 (9)	76 (19)	71 (10)	0 (0)	21 (3)
Lichamelijk, psychisch, emotioneel en sociaal functioneren	60 (15)	93 (13)	52 (13)	71 (10)	8 (2)	36 (5)
Binnenmilieu	60 (15)	64 (9)	20 (5)	36 (5)	0 (0)	7 (1)
Hygiëne	52 (13)	50 (7)	8 (2)	36 (5)	0 (0)	7 (1)
Hoofdluis	48 (12)	100 (14)	0 (0)	50 (7)	0 (0)	7 (1)
Drugs	44 (11)	43 (6)	76 (19)	64 (9)	4 (1)	14 (2)
Algehele gezondheidstoestand	32 (8)	93 (13)	28 (7)	71 (10)	0 (0)	21 (3)
Vaccineren	32 (8)	64 (9)	24 (6)	57 (8)	0 (0)	7 (1)
Groei	28 (7)	93 (13)	8 (2)	71 (10)	0 (0)	21 (3)
Spraak- en taalontwikkeling	24 (6)	86 (12)	4 (1)	43 (6)	0 (0)	7 (1)
Motorische ontwikkeling	20 (5)	93 (13)	8 (2)	64 (9)	0 (0)	14 (2)
Gehoorderzoek	20 (5)	93 (13)	4 (1)	57 (8)	0 (0)	14 (2)
Oogonderzoek	16 (4)	93 (13)	8 (2)	64 (9)	0 (0)	7 (1)
Cognitieve ontwikkeling	16 (4)	86 (12)	4 (1)	64 (9)	0 (0)	7 (1)
Fysieke veiligheid	16 (4)	43 (6)	8 (2)	29 (4)	4 (1)	7 (1)
Verstandig zonnen	12 (3)	0 (0)	0 (0)	7 (1)	0 (0)	0 (0)
Veilig luisteren (ter preventie van gehoorschade)	8 (2)	14 (2)	4 (1)	21 (3)	0 (0)	7 (1)
Ongevallen preventie	0 (0)	14 (2)	0 (0)	7 (1)	0 (0)	7 (1)

Tabel 8 Percentage (n) deelnemers dat een mening geeft over interne samenwerking ten behoeve van gezondheidsbevordering op school per partner*

Vraag	Antwoord	Interne samenwerkingspartner		
		GB (n = 23)	JGZ (n = 41)	AGZ (n = 44)
Mate waarin de samenwerking iets oplevert**	Niets/weinig	4 (1)	12 (5)	14 (4)
	Neutraal	13 (3)	22 (9)	31 (9)
	Normaal/veel	83 (19)	76 (27)	55 (16)
Mate waarin samenwerking realiseerbaar is**	(Zeer) slecht	4 (1)	27 (11)	10 (3)
	Neutraal	13 (3)	37 (15)	41 (12)
	(Zeer) goed	83 (19)	37 (15)	48 (14)
Plan om in de toekomst samen te werken	Nee, zeker niet	0 (0)	0 (0)	0 (0)
	Nee, waarschijnlijk niet	0 (0)	2 (1)	27 (12)
	Ja, waarschijnlijk wel	13 (3)	22 (9)	36 (16)
	Ja, zeker wel	87 (20)	76 (31)	36 (16)

*Deelnemers beantwoorden deze vragen over een andere afdeling dan waar zij zelf werkten; **Deze vragen werden beantwoord door deelnemers die structureel of ad hoc met de partner hadden samengewerkt in de afgelopen 2 jaar; n = 23 (GB), n = 41 (JGZ) en n = 29 (AGZ).

Tabel 9 Percentage (n) GGD-afdelingen GB (n = 23) en JGZ (n = 13) dat structureel, ad hoc of niet heeft samengewerkt met externe partners ten behoeve van gezondheidsbevordering op school

Samenwerkingspartner	Samenwerking en GGD-afdeling					
	Structureel		Ad hoc		Geen / onbekend	
	GB	JGZ	GB	JGZ	GB	JGZ
Verslavingspreventie	74 (17)	46 (6)	13 (3)	39 (5)	13 (3)	15 (2)
Gemeente	57 (13)	54 (7)	35 (8)	8 (1)	9 (2)	39 (5)
Thuiszorg	35 (8)	54 (7)	26 (6)	15 (2)	39 (9)	31 (4)
Geestelijke gezondheidszorg	35 (8)	46 (6)	44 (10)	23 (3)	22 (5)	31 (4)
Sportraad	44 (10)	8 (1)	39 (9)	39 (5)	17 (4)	54 (7)
Bureau Jeugdzorg	9 (2)	46 (6)	17 (4)	31 (4)	74 (17)	23 (3)
Onderwijsbegeleidingsdienst	30 (7)	31 (4)	22 (5)	23 (3)	48 (11)	46 (6)
Bureau Halt	26 (6)	31 (4)	22 (5)	31 (4)	52 (12)	39 (5)
Schoolmaatschappelijk werk	17 (4)	31 (4)	30 (7)	54 (7)	52 (12)	15 (2)
Politie	9 (2)	39 (5)	30 (7)	23 (3)	61 (14)	39 (5)
Welzijnswerk	4 (1)	31 (4)	70 (16)	39 (5)	26 (6)	31 (4)
NIGZ	13 (3)	8 (1)	57 (13)	39 (5)	30 (7)	54 (7)
Eerstelijnszorg	4 (1)	8 (1)	22 (5)	62 (8)	74 (17)	31 (4)

Tabel 10 Percentage (n) deelnemers dat een mening geeft over externe samenwerking ten behoeve van gezondheidsbevordering op school per partner*

Vraag	Antwoord	Externe samenwerkingspartner												
		Ge-meente	Versla- vings- preven- tie	Bureau Jeugd- zorg	Geeste- lijke gezond- heids- zorg	Wel- zijns- werk	NIGZ	Onder- wijsbe- gelei- dings- dienst	School- maat- schap- pelijk werk	Sport- raad	Thuis- zorg	Politie	Bureau Halt	Eerste- lijns- zorg
Mate waarin de samenwerking iets oplevert *	Niets/weinig	3 (1)	5 (2)	11 (2)	6 (2)	3 (1)	14 (4)	0 (0)	11 (3)	7 (2)	3 (1)	9 (2)	8 (2)	0 (0)
	Neutraal	26 (10)	32 (14)	42 (8)	33 (12)	46 (16)	32 (9)	32 (7)	21 (6)	35 (10)	26 (8)	44 (10)	20 (5)	39 (7)
	Normaal/veel	72 (28)	64 (28)	47 (9)	61 (22)	52 (18)	54 (15)	68 (15)	68 (19)	59 (17)	71 (22)	48 (11)	72 (18)	61 (11)
Realiseer- baarheid	(Zeer) slecht	3 (1)	7 (3)	11 (2)	6 (2)	3 (1)	7 (2)	0 (0)	11 (3)	14 (4)	3 (1)	17 (4)	0 (0)	0 (0)
	Neutraal	36 (14)	25 (11)	47 (9)	44 (16)	54 (19)	46 (13)	41 (9)	32 (9)	28 (8)	23 (7)	39 (9)	28 (7)	56 (10)
samenwerking*	(Zeer) goed	62 (24)	68 (30)	42 (8)	50 (18)	43 (15)	46 (13)	59 (13)	57 (16)	59 (17)	74 (23)	43 (10)	72 (18)	45 (8)
Plan om in de toekomst samen te werken	Nee, zeker niet	0 (0)	2 (1)	2 (1)	4 (2)	2 (1)	2 (1)	2 (1)	2 (1)	2 (1)	6 (3)	2 (1)	4 (2)	4 (2)
	Nee, waarschijnlijk niet	6 (3)	4 (2)	50 (25)	10 (5)	20 (10)	32 (16)	36 (18)	24 (12)	26 (13)	28 (14)	42 (21)	54 (27)	54 (27)
	Ja, waarschijnlijk wel	26 (13)	24 (12)	28 (14)	44 (22)	46 (23)	46 (23)	34 (17)	48 (24)	46 (23)	24 (12)	40 (20)	24 (12)	24 (12)
	Ja, zeker wel	68 (34)	70 (35)	20 (10)	42 (21)	32 (16)	20 (10)	28 (14)	26 (13)	26 (13)	42 (21)	16 (8)	18 (9)	18 (9)

*Deze vragen werden beantwoord door deelnemers die structureel of ad hoc met de partner hadden samengewerkt in de afgelopen 2 jaar; respectievelijk n = 39, n = 44 en n = 19, n = 36, n = 35, n = 28, n = 22, n = 28, n = 29, n = 31, n = 23, n = 25 en n = 18.

Tabel 11 Percentage (n) deelnemers (n = 50) dat de afzonderlijke modules van de handleiding Gezonde School voor het PO heeft gebruikt, dat deze module bruikbaar vindt en dat de module in de toekomst wil gaan gebruiken

Vraag	Antwoord	Module handleiding Gezonde School			
		Oriënteren en organiseren	Schoolprofiel	Activiteiten kiezen en uitvoeren	Evaluatie
In hoeverre gelezen	Niet	34 (17)	36 (18)	34 (17)	36 (18)
	Een klein deel	12 (6)	22 (11)	28 (14)	26 (13)
	Het grootste deel	28 (14)	16 (8)	14 (7)	16 (8)
	Helemaal	26 (13)	26 (8)	26 (12)	22 (11)
In hoeverre bruikbaar*	Niet bruikbaar	0 (0)	0 (13)	0 (0)	0 (0)
	Gedeeltelijk bruikbaar	21 (7)	31 (10)	18 (6)	31 (10)
	Bruikbaar	70 (23)	53 (17)	67 (22)	50 (16)
	Heel erg bruikbaar	9 (3)	16 (5)	15 (5)	19 (6)
Plan om deze module in de toekomst te gaan gebruiken	Nee, zeker niet	2 (1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
	Nee, waarschijnlijk niet	14 (7)	26 (12)	20 (10)	16 (8)
	Ja, waarschijnlijk wel	60 (30)	52 (26)	54 (28)	58 (29)
	Ja, zeker wel	26 (12)	26 (12)	26 (12)	26 (13)

*Deze vragen werden beantwoord door deelnemers die de module een klein deel, het grootste deel of helemaal hebben gelezen, respectievelijk n = 33, n = 32, n = 33, n = 32.

Tabel 12 Percentage (n) deelnemers dat de helpdesk heeft gebruik en dat het eens of oneens is met stellingen over de helpdesk*

Vraag	Antwoord	Percentage
Mate van gebruik in de afgelopen 2 jaar	Nooit	79 (26)
	Eén keer	3 (1)
	Twee keer	6 (2)
	Drie tot vijf keer	12 (4)
	Meer dan vijf keer	0 (0)
Ik kan mijn vragen goed kwijt bij de helpdesk	(Helemaal) mee oneens	0 (0)
	Neutraal	57 (4)
	(Helemaal) mee eens	43 (3)
Ik krijg snel antwoord op mijn vragen	(Helemaal) mee oneens	29 (2)
	Neutraal	57 (4)
	(Helemaal) mee eens	14 (1)
Ik krijg goed antwoord op mijn vragen	(Helemaal) mee oneens	14 (1)
	Neutraal	71 (5)
	(Helemaal) mee eens	14 (1)
Ik stel mijn vraag het liefst aan personen die bij andere GGD'en werken	(Helemaal) mee oneens	43 (3)
	Neutraal	14 (1)
	(Helemaal) mee eens	43 (3)
Ik krijg van de juiste persoon/personen antwoord op mijn vragen	(Helemaal) mee oneens	0 (0)
	Neutraal	71 (5)
	(Helemaal) mee eens	29 (2)

*De vraag over mate van gebruik werd gesteld aan deelnemers die hiermee bekend waren (n = 33); De stellingen werden beantwoord door deelnemers die de helpdesk één of meer keer hadden gebruikt (n = 7).

Tabel 13 Percentage (n) deelnemers dat ondersteuningsmiddelen van het CGL heeft gebruikt en dat deze middelen in de toekomst wil gebruiken

Middel	In de afgelopen 2 jaar gebruikt bij ondersteuning scholen*	Plan om dit middel in de toekomst te gebruiken bij de ondersteuning van scholen			
		Nee, zeker niet	Nee, waarschijnlijk niet	Ja, waarschijnlijk wel	Ja, zeker wel
I-database	67 (31)	0 (0)	14 (7)	44 (23)	42 (22)
Instrumenten en voorbeelden	61 (23)	2 (1)	14 (7)	52 (27)	33 (17)
Communicatie toolkits	37 (11)	2 (1)	25 (13)	48 (25)	25 (13)
Lijst contactpersonen	27 (6)	0 (0)	19 (10)	62 (32)	19 (10)
Toolkit 'Gezonde School'***	-	2 (1)	12 (6)	50 (26)	37 (19)

*Deze vraag werd gesteld aan deelnemers die bekend waren met het middel: n = 46 (I-database), n = 22 (lijst met contactpersonen), n = 38 (Instrumenten en voorbeelden) en n = 30 (Communicatie toolkits).

**Omdat de toolkit 'Gezonde School' ten tijde van het onderzoek beschikbaar kwam, is niet gevraagd naar het gebruik van deze toolkit in de afgelopen 2 jaar.

Tabel 14 Percentage (n) deelnemers (n = 50) dat het eens of oneens is met stellingen over het Vignet

Stelling	Mening over stelling			
	(Helemaal) mee oneens	Neutraal	(Helemaal) mee eens	Weet niet
Scholen worden door een vignet Gezonde School gestimuleerd om activiteiten op het gebied van gezondheid en veiligheid te ondernemen	12 (6)	16 (8)	65 (33)	8 (4)
Scholen worden door het vignet Gezonde School gestimuleerd om een gestructureerd gezondheidsbeleid op te nemen	14 (7)	22 (11)	57 (29)	8 (4)
Mijn GGD-afdeling zal een school aanmoedigen een dergelijk vignet aan te vragen	10 (5)	24 (12)	55 (28)	12 (6)
Mijn GGD-afdeling zal een school ondersteunen een dergelijk vignet aan te vragen	10 (5)	22 (11)	53 (27)	16 (8)

Tabel 15 Percentage (n) deelnemers waarbij de GGD-afdeling behoefte heeft aan ondersteuning*

Type waarop ondersteuning wenselijk is		Percentage (n)
Schooltype	Geen behoefte aan ondersteuning op specifiek schooltype	18 (7)
	VO	65 (24)
	PO	60 (26)
	MBO	53 (21)
Activiteit	Geen behoefte aan ondersteuning op specifieke activiteiten	5 (2)
	Verkennen van draagvlak op scholen voor de invoering van integrale en structurele gezondheidsbevordering	68 (27)
	Ondersteunen van scholen bij het structureel inbedden van collectieve preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen	55 (22)
	Ondersteunen van scholen bij het opzetten van een projectorganisatie voor integrale en structurele gezondheidsbevordering	53 (21)
	Ondersteunen van scholen bij het opstellen van een schoolgezondheidsplan.	53 (21)
	Ondersteunen van scholen bij het evalueren van collectieve preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen	50 (20)
	Ondersteunen van scholen bij het opstellen van een schoolprofiel	35 (174)
	Ondersteunen van scholen bij het uitvoeren van collectieve preventieactiviteiten ter bevordering van de gezondheid of vermindering van gezondheidsbedreigingen	35 (14)
	Ondersteunen van scholen bij het opstellen van een plan van aanpak voor de individuele zorgbehoefte van leerlingen	23 (9)
	Ondersteunen van scholen bij het uitvoeren van activiteiten voor leerlingen met een individuele zorgbehoefte	20 (8)
Ondersteunen van scholen bij het signaleren van een individuele zorgbehoefte	18 (7)	
Gezondheids-thema**	Geen behoefte aan ondersteuning op specifiek thema	48 (19)
	Voeding	15 (6)
	Relationele en seksuele ontwikkeling	15 (6)
	Sport en bewegen	13 (5)
	Roken	13 (5)
	Alcohol	13 (5)
	Pesten	13 (5)
	Overgewicht	13 (5)
	Verstandig zonnen	8 (3)
	Veilig luisteren (ter preventie van gehoorschade)	8 (3)
Binnenmilieu	8 (3)	
Drugs	8 (3)	

	Mondgezondheid	5 (2)
	Fysieke veiligheid	5 (2)
	Ongevallen preventie	5 (2)
	Lichamelijk, psychisch, emotioneel en sociaal functioneren	5 (2)
	Vaccineren	3 (1)
	Hoofdluis	3 (1)
	Spraak- en taalontwikkeling	3 (1)
	Algehele gezondheidstoestand	3 (1)
Middelen	Materialen of instrumenten (vb. checklisten of stappenplannen)	60 (24)
	Handleiding Gezonde School voor het VO	58 (23)
	Netwerkbijeenkomsten met andere professionals die werken aan gezondheidsbevordering op school	55 (22)
	Handleiding Gezonde School voor het MBO	48 (19)
	Communicatie-toolkits (praktische ondersteuning bij publiekscommunicatie over gezondheidsthema's)	40 (16)
	Netwerk: een lijst met contactpersonen van andere GGD-professionals die werken aan gezondheidsbevordering op school	38 (15)
	Training of cursus	38 (15)
	Individuele begeleiding	8 (3)
	Andere middelen***	5 (2)

*De percentages per type ondersteuning tellen niet op tot 100% omdat deelnemers meer dan één antwoord konden aankruisen; Het percentage is afgeleid van het totaal aantal deelnemers dat aangaf dat de afdeling waar zij werken behoefte had aan ondersteuning (n = 40).

**De gezondheidsthema's waarop geen behoefte was aan ondersteuning worden niet in deze tabel vermeld.

***Bij andere middelen werd genoemd een handleiding Gezonde School voor Brede Scholen (inclusief kinderopvang) en meer fte.